

"וַנִּתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֵךָ וְהִרְבֵּךְ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיִךְ" (יג' יח')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: רָאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַצַּדִּיקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת"

רבי שמעון בן חלפתא ישב פעם בסעודת ברית מילה. בתום הסעודה, בדרכו החוצה, פגש את מלאך המוות, כשהוא שוחק. אמר לו רבי שמעון: מפני מה אתה שוחק? ענה לו מלאך המוות: מפני שבסעודה הכריז אבי הַבֵּן, שאת שארית היין מהסעודה הוא שומר לשמחת הנישואין של הרך הנימול. ואני יודע – אמר מלאך המוות לרבי שמעון – שזמנו של הרך הנימול נקצב לפחות משלשים יום, ולכן אני שוחק...

שאל אותו רבי שמעון: ומנין לך זאת? ענה מלאך המוות: בידי נמצא הפנקס, שבו כתובים קצבת חייהם של כל הפרואים, וכך כתוב שם...

אמר לו רבי שמעון: אם כך, הגידה לי כמה הם שנות חיי? אמר לו מלאך המוות: עליך ועל שכמותך אני יודע, כיון שבכל יום ויום אתה עמל בתורה ועושה צדקה, ועל-כך הקב"ה מוסיף לך ימים ושנים. בצדקה אחת מתוספים לך עוד כמה שנים, והיאך אדע זמן מיתתך?

אמר לו רבי שמעון: יהי רצון מלפני הקב"ה, שכשם שאין אתה שולט על פנקסך, כך לא תהא לך רשות לעבור על דבריני... בקש רבי שמעון רחמים על תינוק, ואכן אותו תינוק גדל וחי שנים רבות.

על הכתוב "וַנִּתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֵךָ", כתוב בגמרא (שבת קנא): "כל המרחם על הבריות – מרחמים עליו מן השמים. וכל שאינו מרחם על הבריות – אין מרחמים עליו מן השמים". וכן כתוב במדרש: "גדולה צדקה. שמיום שנברא העולם עד עכשיו, העולם עומד על הצדקה. וכל הנותן צדקה הרבה – הרי זה משופח, וממלט עצמו מדינה של גיהנום".

על חשיבות מעלת הצדקה אמרו חז"ל (משלי י, ב): "וַצַּדִּיקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת". כלומר, אפילו אם נגזר חלילה על האדם מיתה, הצדקה (=הדמים) שהאדם נותן, הם תמורה ותחליף לדמים שהוא חלילה היה צריך לשלם בגופו.

(ולכאורה יש לשאול: והלא שנותיו של האדם בעולם הנה קצובים מראש על-ידי הבורא. ומה תועיל לו הצדקה? אלא צריך לדעת, שכל הנותן צדקה לעניים למעלה מכוחו, יש לו פתחון-פה לטעון כפי הבורא: מה אני, העניקתי דמים (=צדקה) יותר מהקצוב – אף אתה, בורא עולם, העניק לי שנים יותר מהקצוב...).

ראוי להוסיף, שבפסוק זה "וַצַּדִּיקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת" רמוזה פעמים המלה "מוות": אחת בתוך הפסוק, והשניה בראשי תיבות של הפסוק "וַצַּדִּיקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת". וזאת, כדי לומר לך שהצדקה מצילה משתי מיתות: ממיתה רגילה ומעניות. שהרי אמרו חז"ל: "(ה) עני חשוב כמת", וזה שכתוב (תהילים קמה, טו): "פֹּתַח אֶת יְדֵיךָ" סופי תיבות "חתך", שהפיתח יד לצדקה "חותך" גזרות קשות ורעות).

וצריך לדעת, שעל-ידי שאנו פותחים את היד לתת צדקה, אנו מעוררים שתי פתיחות למעלה בשמים, כמו שכתוב: "כי פתח תפתח את ירך (לתת) לו". "פתח תפתח" – שתי פתיחות. פתיחת היד (כפיכול) של הקב"ה להשפיע פרנסה, ופתיחת היד של הקב"ה להשפיע חיים.

על-כך אמר הקב"ה למשה (שמות ג', יד): "אַהֲיָה אֲשֶׁר אַהֲיָה" – ומהו 'אהיה אשר אהיה'? (ומשיב הקב"ה): כשם שאתה הווה עמי – כך אני הווה עמך... אם (ישראל) פותחין את ידיהם, ועושין צדקה – אף אני אפתח את ידי (מדרש אגדה).

וצריך לדעת, שזהו יסוד גדול בתורה. הקב"ה מתנהג עם האדם כפי שהאדם מתנהג עם חבריו. כפי שאמר דוד המלך "ה' צלך על יד ימינך". מהו "צלך"? כמו הבבואה שלך... אם אתה צוחק – הוא צוחק לך, ואם אתה בוכה – הוא בוכה כנגדך. וזה מה ששנינו במשנה (אבות ב', א'): "דע מה למעלה ממך" – דע לך, שכל מה שקורה למעלה בשמים – הוא ממך – ממצעשיך למטה בעולם הזה.

יהי רצון שֶׁנִּזְכּוֹר תָּמִיד מִה שֶׁכָּתַב הַרְמַב"ם (מִתְנֻת עֲנִיִּים): "אֵין אָדָם נֹעֵשֶׂה עֲנִי מִן הַצְּדָקָה. וּמִה שִׁיתֵן הָאָדָם לְמִצְוֹת הַצְּדָקָה, הוּא לֹוֹקֵחַ תִּיכָף בְּעוֹלָם הַזֶּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁנָּתַן, שְׁכָל הַרוֹדֵף אַחַר הַצְּדָקָה – הַקַּב"ה מִמְצִיא לוֹ מַעוֹת לַעֲשׂוֹת בָּהֶם צְדָקָה".

לְסוּיָם, צְרִיכִים גַּם לְזַכּוֹר שֶׁמִּצְוֹת הַצְּדָקָה מְקַרְבֵּת אֶת הַגְּאוּלָּה, כְּפִי שֶׁכָּתוּב בַּגְּמָרָא (ב"מ י'): "גְּדוּלָּה צְדָקָה, שֶׁמְקַרְבֵּת אֶת הַגְּאוּלָּה, שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעִיָּה נב', א'): 'כֹּה אָמַר ה' שְׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוּבָה יִשׁוּעָתִי לְבוֹא וּצְדָקָתִי לְהַגְלוֹת". וְכֵן (שָׁם א', כו') "צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בַּצְּדָקָה", בַּגְּאוּלָּה הַקְּרוּבָה, אָמֵן.

"גְּדוּלָּה צְדָקָה, שֶׁמְקַרְבֵּת אֶת הַגְּאוּלָּה".

יְדוּעַ מִה שֶׁכָּתוּב בְּסוּף פְּרֻשַׁת "בְּשַׁלַּח" (שָׁם אוֹמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה, לְאַחַר מִלְחַמַת עַמְלֵק): "וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יִהְיֶה מִלְחָמָה לְה' בְּעַמְלֵק מִדֶּרֶךְ דֶּרֶךְ". וַיִּפְרֹשׁ רַש"י בְּשֵׁם חוֹז"ל, שֶׁנִּשְׁבַּע הַקַּב"ה, שְׁכָל זָמָן שֶׁעַמְלֵק קָיָם – אֵין הַשֵּׁם שֶׁל הַקַּב"ה (=יְהוָה) שָׁלֵם. שָׁכֵן, הִיָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת כְּתוּב: "כִּי יָד עַל כַּס יְהוָה", אֲלֵא שֶׁבְּגִלְלַת שֶׁעַמְלֵק קָיָם, אֵין הַשֵּׁם שָׁלֵם, וְחִסְרוֹת הָאוֹתִיּוֹת "וְה" מִשְׁמוֹ שֶׁל ה' יִתְבַּרַךְ (יְהוָה), וְלָכֵן כְּתוּב "כִּי יָד עַל כַּס יִהְיֶה". וְלָכֵן נִמְצָא, כִּי הַגְּאוּלָּה הֶעֱתִידָה תְלוּיָהּ בְּהַשְׁלַמַת הָאוֹתִיּוֹת "וְה", שֶׁחִסְרוֹת בְּגִלוֹת. וַיֵּשׁ לֹוֹמֵר, שֶׁזֶּהוּ הַרְמָזוּ בַּמִּלָּה "גְּאוּלָּה", שֶׁהִיא אוֹתִיּוֹת "גְּאוּלָּה", לְרָמֵז שֶׁאֵנוּ עוֹמְדִים וּמְצַפִּים שֶׁיִּגְאָל הַקַּב"ה אֶת אוֹתִיּוֹת וְה', הַחִסְרוֹת מִשְׁמוֹ.

וְכִמּוֹ שֶׁמוּבָא בְּסִפּוֹר "בַּעַל שֵׁם טוֹב" (פְּרֻשַׁת בְּשַׁלַּח) בְּשֵׁם הַבַּעַש"ט הַקְּדוֹשׁ זִיע"א, לְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק (תְּהִילִים כ, ו'): "יִמְלֵא יְהוָה כָּל מְשָׁאֲלוֹתֶיךָ" – שְׁכָל מְשָׁאֲלוֹתֶיךָ שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל צְרִיכוֹת לִהְיוֹת לֹא עַל צְרוֹת עַצְמוֹ, אֲלֵא עַל צַעַר הַשְׁכִּינָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהִיא בְּגִלוֹת. שָׁכֵן, כָּל זָמָן שֶׁשְׁמוֹ שֶׁל עַמְלֵק קָיָם, אֵין הַשֵּׁם שָׁלֵם, וְחִסְרוֹת הָאוֹתִיּוֹת "וְה" מִשְׁמוֹ שֶׁל ה' יִתְבַּרַךְ (יְהוָה), כְּפִי שֶׁכָּתוּב "כִּי יָד עַל כַּס יִהְיֶה". לְפִיכָךְ, אוֹמֵר הַבַּעַש"ט הַקְּדוֹשׁ, "יִמְלֵא יְהוָה" – שִׁיתְמַלֵּא שֵׁם ה' יִתְבַּרַךְ בְּכָל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹתֶיךָ – זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת "כָּל מְשָׁאֲלוֹתֶיךָ". וַיֵּשׁ לֹוֹמֵר שֶׁזֶּהוּ בִּיאוֹר מֵאֶמֶר חוֹז"ל: "גְּדוּלָּה צְדָקָה, (כִּיּוֹן) שֶׁמְקַרְבֵּת אֶת הַגְּאוּלָּה". כִּי עַל-יְדֵי מִצְוֹת צְדָקָה, כְּשֶׁאֵנוּ מִיַּחֲדִים אֶת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם ה', זֶהוּ קְרוּב הַגְּאוּלָּה. שָׁכֵן, גְּאוּלָּה – אוֹתִיּוֹת "גְּאוּלָּה" – עַל-יְדֵי מִצְוֹת הַצְּדָקָה גּוֹאֲלִים אֶת הָאוֹתִיּוֹת "וְה" מִן הַגְּלוֹת, וּמְקַרְבִּים אֶת הַגְּאוּלָּה, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.

(על פי "אורח של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"וּצְדָקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת (גַּם מוֹת רוֹחָנִי)"

פַּעַם נִכְנַס לְרַבְּנֵנוּ הָאֲדוּמוֹר"ר מְטָאֵהֶשׁ יְהוּדִי שֶׁהִתְגוֹרֵר בְּמוֹנְטְרִיאוֹל, וְאָמַר לוֹ, שְׂבֵא לְהִפְרֹד מִמֶּנּוּ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹמֵד לְעִזּוֹב אֶת הָעִיר וּלְעִבּוֹר לְהִתְגוֹרֵר בְּעִירָה מְרוֹחֶקֶת, שֶׁהִיָּתָה כְּמַעַט רִיקָה מִכָּל סַמְמָן יְהוּדִי. הַרְבֵּי שְׂאָלוֹ: "אֵיךְ יִתְכַּן שִׁיְהוּדִי כְּמוֹךְ יָגוּר בְּמָקוֹם שֶׁכְּמַעַט אֵין שָׁם אִיִּדִישְׁקִיִּיט (=סַמְמָן יְהוּדִי)?"

אָמַר הַיְהוּדִי, שֶׁהַדְּבָר הוּא מִפְּנֵי שְׂאָרְעַ לּוֹ, לֹא עֲלִינוּ, אֲסוֹן גְּדוֹל. וּסְפֹר, שֶׁהִיָּה לוֹ סְכוּם גְּדוֹל מְאֹד שֶׁל כֶּסֶף כְּדֵי לְקַנּוֹת דִּירָה בְּמוֹנְטְרִיאוֹל, וְכֹאֲשֶׁר נָסַע פַּעַם לְאַנְטוֹרְפֵן, נִגְנַב מִמֶּנּוּ כָּל הַסְּכוּם. וְעַכְשִׁיו, שֶׁהִצִּיעוּ לוֹ מְשָׂרָה בְּאוֹתָהּ עִירָה, אֵין לוֹ בְּרִירָה וּמוֹכְרָח הוּא לְעִבּוֹר לְשָׁם, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה לוֹ פְּרִנְסָה. אֵךְ הַרְבֵּי לֹא הִרְפָּה, וְאָמַר לוֹ, שְׂאָף-עַל-פִּי-כֵן לֹא כְּדָאי הַדְּבָר לְהַחְרִיב אֶת בֵּיתוֹ מִכָּל הָאִיִּדִישְׁקִיִּיט, וּכְדָאי לוֹ לְהִישָׂאֵר בְּמוֹנְטְרִיאוֹל.

לְמַחְרַת, כְּשֶׁהִיְהוּדִי הִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַמְדֻרָשׁ, נִכְנַס יְהוּדִי לֹא מוֹכֵר, וְנִגַּשׁ אֵלָיו, וְשְׂאָלוֹ, אִם הוּא הִיָּה פַּעַם בְּאַנְטוֹרְפֵן, וְנִגְנַב מִמֶּנּוּ סְכוּם עֲצוּם שֶׁל כֶּסֶף. וּמִשֶּׁהִשִּׁיב לוֹ הַיְהוּדִי שָׁכֵן, אָמַר לוֹ הַיְהוּדִי בְּשִׁקֵּט שֶׁהוּא נִתְפַּתָּה מִיַּצְרוֹ, וְהוּא גִנַּב מִמֶּנּוּ אֶת הַכֶּסֶף, וְעַכְשִׁיו הוּא מִתְחַרֵּט, וְהַחְזִיר לוֹ אֶת כָּל הַכֶּסֶף, וְאָמַר לוֹ, שִׁישׁ כָּאֵן עוֹד כְּמָה אֲלִפֵּי דוֹלָרִים עַל עוֹגְמַת הַנֶּפֶשׁ, וְתִיכָף בְּרַח הַגִּנְבָּה...

הַיְהוּדִי לֹא הֶאֱמִין לְמִשְׁמַע אֲזִינוֹ! הוּא לָקַח אֶת הַמַּעֲטָפָה עִם הַכֶּסֶף, וְרָאָה שְׂאָכֵן כָּל הַסְּכוּם הָעֲצוּם שֶׁנִּגְנַב מִמֶּנּוּ נִמְצָא שָׁם, עִם הַתּוֹסֶפֶת. הַיְהוּדִי רָאָה בְּזוֹאת סִיעֵתָא דְשְׂמִיָּא עֲצוּמָה, שֶׁעֲלִיו לְהִישָׂאֵר בְּמוֹנְטְרִיאוֹל, וְלֹא לְעִבּוֹר לְמָקוֹם הַהוּא, וְשִׁמַּח שֶׁגַּם הַרוּיִחַ כְּמָה אֲלִפֵּי דוֹלָרִים מִכָּל הַגִּנְיָבָה הַזֹּאת, וְאָכֵן כִּךְ עָשָׂה. הוּא נִשְׂאֵר בְּמוֹנְטְרִיאוֹל, קִנְהַ דִּירָה חֲדָשָׁה, וְהַקִּים בֵּית יְהוּדִי חֲסִידִי לְתַפְאֶרֶת.

שָׁנִים רַבּוֹת אַחַר מְאוּרְעַ זֶה, פָּגַשׁ הַיְהוּדִי בְּאוֹתוֹ "גִּנְב" שֶׁהַחְזִיר לְפָנָיו שָׁנִים אֶת כָּל הַכֶּסֶף. הַיְהוּדִי נִגַּשׁ אֵלָיו, וְהוֹדָה לוֹ שֶׁבִּזְכוּת מַעֲשֵׂה זֶה נִשְׂאֵר בְּמוֹנְטְרִיאוֹל, וְהַקִּים בֵּית חֲסִידִי לְתַפְאֶרֶת. אָמַר לוֹ "הַגִּנְב": "יְדוּעַ לָךְ, שֶׁלֹּא לִי אֶתָּה צָרִיךְ לְהוֹדוֹת, אֲלֵא לְאֲדוּמוֹר"ר מְטָאֵהֶשׁ". וְכֹאֲשֶׁר רָאָה שֶׁהַיְהוּדִי לֹא מִבִּינֵי, גָּלָה לוֹ אֶת הַסּוּד, וְאָמַר לוֹ, שֶׁהוּא לֹא הִיָּה מִעוֹלָם בְּאַנְטוֹרְפֵן, אֲלֵא שֶׁהָאֲדוּמוֹר"ר מְטָאֵהֶשׁ בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְהַגִּיעַ אֵלָיו, וְלִסְפֹּר לוֹ כָּל הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה, כְּאִילוֹ הוּא הִיָּה הַגִּנְב, וְלָתֵת לוֹ אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַזֶּה כְּדֵי שִׁישָׂאֵר בְּמוֹנְטְרִיאוֹל, וְלֹא יַעֲבֹר לְמָקוֹם הַהוּא... וְלָכֵן לוֹ אֶתָּה צָרִיךְ לְהוֹדוֹת

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שִׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

... וְלֹא לִי...

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רָאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **rnei-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"בנים אתם לה' אלהיכם לא תתגדדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת" (י"א ור"ה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב, "בנים אתם לה' אלהיכם לא תתגדדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת", כותב המקובל האלקי רבי מנחם רקנאטי זיע"א ב"טעמי המצוות" (תרמ"ח מצוה רסט), שהכתוב "קרחה בין עיניכם" הוא רמז על מקום הנחת התפילין של ראש, שנאמר עליו (דברים ו', ח'): "והיו לטטפת בין עיניך".

וזאת, כפי דבריו הקדושים: "שלא לשים קרחה על מת, שנאמר: 'ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת'. טעם מצוה זו, לפי שיש בין העינים, בגובה הראש, מקום הנחת תפילין של ראש, ששם שורה השכינה ב-ד' פרשיות, ד' חיות המרכבה שבין בדי הארון בין שני הכרובים, ואישוני העינים הם הכרובים. בך בחר - בגופך בחר השם יתברך לשבתו, כמו שבחר בבדי הארון (בין שני הכרובים). ואיך תעשה פגם וחבורה במקום כסא המלך? לכך לא תשימו קרחה בין עיניכם למת".

וכונת המקובל רבי מנחם רקנאטי היא, על מה שמבואר בזהר הקדוש במדרש הנעלם (חיי שרה, דף קכט'), וכפי שהביא השל"ה הקדוש: "וסוד תפילין עמוק, מי ימצאו, אבל אכתוב מעט מזעיר ממה שכתבו חכמי אמת. דע, שצריך לנהוג בהן קדושה גדולה, לפי שיש בהן סוד המרכבה הקדושה, ואחר שנחרב הגית כתב הקדוש רשב"י (י"תי שרה"קכט'), שעל (ה)תפילין נאמר: 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' - שבסיבתם (=בזכות התפילין) הקב"ה משרה את שכנתו בישראל, לפי שהם (=התפילין) סוד המרכבה וסוד האבות. ולכן יש בהן (אות) שי"ן של גי' רגלים מצד ימין, כנגד האבות אברהם יצחק ויעקב. ומצד שמאל (אות) שי"ן של ד' רגלים, כנגד ד' (=4) חיות נושאי המרכבה (=אריה, נשר, שור, אדם)".

לפי זה מבאר הרקנאטי, כי שתי העינים הן בבחינת שני הכרובים, שהקב"ה משרה ביניהן את שכנתו בתוך ד' הפרשיות של תפילין של ראש, ולכן מזהיר אותנו הכתוב: "ולא תשימו קרחה בין עיניכם", כי אין כבודו של מקום לשים קרחה (=למרוט/לגלח שיער) במקום הנחת תפילין של ראש, ששם משרה הקב"ה את שכנתו ב-ד' הפרשיות, בין שתי העינים.

וגיש לומר, שהקב"ה, נותן התורה, בכונה תחילה צוה אותנו לא לקרר קרחה בין העינים. וזאת, כדי שנשכיל להבין, שהאיסור לקרר קרחה בין העינים במקום הנחת התפילין, הוא כדי שלא לפגום במקום ד' הפרשיות בתפילין של ראש, ששם משרה הקב"ה את שכנתו.

ראוי להוסיף כאן מה שכתוב במדרש (ב"ר כח', ג'): "אדריאנוס שאל את רבי יהושע בן חנניא: מהיך הקב"ה מציץ (=בורא) את האדם לעתיד לבוא? אמר לו: מלוו של שדרה. אמר לו: מנין אתה יודע? אמר לו: איתיתיה לידי ואנא מודע לך (=בא ואראה לך): טחנו (את עצם הלז) ברחים - ולא נטחן. שרפו באש - ולא נשרף. נתנו במים, ולא נמחה. נתנו על הסדן, והתחיל מכה עליו בפטיש. נחלק הסדן ונבקע הפטיש, ולא חסר כלום (מעצם הלז)".

הנה, רואים אנו, שהקב"ה ברא בגוף האדם את עצם הלז שבשדרה, שקימת ונשארת תמיד ובכל מצב, וממנה עתיד הקב"ה לבנות את הגוף לעתיד לבוא בתחית המתים.

אם כך, צריכים אנו לדעת, איפה נמצאת עצם הלז בגוף האדם?

ומצינו תשובה על-כך בספר "אור החמה", בשם רבנו חיים ויטאל: "והענין כי תחית המתים היא בסוד העצם הנשאר בקרקע (=עצם הלז שלא נרקב באדמה). ובארו בזהר ("נח" סט'), כי הוא עצם שמניח בו (=עליו) קשר תפלה של ראש. והטעם, כי הוא גבוה מכל הגוף, ואינו נהנה מן המאכל, ולכן אין שולט בו ריקבון, ומשם נבנה הגוף...". וכן מבואר ב"ליקוטי תורה" להאריז"ל (שופטים ד-ה', "והיא יושבת"): "ואמרו רבותינו ז"ל: עצם יש באדם, במקום קשר תפילין (שבערף), שאינו נרקב, וממנו יתגדל הגוף לעתיד, ונקרא לזו".

וכן מבואר רבנו האריז"ל ב"ליקוטי הש"ס" (ראש השנה, "סוד יא' ימים"): "הגיד שבערף נגד הלז, שאינו נהנה מאכילה ושתיה כלל, (והוא) סוד יום הכיפורים, לכן אינו שולט שם המות בלזו".

ועתה, בא וראה מה שמצינו בענין זה חידוש עצום בספר "עץ הדעת טוב" (לרבי חיים ויטאל "ויצא"), שהטעם שהקב"ה יצר את הלז בראש השדרה בערף, הוא כדי שעצם הלז תקבל חיות מהקשר של תפילין של ראש, ועל-ידי כך יוכל האדם לקום בתחית המתים. ולכן אם לא הניח איש ישראל תפילין (חלילה), אין הלז מקבלת חיות מהקשר של התפילין, וממילא אין יכול לקום בתחית המתים.

4
וּכְפִי דְבָרֵי רַבְּנֵי הַמְהַרְחֵ"ו: "בְּסֵפֶר הַזֶּהָר (מוֹבָא) כִּי תַחֲתֵי הַגּוֹף מִתְחִיל מִן הַחֹלְיָה שֶׁל הַשְּׂדֵרָה הַנִּקְרָא **לְוִז'**, וְהוּא כְּשֵׁאוֹר (=כְּשִׁמְרִים) אֶל הַעֵיסָה. וְהוּא עֶצֶם קָיִם לְעוֹלָם, וְאֵינוֹ נִרְקָב לְעוֹלָם, וְנִקְרָא 'בְּתוֹאֵל הָאֶרֶמִי מִפְּדוֹ אֶרֶם'. וְכֹאֲשֶׁר הוּא קִרְקֻפְתָּא דְלֹא מְנַח תְּפִלִּין (=כְּאֲשֶׁר אֵין הָאָדָם מְנִיחַ תְּפִלִּין), וְאֵין קֶשֶׁר תְּפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ נִקְשֶׁר שֶׁם בְּעֶצֶם - לֹא תַחֲיָה כָּלָל (עֶצֶם הַלְוִז). וְיַעַן בּוֹ תְלוּיָה הַתַּחֲיָה... וְנִדְעָה כִּי הַתַּחֲיָה תַהֲיָה בְּעֶמְקַ יְהוֹשֶׁפֶט, סְמוּךְ לְחֹמַת יְרוּשָׁלַיִם, וְשֶׁם יְקוּמוּ כָּל הַמֵּתִים בְּמִשְׁפֵּט, וְלָכֵן שֶׁם הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם תִּקְרָא אַז 'לְוִז', כִּי בָּהּ תַהֲיָה עֵיקַר תַּחֲתֵי הַמֵּתִים".

וְעוֹד הוֹסִיף רַבְּנֵי (שֶׁם, פְּרֻשֶׁת "תְּרוּמָה"): "וּבִזְזָה יִתְבָּאָר לָךְ גְּדוּל מְצוֹת הַתְּפִלִּין... שְׂאִינָה רַק מְצוֹת 'עֲשֵׂה' בְּלִבְד. (וְ) כָּל הַמְּבֻטְּלָה נִקְרָא 'קִרְקֻפְתָּא דְלֹא מְנַח תְּפִלִּין', וְאֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא וְלַתַּחֲתֵי הַמֵּתִים. וְהַעֲנִין הוּא כִּי... קֶשֶׁר שֶׁל רֹאשׁ הוּא בְּעֶרְף, אֲשֶׁר שֶׁם הַתַּחֲלַת חוֹלִיּוֹת הַשְּׂדֵרָה הַנִּקְרָא עֶצֶם הַלְוִז, שֶׁהִיא (כְּמוֹ) שְׂאוֹר אֶל עֵיסָה (=גּוֹף הָאָדָם) בַּתַּחֲתֵי הַמֵּתִים, כְּנִדְעָה. וְלָכֵן, הַמְזֻלְזֵל בְּהֵם (=בְּהִנְחַת תְּפִלִּין) אֵינוֹ קָם בַּתַּחֲתֵי הַמֵּתִים".

וְהַמְקוֹר לָמָּה שֶׁכְּתַב רַבְּנֵי רַבֵּי חַיִּים וְיִטְאֵל - שְׂמִי שְׂלֹא מְנִיחַ תְּפִלִּין נִקְרָא "קִרְקֻפְתָּא דְלֹא מְנַח תְּפִלִּין", וְאֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא וְלַתַּחֲתֵי הַמֵּתִים" - הוּא מֵהַכְּתוּב בְּגִמְרָא (ר"ה יז'): "פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹפְן (=מִי שְׂלֹא מְנִיחַ תְּפִלִּין)... יוֹרְדִין לְגִינְהֵם וְנִדְוִנִין בָּהּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. לְאַחַר שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ גּוֹפְן כָּלָה וְנִשְׁמָתָן נִשְׂרָפֶת, וְרוּחַ מְפֹזְרָתָן, וְנַעֲשִׂים אֶפְרַת תַּחַת כְּפוֹת רַגְלֵי הַצְּדִיקִים, שְׁנֶאֱמַר (מְלָאכֵי ג'): 'וְעִסוֹתֶם רְשָׁעִים, כִּי יִהְיוּ אֶפְרַת תַּחַת כְּפוֹת רַגְלֵיכֶם".

נוֹסִיף עוֹד כָּאֵן אֶת דְּבָרֵי הָאֶרִיז"ל בְּ"לִיקוּטֵי הַש"ס": "הִנֵּה, (קֶשֶׁר) **ד'** שֶׁל תְּפִלִּין (=בְּעֶרְף/בְּרֹאשׁ) הוּא עַל עֶצֶם הַלְוִז, וְהַתְּפִלִּין הֵם חַיִּים. וּמוֹשְׁכִים בְּלוֹז (=לְוִז) חַיִּים עַל-יְדֵי ב' הַרְצוּעוֹת, וְלָכֵן מִשֶׁם (=מֵעֶצֶם הַלְוִז) הַתַּחֲיָה". וְהַפִּירוֹשׁ הוּא שֶׁ-ד' (=אֶרְבַּע) הַפְּרָשׁוֹת שֶׁבַּתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ מְכוֹנוֹת כְּנֶגֶד אֶרְבַּע אוֹתִיוֹת שֶׁם הוּי"ה, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. אוֹת י' מִשֶׁם הוּי"ה (=ה-ו-ה) הִיא כְּנֶגֶד פְּרֻשֶׁת "קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר". אוֹת ה' מִשֶׁם הוּי"ה (=י-ו-ה) הִיא כְּנֶגֶד פְּרֻשֶׁת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", וְהָאוֹת ה' הָאֶחָרֹנָה מִשֶׁם הוּי"ה (=ה-ו-ה) הִיא כְּנֶגֶד פְּרֻשֶׁת "וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ". וְזֶהוּ פְּרוּשׁ נוֹסֵף עַל הַכְּתוּב, "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ (=הַגּוֹיִים) כִּי שֶׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ, וְיָרְאוּ (=יִפְחָדוּ) מִמֶּךָ". דְּהֵינּוּ, מֵאַחַר וְשֶׁם הוּי"ה (=י-ה-ו) מֵאִיר עַל רֹאשְׁךָ מֵאֶרְבַּע הַפְּרָשׁוֹת שֶׁל הַתְּפִלִּין, לָכֵן "וְיָרְאוּ (=יִפְחָדוּ) מִמֶּךָ".

וְהֵנָּה, לְפִי מָה שֶׁבְּאֶרְנוּ, שֶׁעֶצֶם הַלְוִז נִבְרָאָה בְּשֶׁם הוּי"ה, יֵשׁ לָנוּ לְשֵׁאוֹל: אֵיךְ מְקַבְּלַת הַלְוִז אֶת חֵיוֹתָהּ מִשֶׁם הוּי"ה (=י-ה-ו) מֵאֶרְבַּע הַפְּרָשׁוֹת שֶׁבַּתְּפִלִּין?

וְיֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַקֶּשֶׁר שֶׁל הָאוֹת **ד'** בְּעֶרְף (שֶׁהוּא כְּאֵמֹר כְּנֶגֶד עֶצֶם הַלְוִז), וְשֵׁתֵי הַרְצוּעוֹת הַיּוֹצְאוֹת מֵהַתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, מִיְמִין וּמִשְׂמָאל, הֵן בְּבַחֲיִנַת שְׁנֵי צִנּוּרוֹת, הַמְּמַשִּׁיכוֹת חַיִּים מֵאֶרְבַּע הַפְּרָשׁוֹת שֶׁבַּתְּפִלִּין (שֶׁהֵם כְּאֵמֹר כְּנֶגֶד שֶׁם הוּי"ה) לְתוֹךְ הַקֶּשֶׁר שֶׁבְּעֶרְף.

(וּמִטַּעַם זֶה הַקֶּשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ הוּא בְּצוּרַת הָאוֹת **ד'**, לְרִמּוֹז שֶׁיֵּשׁ שֶׁם קִיבוּץ גְּדוּל שֶׁל **אוֹר** מִכָּל אֶרְבַּע הַפְּרָשׁוֹת שֶׁל הַתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ). וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר אֵישׁ יִשְׂרָאֵל מְנִיחַ תְּפִלִּין, הָרִי הוּא מְמַשִּׁיךְ חֵיוֹת מִשֶׁם הוּי"ה לְעֶצֶם הַלְוִז (דְּרָךְ הַקֶּשֶׁר שֶׁל הַתְּפִלִּין שֶׁבְּעֶרְף), וְעַל-יְדֵי כֶּךָ זוֹכֵה לְקוֹם בַּתַּחֲתֵי הַמֵּתִים. וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר יָרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת הַכַּחַת הַנִּפְלֵאָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל - לְהַתְּקִים לְנֶצַח בְּזִכְרוֹת שֶׁם הוּי"ה, הַמֵּאִיר וְנוֹתֵן חֵיוֹת לְעֶצֶם הַלְוִז - אֵזִי "וְיָרְאוּ מִמֶּךָ" - נוֹפְלַת עֲלֵיהֶם אֵימַתָּה וְפַחַד, כִּי יִבְיִנוּ מִכֶּךָ שְׁעֵתִידִים הֵם לְתַת אֶת הַדִּין עַל הַצַּעַר הַגְּדוֹל שֶׁנִּרְמֵו לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל הַגְּלוּיוֹת.

"וְאִכְלַת בְּשׂוֹר כְּבִרְכַת ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ"

פַּעַם פָּרַץ סִכְסוּךְ בְּעִירָה אַחַת, הַסְּמוּכָה לְצ'רְנוּבֵיל, בֵּין הַשׁוּחַט לְבִין אַחַד מֵאַנְשֵׁי הַמְּקוֹם. וְהֵנָּה, בְּחִילוּפֵי הַדְּבָרִים בִּינֵיהֶם, הַשְּׁמִיעַ הַשׁוּחַט דָּבָר שֶׁקָר מוֹבָהק בְּאוֹזְנֵי הַרְבִּים. עַל דְּבָר זֶה קָם רַעַשׁ גְּדוֹל בְּעִירָה, וְכִמָּה מְבִי הַקְּהִלָּה דָּרְשׁוּ לְהַעֲבִיר אֶת הַשׁוּחַט מִתְּפִקִּידוֹ, מִחֲשֵׁשׁ שֶׁאֵם אֵינוֹ מְקַפִּיד עַל לְשׁוֹנוֹ, יֵשׁ גַּם חֲשֵׁשׁ שֶׁאֵינוֹ מְהַדֵּר גַּם בְּבִדְיוֹת הַבְּשָׂר שֶׁנִּשְׁחַט עַל-יְדוֹ, וְנִמְצָא מֵאֲכִילָם, חֲלִילָה, נְבִלוֹת וְטִרְפוֹת. לְעוֹמְתָם, טַעֲנוּ אַחֲרֵים שֶׁהַשׁוּחַט בָּקִי וּמְנוֹסָה בְּמִלְאֶכֶת הַשְּׁחִיטָה, וְאַף שֶׁנִּכְשֵׁל הוּא בְּהַשְׁמַעַת דְּבָר שֶׁקָר, יֵשׁ לְדוֹן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, כִּי אֵין אִישׁ נִתְפָּס עַל דְּבָרִים שֶׁהַשְּׁמִיעַ "בְּעֵדְנָא דְרִתְחָא" (=בְּזִמְן שֶׁהוּא רוֹתַח מִכַּעַס).

בְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבָר הַחֲלִיטוֹ רֹאשֵׁי הַקְּהָל לְהַבִּיא אֶת פְּרֻשֶׁת הַשׁוּחַט שֶׁסָרַח בְּפִנֵי הָאֲדַמוּ"ר רַבֵּי מְרַדְכֵי מְצ'רְנוּבֵיל, וְשְׁנֵי הַצְּדִידִים קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֵרֹאשׁ לְהִישָׁמַע לְפִסְק דֵּינֵו שֶׁל הַצְּדִיק הַנֶּעְרָךְ. רַבֵּי מְרַדְכֵי הָאֲזִין בְּסִבְלָנוֹת לְסִיפּוֹר הַמְּקָרָה, וְלֹאֲחַר שֶׁהוּבְרַר לוֹ שֶׁאוֹתוֹ שׁוּחַט שֶׁקָר בְּפּוּמְבִי בְּמִצַּח נְחוּשָׁה, אָמַר לָהֶם: בְּמִסְכַּת חוֹלִין דָּף יז' לְמַדְנוּ, שִׁ"רַב שֶׁשֶׁת בְּדַק לָהּ בְּרִישׁ לִישְׁנֵיהָ". כְּלוּמָר, הַגְּמָרָא מְסַפֵּרַת לָנוּ, אֲפּוּא, שֶׁאַחַד מִגְּדוּלֵי הָאֲמוּרָאִים נִהַג לְבָדוּק אֶת סִפִּין הַשְּׁחִיטָה, עַל-יְדֵי שֶׁהַעֲבִיר אוֹתָהּ עַל קֶצֶה לְשׁוֹנוֹ. כִּיּוֹצֵא בְּכֶךָ עֲלֵינוּ לְבַחוּן וְלְבָדוּק כָּל שׁוּחַט, שֶׁמִּשְׁחִיטָתוֹ אָנוּ אוֹכְלִים, עַל-פִּי טַהַר הַלְשׁוֹן בְּפִיו. וּמִי שֶׁנִּכְשֵׁל בְּהַשְׁמַעַת דְּבָר שֶׁקָר, אֵינוֹ נֶאֱמָן עוֹד עַל הַשְּׁחִיטָה, וְרָאוּי לוֹ שִׁיחַדֵל מִמִּלְאֶכֶת הַשְּׁחִיטָה...

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רֵאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום"

על הפתוב, "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם... והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם...". כותב ה"צבי לצדיק", הגה"ק אלימלך מב'לאז'וב זיע"א (מאמרי חדש אלול), שבפסוקים אלו רמז לנו הקב"ה על ימי חדש אלול, שהם ימי רצון, שהוא יתברך הקדים לנו ברוב רחמיו וחסדיו, לפני יום הדין הנורא של ראש השנה. וכל זאת, כדי שנוכל לעשות תשובה ולתקן את כל אשר פגמנו במשך כל ימות השנה, כדי שנוזכר לברכה כתיבה וחתומה לשנה החדשה, הבאה עלינו לטובה.

ומבאר ה"צבי לצדיק" ואומר: הנה, בפתוב "ראה אנכי נתן לפניכם היום" מבואר, ש"היום" הפונה היא ליום הדין, הוא ראש השנה, כפי שכתוב באיוב (א', ו'): "ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם", ופרש רש"י: "ויהי היום" – אותו יום שהיה ראש השנה, שהוא יום תרועה, וצוה הקב"ה לשטן להביא זכות וחובה של כל הבריות... ויבוא גם השטן בתוכם – לקטרג (על) הבריות". וכן פרש הזוהר הקדוש: "ויהי היום", דא ראש השנה דקוב"ה קאים למידן עלמא (= ויהי היום) זה ראש השנה, שבו הקב"ה עומד לשפוט את העולם).

וזהו מה שרמז הפתוב: "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה" – אני נותן לכם בחדש אלול את הפתוב להשפיע על ראש השנה, הנקרא "היום", שתהיה בו ברכה, או חלילה קללה. ולכן, "את הברכה... (אם) תשמעו אל מצות ה' אלהיכם", דהינו, שתעשו תשובה לתקן בחדש אלול את כל המצות שלא קימתם פראוי.

והקללה, אם חלילה "לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם", ה' ישמרנו.

בדרך זו הוא מוסיף לבאר מה שהזכיר הפתוב לשון שמיעה: "את הברכה אשר תשמעו" – שיש בה רמז על מצות תקיעת השופר כל חדש אלול, כדי להתעורר בתשובה. שהנה, אומר הפתוב: "את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום". דהינו, אותה מצוה של תקיעת שופר, שצוה הקב"ה לשמוע בראש השנה, שנקרא "היום", אם תקדימו לשמוע את התקיעה בכל חדש אלול, כדי להתעורר בתשובה ולתקן הכל בסוף השנה – תזכו בראש השנה ביום הדין לשנה טובה ומבורכת.

והוסיף, כדרכו בקדש, רמז נפלא, שכל הפסוק ("ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה") עולה לגמטריה של הפתוב (תהילים פא', ו'): "תקעו בחדש שופר". דהינו, בזכות שמיעת השופר בכל חדש אלול, נזכה להמשיך את הברכה על ראש ישראל, ואת הקללה על שונאי ישראל, אמן כן יהי רצון.

ראוי להביא כאן מה שכתב ה"מגלה עמוקות (אופן קו)", על מה שאמר בלק לבלעם הרשע (במדבר כב', ו'): "ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני" – שפאן בקש בלק לבלט מישראל את כח התשובה של חדש אלול וראש השנה, כפי שרמזו: "לכה נא ארה לי". "ארה" ראשי תיבות אלול ראש השנה.

לפי זה יש לומר, שמתעם זה פתח הפתוב את פרשתנו בתיבה "ראה" – ראשי תיבות אלול ראש השנה – לרמז לנו על ימי אלול, שהם הכנה נפלאה לישראל לקראת יום הדין ראש השנה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"השמר לך פן תעלה עלתיך בכל מקום אשר תראה כי אם במקום אשר יבחר ה'"

"השמר לך פן תעלה" ראשי תיבות "תפלה" רמז לנו הפתוב, כי כפי שאת "עלתיך" אלו הקרבנות, לא נתן להקריב בכל מקום "כי אם במקום אשר יבחר ה'", כך גם את התפלה אי אפשר לשאת בכל מקום, אלא במקום

שבו בחר ה' להשפין שכנינו בימינו הלוא הם בתי הכנסיות ובתי המדרשות.

"כי יהיה בך אביון... פתח תפתח את ידך לו..." (טו' ז')

על פסוק זה מעיר רבנו יעקב בן אשר, "בעל הטורים": בפרשה זו אנו מוצאים שלש פעמים כפל לשון במצות צדקה: א) "פתח תפתח את ידך לו". ב) "נתון תתן לו". ג) "העניק תעניק לו". בכך באה התורה להדגיש, שאין שיעור לנתינת צדקה, ובודאי שאין להסתפק בנתינה חד-פעמית. אלא, כל זמן שמזדמן לאדם עני הנזקק – מוטלת עליו החובה לתמוך בו ביד רחבה.

בענין זה שואלים חכמי ישראל: מדוע אין מברכים על מצות צדקה, כשם שמברכים על מצות אחרות מן התורה? מסביר זאת הרשב"א (רבי שלמה בן אדרת), בדרך הבאה: כל מצוה שאין האדם יכול לקיים בגפו (=לבדו), אלא הוא תלוי באחרים – אין מברכים על מצוה זו. ואף במצות צדקה, הנותן תלוי בדעת העני המקבל. שהרי, אם יסרב העני ליטול את כסף הצדקה, ונותן הצדקה כבר ברוך, נמצא שברכתו היתה לבטלה, חלילה. האדמו"ר רבי מנחם מנדל מרמנוב, מביא לכך הספר חסידי נאה: היהודי חייב לברך על המצוה בלב שלם ובשמחה פנימית. ואילו במתן צדקה לעניים, נעשה לעיתים הדבר בלב חצוי וללא שמחה אמיתית ושלמה (כי האדם חש זאת כ- "הפסד ממון"). ומשום כך לא קבעו חז"ל ברכה על מצוה חשובה זו.

הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחא, העיר בענין זה: טוב עשו הקדמונים, שלא התקינו ברכה על קיום מצות צדקה. תארו לעצמכם, כמה הכנות היו עושים חסידים ואנשי מעשה לפני אמירת הברכה – בנטילת ידים ובאמירת "לשם יחוד" – ובינתיים עלול היה, חס ושלום, אותו עני נצרך לגווע מרעב. מכאן אנו למדים, שיש לתת צדקה בוריוות רבה, ובלא כל שהיות מיותרות, מפנין שלעיתים, תלויים בכך חיי אדם. "נתון תתן לו, ולא ירע לבבך בתתך לו" (טו' ז')

אומרים כאן חכמי ישראל: טבעם ומנהגם של הבריות, שלבם מתרכך וידם נפתחת למתן צדקה לנצרכים, רק בשעה שבאה עליהם או על קרוביהם צרה וצוקה, או נגע ומחלה. אותה שעה הם נזכרים בפתוב במשלי (י', ב'): "וצדקה תציל ממות", וממהרים לקיים בגופם מצוה זו. לכן מדגישה התורה: "נתון תתן לו" – עליך לקיים מצות צדקה בכל העיתים ובכל הזמנים. "ולא ירע לבבך בתתך לו" – אל תמתין במתן צדקה עד שתגיע, חלילה, לעת צרה. וכאשר תתן צדקה מתוך הרחבת הדעת ושמחת הלב – לא תגיע, בעזרת ה', למתן צדקה מתוך צרות ויסורים.

"ונתן לך רחמים ורחמן" (אלול בפתח)

על-מנת לדעת כיצד יש לעשות חשבון נפש ולהתכונן לקראת הימים הנוראים. עלינו להתבונן ברבותינו – וללמוד מהם את דרכיהם ללמוד. ספר הגר"ש ברעוודא זצ"ל: "זכיתי לראות את רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, המשגיח בשיבת מיר, אשר בסוף ימיו שמש כמשגיח ישיבות פוניבז'. זכיתי לראות אותו בתקופה, שבה הגיעה ישיבת מיר, בנסי ניסים, לארצות הברית לאחר מלחמת העולם השנייה.

ראיתי אותו בחדש אלול. לא יאומן כי יסופר – כמלקך בגדוד! מסביבו ארבע מאות תלמידי חכמים, חריפים ובקיאים מופלגים, ששתו בצמא כל מלה שיצאה מפיו. פניו היו כמו של מלאך... הוא כמעט שלא הסתכל מחוץ לארבע אמותיו, גם לא בתוך הישיבה! יום אחד הוא הגיע לתפילת שחרית לבוש בקיטל הלבן.

כשנשאל לפשר הדבר, הסביר: "אני מרגיש פי עם הגיעי לארה"ב, נחלשתי ברגשותי! אינני מרגיש כבעבר את אימת ימי הדין! החלטתי ללוש את הקיטל, הדומה לתכריכים של מת, כדי להזכיר לעצמי את יום המיתה, ועל-ידי כך להתחזק מאימת הדין".

יום אחד, מימי אלול, זעק רבנו זעקה אדירה באמצע שיחה: "אתם אל תלמדו ממני! אל תסתכלו עלי! אני כבר השתגיתי בארה"ב! אינני שוב כבעבר...!".

אני מבקש להדגיש: בזמן שהוא זעק את זעקתו, הוא היה אפוף בלהט קדש. פניו הפיקו יראת שמים עצומה, מראהו כמלאך ה' צבאות, מוקף באריות שבתבורה, שהקשיבו בדבקות לדבריו. ובכל זאת, הרגיש על עצמו "ירידה"... זכיתי מן השמים לראות דבר שכזה... דבר זה חרוט בנפשי עד עצם היום הזה...

שפת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רֵאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **inei-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע... ישוב ירחמנו יכבש עונותינו"

על הפתוב ב-יג' מידות הרחמים של הנביא מיכה: "מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע... ישוב ירחמנו יכבש עונותינו", שנינו(=למדנו) בגמרא: רבי אלעזר אומר: את העונות של ישראל הקב"ה כובש, שנאמר: "ישוב ירחמנו יכבש עונותינו". ואילו רבי יוסי בר חנינא אומר: את העונות של ישראל הקב"ה נושא, שנאמר: "נשא עון ועבר על פשע".

וצריכים אנו לדעת, האם הקב"ה נושא את עונותיהם של ישראל, או כובשם? וכן, צריכים אנו לדעת, מהי כונת חז"ל, באומרם שהקב"ה נושא או כובש את העונות?

נקדים להביא את דבריו הקדושים של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זיע"א, בספרו "זרע קדש", על הפסוק (דברים ל', ג'): "ושב ה' אלוקיך את שבותך" – וכך הוא כותב: כשהאדם שב בתשובה, ומתחרט מאד על מעשיו הרעים, אז גם למעלה בשמים הוא גורם בכיכול לתשובה, כפי שאמרו חז"ל (ברכות לב'), שהקב"ה מתחרט על בריאת יצר הרע, ואומר (מיכה ד', ו'): "ואשר הרעתי". שכביכול הקב"ה מצטער על שברא את היצר הרע, ובגללו גרם צער לבניו, בני ישראל. ומביא הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ משל על-כך: משל לאב שנתן לבנו החביב סכין לשחק בה. ובנו, ברוב טפשותו, לא נזהר, וחתך את ידו, והיה לבן צער גדול. כשראה אביו את צער בנו, גם הוא הצטער מאד על כאב בנו, והצטער עוד יותר על שנתן לבנו את הסכין, וגרם בכך לפציעתו. הנמשל הוא, שהקב"ה ברא את היצר הרע לטובת האדם, כדי שהאדם יתגבר עליו, ויקבל שכר לעולם הבא. אלא, שהאדם צריך להיזהר מאד מהיצר, כדי שזה לא יחטא. וכאשר האדם נופל ברשת היצר, ונענש על-כך, מתחרט הקב"ה על שברא את היצר הרע, ואומר "ואשר הרעתי" – מה עשיתי שבראתי דבר כזה, את היצר הרע, וגרמתי בכך צער לבני. וזהו, אומר ה"קדושת לוי", ענין "נשא עון". כי כאשר הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, רוצה לזכות את ישראל בדין, הוא מסלק ומעלים את עונותיהם. והוא יתברך נושא את העון (=מעלה את העון כלפי מעלה, אליו), כאילו הוא, יתברך שמו, גרם שישראל יחטא, בגלל שברא הוא את היצר הרע. שהרי, אם לא היה היצר הרע, היו ישראל ממלאים את רצונו יתברך.

והנה, אומרים חז"ל (עין יעקב על מסכת יומא): "אמר ריש לקיש: גדולה תשובה – שזדונות נעשות כשגגות... והא(=ביצד)? (הרי אמר ריש לקיש (במקום אחר): גדולה תשובה – שזדונות נעשות כזכיות...". אם כך, יש לנו כאן קושיה. עונה על-כך הגמרא: "לא קשיא(=אין כאן קושיה) – כאן מאהבה, כאן מיראה". כלומר, מי שעושה תשובה מיראה(=מפחד) מהקב"ה, זדונות נעשות לו כשגגות(=החטאים והעבירות שעשה נחשבים לו כאילו עשה אותם ללא כוונה). אולם, מי שעושה תשובה מאהבת ה' יתברך – זדונות נעשות לו כזכיות(=החטאים והעבירות שעשה נחשבים לו כמצות).

אם כך, אומר ה"קדושת לוי": הרי למדנו שהקב"ה, יתברך שמו, "נשא עון" – דהינו, מסלק את העונות של ישראל אליו למעלה. ואם כך, כאשר איש ישראל עושה תשובה מאהבה, כיצד יתהפכו לו הזדונות לזכיות(=למצות)? שהרי העונות כבר אינם... אלא – אומר ה"קדושת לוי" – זהו אחד מנפלאותיו של הבורא, יתברך שמו, שכאשר ישראל עושים מצוות, הוא יתברך "נשא עון" – נושא את העון ומסלקו למעלה, כדי שלא יזיקו העונות לישראל. אולם, כאשר ישראל עושים תשובה מאהבה, הקב"ה "כובש" (=לוחץ) את העון כלפי מטה, חזרה אלינו, כדי שהעון יוכל להפוך לזכות(=למצוה).

וכל זה, אומר ה"קדושת לוי", רמוז בפתוב ב-יג' המידות של הנביא מיכה: "מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע... ישוב ירחמנו יכבש עונותינו". שהנה, "מי אל כמוך" – כלומר, מי ראה דבר פלא שכזה, שמצד אחד הבורא יתברך "נשא עון" של ישראל למעלה כלפי עצמו, על שגרם להם לחטוא (משום שברא את היצר הרע),

ועל-ידי כך "ועבר על פשע" – מעביר על כל פשעיהם של ישראל. אולם, מצד שני, "ישוב ירחמנו" – כאשר⁸
איש ישראל ישוב בתשובה מאהבה, כי אז הקב"ה "ירחמנו" – על-ידי ש"יכבש עונתינו" – שכוּבש(=לוחץ) את
העונות כלפי מטה, חזרה אלינו, כדי שיהפכו לזכויות לישראל.

על-פי האמור, יומתק לנו לישוב דבר תמוה שמצינו במידה האחרונה של שלש עשרה המידות – מידת "ונקה לא
ינקה". שכן, במידה זו יש, כביכול, סתירה, כפי שהתקשו חז"ל בגמרא (יומא פו): "רבי אלעזר אומר: אי אפשר
לומר "ונקה", שכבר נאמר (שמות לד) "לא ינקה", ואי אפשר לומר "לא ינקה", שכבר נאמר "ונקה". הא
כיצד? (אלא, משיבה הגמרא) מנקה הוא לשבים (בתשובה), ואינו מנקה לשאינן שבים (בתשובה)".

אם כך, יש לנו לתמוה: הלא מדובר כאן ב-יג' מידות של רחמים, שעליהן דרשו חז"ל (ברכות ז): "והנתי את
אשר אחז", אף-על-פי שהאדם אינו הגון. "ורחמתי את אשר ארחם", אף-על-פי שאינו הגון. כלומר, כאשר
הקב"ה מעורר על ישראל את יג' מידות הרחמים, הוא מרחם עליהם אפילו שאין הם הגונים וראויים לכך. אם כן,
איך יתכן שהקב"ה במידת הרחמים "ונקה לא ינקה", "מנקה" לאלו שהם הגונים, "ואינו מנקה" לאלה שאינם
הגונים?

אלא, לפי האמור יש לומר, כי גם "לא ינקה" הוא חסד גמור. כי מה שכתוב: "ונקה" "לשבים", מתכוון לאלו
שעושים תשובה מאהבה, ובכך יש חסד גדול בכתוב "ונקה". שכן, הקב"ה מנקה את העוין מכל לכלוך וזוהמה,
עד שהעונות נהפכים לו(=לאדם) לזכויות. (וזאת, כפי שאמרו חז"ל: "גדולה תשובה – שזדונות נעשות
כזכויות..."). אולם "לא ינקה" לאלה שאינם שבים, מתכוון לאלו שלא עשו תשובה לה' מאהבה, אלא עשו
מיראה (שאז הזדונות נעשות לאדם פשגנות). ובכך יש חסד גדול מאד. שכן, הקב"ה לא מוחק ("לא ינקה") את
העונות לגמרי, כדי להופכם בעתיד לזכויות, כאשר יחזור האדם בתשובה מאהבה.
נתון נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך"

הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א עסק רבות במצות הצדקה. פעם אחת, כשאסף קודם הפסח מעות
חיטים לעניים, נודמן לביתו של עשיר אחד, והלה קבלו בכבוד רב, וכבדו במשקה ובמיני מגדים. לאחר הכיבוד
פנה הרה"ק רבי שמעלקא אל העשיר, ודרש ממנו סכום גדול כתרומה לנזקקים. אך העשיר התנצל לפני רבי
שמעלקא, ואמר לו שמצבו אינו כבעבר, ונגרמו לו הפסדים במסחרו, ואינו מסוגל לפזר סכום שכזה, אך נתינה
מועטת הוא יכול לתת. רבי שמעלקא סרב לקחת ממנו סכום פועט כזה, ופנה ללכת. העשיר נפגע ונעלב קשות,
ונאלץ לתת את כל הסכום שדרש הרב. רבי שמעלקא ברכו, שה' יתברך ימלא חסרונו, ויצליח יותר ויותר
בעסקיו.

לפתע פנה העשיר לרבי שמעלקא, ואמר: שאלה גדולה לי אליך, אך אני מבקש שהרבי לא יקפיד עלי. נענה
הרבי לבקשתו, ואמר שלא יקפיד עליו. שאל אותו העשיר: יאמר לי הרבי, מה ההבדל בין כבודו לבין שודד
מזוין, המכריחני לתת לו כל ממוני, כדי שלא יזיקני?

הרי גם לרב הוכרחתי לתת את כל ממוני, כדי שלא יקפיד עלי...

השיבו הרבי: אסביר לך זאת במשל: פעם חלה בן המלך, עד שנלאו הרופאים לרפאו. חוליו הכביד עליו עד
מאד, עד שלא הכניס מאומה לפיו. והנה, הגיע למלך רופא מומחה, ואמר, שיש לו תרופה נפלאה.

אך מכובד החולי לא יכול היה הבן לפתוח את פיו, כדי להכניס את התרופה. על-כן צוה הרופא לחתוך חתך
בלחיו, ושפף את התרופה לפיו. ואכן, מצבו הוטב, עד שהבריא לגמרי, לשמחתם של המלך והמלכה. והנה,
כאשר קם הבן מחוליו, פנה לאביו ואמר לו: האיש הזה(=הרופא) רוצח! ובן מות הוא! שהרי עשה לי חתך בפני!
אמר לו המלך: בני יקירי, האיש הזה הצילך ממות לחיים, ואתה תיב לו אלפי תודות. ומה שעשה חתך בפניך,
לטובתך עשה, כדי להכניס את התרופה לפיך.

סים הרבי ואמר: דע לך, כי בזה שלקחתי את כספך לצדקה, המתקתי מעליך את הדינים. שאם לא כן, היית
יורד מטה מטה, עד התחתית.

ואכן כך היה. לאחר מכן חזר העשיר למצבו הקודם, ונתעשר בכפול כפלים, כברכת הרה"ק רבי שמעלקא
מניקלשבורג זיע"א...כפי שאמרו חז"ל (גיטין ז): "אם רואה אדם שמוזנותיו מצמצמין – יעשה מהם צדקה. וכל
שכן כשהם מרבים...". (ע"פ "פנינים")

שפת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רֵאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **bnai-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"על כן אנכי מצוין לאמר, פתח תפתח את ידך... (טו', יא')

על גדל העון של "המעלים עיניו מן הצדקה" שנינו בגמרא: "רבי יהושע בן קרחה אומר: כל המעלים עיניו מן הצדקה, כאלו עובד עבודת כוכבים. פתיב הכא (דברים טו) 'השומר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל'. וכתוב התם (שם יג) 'יצאו אנשים בני בליעל'. מה להלן **עבודת כוכבים**, אף פאן עבודת כוכבים".

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, מדוע חמור כל-כך העון של העלמת עין מן הצדקה, עד כדי כך שנחשב אותו קמץן כאלו עבד **עבודה זרה**, שהיא אחת משלש העבירות החמורות בתורה, שעליהן כתוב "יהרג ואל יעבור".

ומצינו על-כך ביאור אמיתי מהגאון הגדול רבי יעקב מליסא זצ"ל, בעל "חות דעת", בספרו "אמת ליעקב" (על אגדות הש"ס). וכפי דבריו הקדושים: "נראה הטעם, דאילו היה מאמין (אותו קמץן) שהכל בא מהקב"ה, ודאי שהיה נותן (צדקה)... (כמו שכתוב באבות פ"ג, מ"ז) 'תן לו משלו (=של הקב"ה), שאתה ושלך שלו (=של הקב"ה)', ועל כורחך שחושב (אותו קמץן) (ש) 'כחי ועצם ידי עשה לי את החיל (=המזון) הזה', ולכך חשוב (הוא) כאלו עובד **עבודת כוכבים**".

(כפי שמזכירה אותנו התורה בפְּרִשְׁת "עקב": "השומר לך פן תשכח את ה' אלהיך... פן תאכל ושבעת ובתים טבים תבנה... וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים.. ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה").

הרי לנו דברים ברורים על הסכנה הגדולה הגלומה בריבוי הכסף והרכוש, שהוא עלול לגרום לאדם לשכוח חלילה מי "עשה... (לו) את החיל הזה", אלא יגרום לו לחשוב שמכוחו שלו הוא עשה את כל המזון והרכוש הללו.

ולכן, כל משפיל יבין, שכל החושב ש"כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" הוא בבחינת עובד **עבודה זרה**, ולא בחינם אמר החכם מכל האדם (קהלת ה', יב): "יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עֶשֶׂר שָׁמֹר לְבַעְלֵי לְרַעְתּוֹ". ומעין זה כתב "אור החיים" הקדוש על הפסוק (שמות כב, כד): "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו פְּנִיָּה". דהינו: "אם כסף תלוה את עמי" – אם אתה רואה שהקב"ה נותן לך כסף יותר ממה שאתה צריך, ואתה משתמש עם הכסף הזה כדי לתת לעני, תדע לך שפסוק זה אינו שלך, אלא של העני, כפי שאומר הכתוב "את העני עמך" – זהו חלקו של העני, חלק שהקב"ה הפקיד עמך. ולכן אל תהיה לו פְּנִיָּה – אל תתנשא עליו, כי משלו אתה נותן לו.

מכאן נשכיל להבין, שאם אין האדם נותן צדקה לעניים וללומדי התורה, אלא מחזיק הכל לעצמו, הרי זה סימן ברור שהוא מרגיש שכל כספו ורכושו – שלו הם, משום שלפי דעתו הוא עמל להרויחם בחוכמתו וביגיעת כפיו. על-כן, יפה אמרו חז"ל: "כל המעלים עיניו מן הצדקה, כאלו עובד **עבודת כוכבים**". שכן, ברור שבתוך תוכו הוא מאמין באמונה שלימה, ש"כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה".

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, הבה נתבונן בפתוב בגמרא (יומא סט'), על אנשי פְּנִיָּה הגדולה, שתפסו ובטלו את יצר הרע של העבודה זרה.

וכתב הרה"ק רבי אליעזר (בנו של רבי אלימלך מליז'נסק, בשם גדול אחד), שמה שאמרו חז"ל, שאנשי פְּנִיָּה הגדולה תפסו ובטלו את יצר הרע של עבודה זרה, אין הכוונה שבטלו אותו לגמרי מן העולם, אלא הכוונה שהעבירו אותו מלפתות בני אדם מלעבוד עבודה זרה ממש, ובמקום זה מינוהו לפתות בני אדם לרדוף אחר המזון והעשר, שהם העבודה הזרה בימינו.

וכפי דבריו הקדושים: "ושמעתי מגדול אחד שאמר, זה היצר הרע של **עבודה זרה**, אנשי פְּנִיָּה הרגו אותו. (ו)זהו תמיהה גדולה: היאך אפשר להרוג המלאך שהוא גוף נקי ורוחני? אלא רק שהעבירוהו מאומנותו

הראשונה (עבודה זרה). אם כן, מהי אומנותו עתה? הלא כל מלאך נברא לאיזו שליחות! אלא שנותנים לו אומנות הממון, לבלבל בני אדם ברדיפת ממון ועשר, שזהו קרוב לעבודה זרה, בעונותינו הרבים. (על-כן), רק צריך להיות ותן בממון, כמו שמצינו ביצקב אבינו, עליו השלום, שהיה ותן בממון, ונתן חומש מכל, כמו שכתוב (בראשית כח, כב): 'וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך'. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) הדברים שאמר הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א על דורו של המשיח

בדורו של משיח תהיה בורות נוראה ובלבול בין טוב לרע, והבירור יהיה באופן הדומה לגיפוי הקמח בנפה וכברה. כי כאשר שמים את הקמח בנפה - מטלטלין אותה הנה והנה, וכל חלקי הקמח, הן הנקי והן הפסולת, כלם נחבטים בדפנות הנפה, ואחר-כך כל הקמח הנקי, העובר בנקבי הנפה, נופל לכלי שתחתיה, ונחבט שוב בנפילתו, ואילו למעלה נשארת כל הפסולת. והפסולת, כשרואה שהקמח הנקי - הוא הסולת - נפל למטה ונחבט פעם נוספת, היא מתגאה עליו לאמר: ראה גדל שפלותך, שאתה נפלת למטה, ונוספה לך על-ידי כך עוד חבטה. ואילו אני - הפסולת - גם נשארת למעלה, וגם לא קבלתי עוד חבטה. אך באותה שעה אין הפסולת יודעת שנשארה היא למעלה רק לרגע קטן, כי כעבור רגע יהפכו את הנפה, וישליכו את כל הפסולת לאשפה.

כך, באופן הזה, יהיה הבירור בין טוב לרע בדורו של משיח. בתחילה יטלטלו ויחבטו כלם, טובים ורעים כאחד, בדרך הגיפוי, ואז יפלו יראי ה', ויהיו בצער ובייסורים. ויאמרו להם (פורקי העול): ראו שנפלתם כל-כך למטה ונחבטתם, ואילו אנו עומדים מעליכם, ורומסים ודורסים אתכם. וזה סימן שאנחנו טובים מכם. אך אוי ואבוי לאותם רשעים, שאינם יודעים שכל היותם למעלה הוא בדרך הפסולת הנשארת בנפה, שהיא ביד המנפה. וכשם שהמנפה, בגומרו לנפות, משליך את כל הפסולת, כי אין לו חפץ בה, כך לאחר הבירור של ימות המשיח, יטול השם יתברך את כל הרשעים שעלו למעלה ורמסו את החרדים על דברו, וישליכם מעל פניו, כאדם המשליך את הפסולת שבנפה, או אז יתברר להם, שהיותם שולטים על החרדים לדבר ה', לא היה לטובתם ולמעלתם, אלא אדרבא - נהפך להם לרוע. (עד כאן דבריו של הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א)

זו תשובה לשאלה, מדוע דרך רשעים צלחה? - שזו הצלחתם היא עצמה המביאתם לאבדון - לשלם שכרם על פניהם. על-כך יש להוסיף, שפכל שמתקרבים אנו לקץ הסופי, החורים שבנפה הולכים ונהיים דקים יותר, ומי שעבר קודם בחורים אלו, ספק אם יעבור בהם היום או מחר - מחמת שהסינון וההקפדה הינם עתה בנפה שקשה כבר לעבור בה, מחמת תוקף הנסיונות הקשים שהולכים ומסתבכים עלינו ביותר.

"נתון ותן..."

מסופר על שני שד"רים (=שלוחי דרבנן) של הנצי"ב מוואלוז'ין זצ"ל, שניצאו לאסוף צדקה לאחזקת ישיבת וואלוז'ין הקדושה. אולם, אך הציגו את פפות רגליהם בעירה הראשונה, שבה בקשו לפתוח במגביתם, אמרו איש לרעהו: "וכי למה לנו לנדוד ולשרף רגלינו מעיר לעיר ומכפר לכפר? הבה נכפוש לנו פרטיס הגרלה, ונתפלל לבורא עולם שפרטיס זה יזכה בסף הגבוה ביותר, וכך נחזור לישיבה עם סכום הגון, מהר וללא טורח - מה שנקרא: 'ובא לציון גואל...'. וכך עשו. בעוד האחד הלך לרפוש את פרטיס ההגרלה, קם השני והלך לבית המדרש שבעיר, כדי להתפלל ולחלות (=להתחנן) לפני "נורא עלילה" (=הי יתברך) שיזכו בפרטיס ההגרלה. אך לפני כן, סכמו הם ביניהם לרכוש את פרטיס מספר 18-21. ובעוד זה עומד ומתפלל, ומפציר לפני בורא עולם שיזכה אותו הפרטיס שהספימו עליו, חשב השני בדרכו לרכישת הפרטיס: "וכי לא מוטב שאקנה פרטיס מספר 17-21, שמנינו עולה ל-"אך טוב" (אך=21, טוב=17), כמו שנאמר בתהילים - 'אך טוב לישראל...'. חשב ועשה. והנה תפילתו של חברו התקבלה במרומים, ובעוד שזה, השני, שנה את החלטתו, ורכש פרטיס מספר 17-21, בשונה ממה שהם סכמו ביניהם, זכה הפרטיס מספר 18-21 בזכה הגדולה ביותר!! בשברון-לב, ובדכדוך-נפש, קמו השניים ושבו אל הנצי"ב, ובפיהם סיפורם המעציב על אותו הפרטיס, שכמעט כמעט זכה בהגרלה. פנה אליהם הנצי"ב, ושאלם: "וכי סבורים אתם שבורא כל העולמים, הן והמפרנס לכל, אינו יכול לזמן לישיבתנו את כל הוצאותיה וצרכיה, ללא טרחה יתרה, וברגע אחד? - אלא רצה הקב"ה לזפות את ישראל - בקש הקב"ה שגם לאלו המתגוררים בכפרים ובעירות הרחוקות, יהיה חלק ונחלה בתורה הנלמדת בישיבתנו, ישיבת וואלוז'ין הקדושה - ואתם אמרתם לקפח את חלקם של אלו, של המתנדבים בעם...?"

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרפך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: רֵאָה "אֵל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רַחֲמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 19:00

עֲרַשׁ"ק כֹּט' מִנַּחֵם אֵב תִּשְׁע"ח (10.8.18) bnei-zion.com ר"ת 20:51 יִצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:09

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

חֲדָשׁ אֱלוּל בִּפְתָח

הִנֵּה הוּא מְגִיעַ, חֲדָשׁ אֱלוּל, חֲדָשׁ הַרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת. הִנֵּה שׁוֹב מִתְּדַפֵּק בְּדַלְתוֹתֵינוּ קוּלוֹ שֶׁל הַקִּב"ה, הַמְּהַדְּדָה בְּחֶלֶל הָעוֹלָם, וְאוֹמֵר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה', ב'): "פִּתְחֵי לִי... רְעֵיטִי יוֹנְתֵי תַמְתִּי": "...בְּנֵי (אוֹמֵר הַקִּב"ה לְיִשְׂרָאֵל), פִּתְחוּ לִי פֶתַח אֶחָד שֶׁל תְּשׁוּבָה כַּחוּדָה שֶׁל מַחֵט, וְאֲנִי פּוֹתַח לָכֶם פִּתְחִים, שִׁיְהִיו עֲגָלוֹת וְקַרְוָנוֹת נִכְנָסוֹת בּוֹ... ר' לְוִי אָמַר: אֵילוֹ הֵיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה, אֲפִילוֹ יוֹם אֶחָד, מִיַּד הֵם נִגְאָלִין, וּמִיַּד בֶּן דָּוִד בָּא" (במדרש רבה שם).

וְהִנֵּה, עֶצֶם הַשֵּׁם "אֱלוּל" מְבִיא לָנוּ עֲמוֹ זְכוּרוֹת שֶׁל יָמִים נוֹרָאִים, סְלִיחוֹת וְתַפִּילוֹת הַיוֹצְאוֹת מִן הַלֵּב, תַּחֲנוּנוֹת וּבִקְשׁוֹת שֶׁל בֶּן הַמִּתְחַנֵּן לִפְנֵי אָבִיו שְׁבַשְׁמִים, לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה, מַחֲלָה וְכַפָּרָה. עַל-כֵּן, בְּיָמִים אֵלּוּ מְזֻדְכָּכִים כָּל הַלְּבָבוֹת, כְּדִי שֶׁכָּל אֶחָד יוּכַל לְשִׁמוֹעַ אֶת בַּת הַקּוֹל הַיוֹצֵאת מֵהָר חוֹרֵב, וּמִבְּקָשָׁת-מִתְחַנְּנָת: "שׁוּבוּ (אֵלַי) בְּנֵים שׁוֹבְבִים".

אֲלָא, שְׁפָה וְשֵׁם מִתְחִלָּה לְהַתְּגַבֵּב מִחֲשֶׁבֶת יְאוּשׁ לְתוֹךְ מוֹחֲנוֹ: הֲרִי כָּבֵד עֲבָרְנוּ כָּמָה וְכָמָה פְּעָמִים אֶת הַיָּמִים הַקְּדוּשִׁים הַלְלוּ: אֱלוּל, רֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַפִּיפּוּרִים, הוֹשַׁעְנָא רַבָּה. וּבְאִמַּת עֲשִׂינוּ תְּשׁוּבָה וְהַתְּחַרְטְנוּ עַל הָעֵבֶר, וּבִקְשׁוֹנוּ סְלִיחָה מִבוֹרָא עוֹלָם עַל שִׁפְגָמְנוּ בְּכַבוֹדוֹ, וְקִבְּלָנוּ עָלֵינוּ לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ כְּרְאוּי, וּלְבַרְךָ אֶת בְּרִכּוֹת הַנְּהַנִּין בְּכּוֹנָה, וְעוֹד קִבְּלוֹת כְּהִנֵּה וְכִהֵנָה, כָּל אֶחָד לְפִי מֵהוֹתוֹ וּבְחִינָתוֹ.

וְאוֹלָם, לְמֵרוֹת כָּל הַקִּבְּלוֹת וְהַהִבְטָחוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ עַל עֲצָמְנוּ, הִנֵּה, לְצַעֲרֵנוּ, בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה שֶׁכַּחֲנוּ אוֹתָן, וְחֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וּפְשָׁעֵנוּ, וּבּוֹדָאֵי הוֹסְפָנוּ עוֹד עוֹנוֹת חֲדָשִׁים עַל הַיְשָׁנִים רַחֲמֵנוּ לְצַלֵּן, וְכִיֻּצַּד נְעִיז פְּנִינוּ לְבוֹא שׁוֹב לִפְנֵי הַקִּב"ה, כְּדִי שִׁיכַפֵּר לָנוּ עוֹד פְּעַם עַל כָּל מַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים וְהַמְּקוּלָּקְלִים? וְכִי יִתְּכֵן שְׂאֲחָרִי כָּל-כֶּף הַרְּבָה פְּעָמִים שְׁלֵא עֲמַדְנוּ בְּהִבְטָחוֹתֵנוּ, יִקְבְּלָנוּ הַקִּב"ה שׁוֹב בְּתְשׁוּבָה, וְיִסְלַח בְּאִמַּת לְכָל חֲטוֹאֵתֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ? הֲאֵם אֵין זֶה חוֹצֵפָה גְּדוּלָּה מְדִי מְצִידְנוּ, לְבוֹא עוֹד פְּעַם וְעוֹד פְּעַם וְלַהֲתַחֵן לִפְנֵי בּוֹרָא עוֹלָם?

כְּדִי לְעַנּוֹת עַל כָּל אֵלוּ, נִקְדִּים לְהִבִּיא אֶת לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רַבְּנוּ יוֹנָה, בְּסַפְרוֹ "שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה", הַפּוֹתֵב (שַׁעַר רֵאשׁוֹן אוֹת א'): "מִן הַטּוֹבוֹת אֲשֶׁר הֵיטִיב הַשֵּׁם יִתְּבָרַךְ עִם בְּרוּאָיו, כִּי הִכִּין לָהֶם הַדֶּרֶךְ לְעֲלוֹת מִתּוֹךְ פֶּתַח מַעֲשִׂיהֶם וְלָנוֹס מִפֶּחַ פִּשְׁעֵיהֶם... וְלִהְשִׁיב מֵעֲלֵיהֶם אָפוֹ, וְלִמְדָם וְהוֹזִירָם לְשׁוֹב אֵלָיו (גַּם) כִּי יִחְטְאוּ לוֹ לְרַב... וְאֵם הֲרַבּוּ לְפִשׁוּעַ וְלְמֵרוֹד, וּבְגָד בּוֹגְדִים בְּגָדוֹ, לֹא סָגַר בְּעַדָם דְּלִתֵי תְּשׁוּבָה, שְׁנֵאמַר... (ירמיה ג', כב'): 'שׁוּבוּ בְּנֵים שׁוֹבְבִים אֲרַפָּה מִשׁוֹבְתֵיכֶם".

הִנֵּה, לוֹמְדִים אָנוּ כְּבָר מִתְחִילַת דְּבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנוּ יוֹנָה, שְׁמַדְגִישׁ עֲנִין זֶה שֶׁל "כִּי יִחְטְאוּ לוֹ לְרַב" – דְּהִינוּ שְׁלֵמֵרוֹת שִׁישְׂרָאֵל שְׁבִים חֲלִילָה לְמַרְיָם, וְשׁוֹב חוֹטְאִים מְדִי שָׁנָה בְּשָׁנָה – הִנֵּה, לְמֵרוֹת זֹאת גַּם: "...אֵם הֲרַבּוּ לְפִשׁוּעַ וְלְמֵרוֹד וּבְגָד בּוֹגְדִים בְּגָדוֹ, לֹא סָגַר בְּעַדָם דְּלִתֵי תְּשׁוּבָה".

וְכֵן כָּתַב עוֹד רַבְּנוּ יוֹנָה דְּבָרִים יוֹתֵר חֲרִיפִים, בְּסַפְרוֹ "יְסוּד הַתְּשׁוּבָה": "... (כָּל אֶחָד) (שְׁ) לֹא יִבְהִילוּהוּ רְעִיוֹנָיו, וְלֹא יִנְחִיחוּהוּ לְשׁוֹב כִּי יָבוֹשׁ מִחֲטָאָיו, כִּי יִחְשׁוֹב: אֵיךְ אוּכַל לְהַעֲזִיז פְּנֵי וְלְשׁוֹב וְאֲנִי חֲטָאֵתִי, עוֹיְתִי פִּשְׁעֵתִי כְּזֹאת וְכְזֹאת, עֲשִׂיתִי עֲבַרְתִּי וְשִׁנִּיתִי וְשִׁלַּשְׁתִּי עַד אֵין סְפוּרוֹת. וְאֵיךְ אֲבוֹא עוֹד לִפְנֵינוּ (יִתְּבָרַךְ), כְּבוֹשֶׁת גִּבְּבִי כִּי יִמְצָא? כִּי בּוֹשֶׁתִי לְעַמּוּד לִפְנֵינוּ, וְאֵף אֵיךְ אֲרַמּוֹס חֲצָרֵינוּ וְאֵיךְ אֲשִׁמּוֹר חוֹקֵינוּ? אֵל יִחְשׁוֹב (הָאֲדָם) בֶּן. כִּי (הַיִּצְר) הַמְּסִית יוֹשֵׁב כְּזָבוֹב בְּמִפְתַּחֵי הַלֵּב, מִתְּחַדָּשׁ עָלָיו בְּכָל יוֹם, צוּפָה וּמִבֵּיט לְהַכְשִׁילוֹ... לְעֵצָה הָרָעָה הַזֹּאת (=שְׁכַבְּכִיכּוֹל כָּל מִי שֶׁהֲרַבָּה לְפִשׁוּעַ, אֵין מַחֲלָה וְכַפָּרָה, חֲלִילָה), רַק יִחְשׁוֹב כִּי כֵן מִידַת הַבוֹרָא יִתְּבָרַךְ, יָדוּ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, לָכֵן, טוֹב לוֹ לְהִשְׁלִיךְ פִּשְׁעָיו וְלַעֲשׂוֹת לוֹ לֵב חֲדָשׁ".

עַל-פִּי הָאֲמוּר נוּכַל לְהִבִּין כִּי לֹא בְּחִינָם, תִּקְנּוּ אֲנָשִׁי כְּנִסַּת הַגְּדוּלָּה בְּתַפִּילַת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה לְבָרַךְ (בְּסִיוֹם בְּרִכַּת "סִלַּח לָנוּ"): "בְּרוּךְ אַתָּה ה' חֲנוּן הַמְּרַבָּה לְסִלּוֹחַ". וְזֹאת, כְּדִי שֶׁהַיִּצְר הָרָע לֹא יוּכַל לְהַפִּילָנוּ בְּרִשַׁת הַיְאוּשׁ, בְּטַעֲנָה שְׁכַבְּכִיכּוֹל לְחוֹטָא, שֶׁהֲרַבָּה לְפִשׁוּעַ, אֵין מַחֲלָה וְכַפָּרָה, חֲלִילָה. לָכֵן מְדַגִּישִׁים אָנוּ בְּבִרְכָה זֹה, שֶׁהַקִּב"ה הוּא

"חננו המרבה לסלוח". דהינו, סליחתו היא בלי גבול וסוף.

כדי לקרב ענין זה אל השכל (שהקב"ה מרבה לסלוח על אף ריבוי העונות והפשעים), מן הראוי להביא את לשונו הקדושה של ה"בני יששכר" (תשרי מאמר ד' דרוש יב), המבאר ענין זה בדרך נפלאה: "כתבו הראשונים והאחרונים, דמתנאי התשובה שיהיה מאמין בה. הינו, שיהיה מאמין שהתשובה מכפרת, (ו)אפילו הרבה לפשוע אלפי אלפים רבבות פעמים עד אין מספר, ואפילו בקש מחילה מאת השם יתברך כמה פעמים ואחר-כך חזר לסורו בכל פעם. אף-על-פי-כן, הטוב והסלח(=הקב"ה) יקבלוהו בתשובה... כיון שהוא יתברך שמו בלי גבול ותכלית, וגם למידותיו אין להם גבול. (ולכן) כיון שהוא רחום וחננו וטוב וסלח, לכל אלה המידות גם אין גבול ותכלית, ואם כן, אל יפול לב האדם עליו, איך אשא פני לשוב אליו יתברך בתשובה, הנה זה כמה פעמים הייתי מתמרמר על חטאתי, ובקשתי מחילה והבטחתי להשם יתברך שלא אחטא עוד... ושוב זה כמה פעמים חזרתי לסורי, ואיך שוב יקבלני השם יתברך בתשובה? (אלא) לא יאמר האדם כן, (שהרי) השם יתברך אינו בעל גבול ותכלית, (וכך) גם מידותיו, (ש)אין להם גבול".

ברור שדברים נפלאים אלו לפני חדש אלול, הם בבחינת "מים קרים על נפש עיפה" להרגיע את נפשם של בני אדם הצמאים ומשתוקקים להתדבק בה' ובתורתו. שכן, מדבריו למדנו, לא רק שהאדם צריך לחזק את עצמו, ולהאמין באמונה שלימה שהקב"ה יקבלוהו בתשובה, אלא אם יש לאדם רגשי יאוש על שהרבה לפשוע, הנה, על-ידי יאוש זה האדם פוגם במידת הרחמים של הקב"ה, שפאלו חס וחלילה, יש למידת זו של רחמים גבול וקץ.

זאת ועוד, צריכים אנו לדעת, שעצם האמונה שהאדם מאמין באמונה שלימה, שמידת הרחמים של הקב"ה היא בלי גבול ותכלית. הנה, אמונה זאת היא סגולה נפלאה להמשיך על עצמו את מידת הרחמים כמבואר בספר "אוהב ישראל" (פרשת נח), בשם הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזאלטשוב זיע"א, כי "אמונה" הוא מלשון גידול, והמשכה כפי שכתוב (מגילת אסתר ב' ז'): "ויחי (מרדכי) אמן את הדסה". על-כן, כאשר מאמין האדם שה' יתברך יסלח לו, הנה על-ידי זה הוא מושך על עצמו מחילה סליחה וכפרה, וזוכה הוא לצאת זכאי ביום הדין, בראש השנה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"כי יהיה בך אביון... לא תקפץ את ידך מאחיד האביון. כי פתח תפתח את ידך לו... די מחסרו אשר יחסר לו".

אליעזר היה בחור צעיר כבן שלש עשרה, שלמד בישיבה לבחורים מצוינים באירופה. הוא היה הצעיר שבחבורה. תלמידי הישיבה למדו בבית כנסת ישן בעיר, ואכלו אצל בעלי בתים, אשר נהגו להזמיןם לסעוד על שלחנם. יום פה ויום שם, ולעיתים לא הוזמנו לאף בית, ונותרו לאף בית. גם מקום הלינה של בני הישיבה היה בבית הכנסת שבו הם למדו. הבחורים היותר מבוגרים תפסו את הספסלים, ואילו אליעזר הצעיר נאלץ לישון על הרצפה! בקיץ היתה הלינה על גבי הקרקע נסבלת, אולם, בלילות החורף, בעת שהיה קור עז, וסופות שלגים השתוללו בחוץ, המצב היה קשה מאד, בלתי נסבל בעליל לישון על הרצפה הקפואה. ואליעזר הצעיר סבל והתיסר מאד, וכמעט כל הלילה נדדה שנתו מעיניו.

יום אחד קבל אליעזר מכתב מדודו, אחי אמו, שהיה נפח ומסגר במקצועו, ובקש להזמין לבוא אליו ללמוד את המקצוע. ומאחר ולדודו לא היו ילדים, הבטיח לו, שאם ילמד את המקצוע ויכנס לעסקיו - כל רכושו יוענק לו לאחר פטירתו.

אין לתאר את אותה מלחמה פנימית קשה שהתחוללה בנפש הבחור. מצד אחד אין כתורתנו הקדושה, ואי-אפשר להעריך אפילו לימוד של מלה אחת. אולם, מאידך גיסא, כיצד ניתן להמשיך וללמוד במצב זה, כשהוא לן על הרצפה הקרה? הקושי היה עז, ומלחמת היצר היתה מן הקשות שיזע. לבסוף החליט לקבל את הצעת דודו ולעזוב את הישיבה. אך החליט לדחות את קבלת החלטתו עד למחרת בבקר. "יהיה זה הלילה האחרון שאשכב לישון על הרצפה הקפואה", חשב הבחור בליבו.

והנה, באותו לילה, הופיעה לפתע אשה בפתח בית הכנסת. היא הביטה אנה ואנה, כמחפשת דבר-מה. היחיד שנותר בשעה זו ער היה אליעזר. היא נגשה אליו וספרה: "זה עתה קמתי מה"שבעה" של בעלי. נותרתי לבד, גלמודה, בלי ילדים. בעלי היה בעל בית חרושת לשמיכות. והואיל ונשארו מספר שמיכות בביתנו, אני מעוניינת לתת אותן לבחור ישיבה". ואכן הגישה לו שמיכה חמה, שבה יוכל מעתה לישון על הרצפה, ולא לחוש את הקור העז.

"באותו לילה הצלחתי לישון כראוי" - ספר אליעזר. "השינה הפסיקה להיות סיבה להפרעה בלימודי!" בעקבות מעשה זה, חזר בו אליעזר מאותה החלטה שקבל לעזוב את הישיבה ולנסוע לדודו, והמשיך ללמוד ולהתעלות בישיבה בזכות אותן שמיכות. לימים, הפך אותו בחור לאברך, ועלה במעלות הקדושה והטהרה, וגדל להיות אחד מגדולי התורה, שרבים יונקים מתורתו - הלא הוא מרן הגאון רבי אליעזר מנחם מן שך זצ"ל. אותה גברת, במעשה הצדקה, חשבה כי היא נותנת לבחור שמיכה... אך האמת היא שזה לא היה בגדר של שמיכה, אלא דוקא מעילי לספר תורה חי...! שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רָאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) bnei-zion.com ר"ת 20:51 יציאת השבת: 20:09

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך" (טו', י')

בפְּרִשְׁתֵנוּ, פְּרִשְׁת "ראה", אנו למדים על גדל מצות הצדקה, כפי שכתוב: "נתון תתן לו (=לעני), ולא ירע לבבך בתתך לו...". ובשכר מצוה זו אומרת התורה הקדושה: "יברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך".

ובענין הצדקה, מגלה לנו רבנו האריז"ל ב"לקוטי תורה" (ישעיה לב', יז), כי בעת נתינת הצדקה לעני, צריך ליחד את ארבע אותיות שם ה' יתברך (=יהוה) כִּי: צורת המטבע העגולה (שנותנים לעני) היא כנגד האות 'י' של שם הקב"ה (=יהוה). ה' (=חמש) האצבעות של הנותן הן כנגד ה' ראשונה של שם הקב"ה (=יהוה). הזרוע הפשוטה של הנותן היא כנגד האות ו' (=יהוה), ו-ה' (=חמש) האצבעות של המקבל (=העני) הן כנגד ה-ה' השנייה של שם הקב"ה (=יהוה). והרי קבלנו את ארבע אותיות שם הקב"ה (=יהוה), שצריך ליחד ולכונן בהן בעת נתינת הצדקה. וזהו מה שכתוב בפְּרִשְׁת "תרומה": "ויקחו לי תרומה מאת כל איש", ופרש רש"י: "לי – לשמי", כלומר, בשעת נתינת הצדקה צריך לכוון לשמו של הקב"ה – על ארבע האותיות (=יהוה).

ומעשה שהיה לאחר פטירת הרה"ק מסטרעטין זיע"א, יצאו שנים מחסידיו הגדולים, כדי לחפש להם רב ומורה, שיראה להם דרך חדשה בעבודת ה'. ומאחר ושמעו על גדולתו וקדושתו של הרה"ק רבי מאיר מפרימשלאן, החליטו לנסוע אליו, כדי לבחון אם כדאי וראוי לקבלו כמנהיג וכמורה דרך עליהם.

והנה, כאשר הגיעו אליו, ראו איך אשה עומדת לפניו, והרה"ק רבי מאיר מפרימשלאן משחק עם כסף בידו, ומעביר את הכסף מיד ליד – מידו הימנית לידו השמאלית. לאחר מכן הניח רבי מאיר את הכסף על השלחן, והאשה לקחה את הכסף והלכה לה.

נדהמו שני החסידים והרהרו בלבם: היתכן שאיש קדוש ישחק עם הכסף בפני האשה, ורק לאחר מכן יתן לה אותו? וכיין שחשבו שזאת קלות ראש מצד רבי מאיר, החליטו שלא להישאר בפרימשלאן.

רבי מאיר, שחש ברוח קודשו בהרהורי לבם, פנה ואמר להם: חסידי סטרעטין, הרי אתם תלמידי חכמים, אז במטותא (=בבקשה) מכם, אשאל אתכם שאלה אחת: הנה, המשנה אומרת לנו (קידושין פב'): "כל שעסקיו עם הנשים, לא יתיחד עם הנשים". ולכאורה, דברי המשנה תמוהים. שהרי, אנו יודעים, שאסור להתיחד עם נשים. ואיך יעלה על הדעת, שמי שיש לו עסק עם נשים רשאי להתיחד עמהן, עד שהמשנה צריכה להזהיר אותו על-כִּי? הרהרו שני החסידים בשאלה של רבי מאיר, ולא ידעו מה לענות לו.

אז פתח ואמר להם רבי מאיר בדברי קודשו: הנה, מבואר בדברי האריז"ל, שכאשר נותנים צדקה, צריך לכוון לארבע אותיות שם הוי"ה/הקב"ה. אולם זה אפשרי כאשר נותנים צדקה לגבר – שאז אפשר לתת את הכסף לידו של המקבל, ועל-ידי כִּי מתיחד שם הקב"ה. שהרי, חמש האצבעות של המקבל משלימות את שם הקב"ה ("יהוה"). אך מה יעשה אדם כמו מאיר'ל (כִּי היה נוהג רבי מאיר לכנות את עצמו), שהוא צריך לתת צדקה ולפרנס מאות אלמנות שבורות ורצוצות, שאין להן בביתן לחם לאכול? איך אפשר ליחד את ארבע האותיות של שם הקב"ה? הלא אין ראוי לתת כסף מידו של הגבר לידה של האשה (מטעמי צניעות).

ולכן – המשיך רבי מאיר ואמר להם – מאיר'ל נתן עצה לעצמו, שיתן את הכסף מידו הימנית לידו השמאלית, ונמצא שהפשוטה – עם ה' (=5) האצבעות יד ימין, ועם הזרוע הפשוטה, ועם ה' (=5) אצבעות של יד שמאל – משלימות את שם הקב"ה כסדרו ("יהוה").

וזהו רמז המשנה: "כל שעסקיו עם הנשים" – כל מי שצריך לפרנס ולתת צדקה לנשים, "לא יתיחד עם הנשים" – דהינו, לא יעשה את הייחוד של הצדקה עם הנשים, מכיון שאסור לתת כסף מידו לידה, אלא יעשה את הייחוד בעצמו, על-ידי שיעביר את הכסף מיד ימינו ליד שמאלו.

כאשר סים רבי מאיר את דבריו אחזה את שני החסידים חיל ורעדה, בראותם איך שרבי מאיר תפס ברוח קודשו

את מחשבותיהם, והתפעלו מגדל קדושתו ודבקותו בייחודים. ומיד והחליטו לקבל על עצמם את מרותו של הרה"ק רבי מאיר, ונשארו בפרימשלאן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אני לדודי ודודי לי" ראשי-תיבות אלול, חדש התשובה

ידוע הענין ומפורסם הדבר מה שכתבו הקדמונים, כי חדש אלול רמוז בפסוק בשיר השירים (ו', ג'): "אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים". שכן, "אני לדודי ודודי לי" הם ראשי-תיבות אלול, שהוא כידוע חדש התשובה, ועל-כן מתקשרים הקב"ה וישראל, בבחינת "אני לדודי ודודי לי" – "אני", כנסת ישראל, חוזרת בתשובה "לדודי", הקב"ה. "ודודי לי" – הקב"ה משפיע עלי חסד ורחמים.

ענין זה מובא בספר הקדוש ה"בני יששכר" (אלול מאמר א, אות טו): "אמרו דורשי רשומות (אבודרהם, תפילת ראש השנה) 'אני לדודי ודודי לי', ראשי-תיבות אלול, שאז ה' יתברך פותח יד לקבלנו בתשובה, ונשמות ישראל עורגות (=משתוקקות) לו... (ויש להוסיף) (ש)סופי תיבות ד' תיבות הללו ("אני לדודי ודודי לי") הם ד' יודיין (=) – בגמטריה ארבעים. (והם) מרמזין לארבעים יום שהיה משה בהר (סיני) לקבל לחות האחרונות, מראש חדש אלול עד יום הכיפורים, והמה עד היום ימי רצון".

וראוי להביא את דברי ה"כסא רחמים", שכותב, שעל כל אחד ואחד מישראל מוטלת החובה לחזור בתשובה מדרכו הרעה, בתענית או בצדקה או בתפילה (סליחות ותחנונים), או בבכיה וצעקה, או בעשית שלום בין אדם לחברו. וכל אלו אומר ה"כסא רחמים" רמוזים בכתוב בתורה ובכתובים.

הנה, לגבי ענין חזרה בתשובה בתענית, כתוב בתורה על אליעזר, עבד אברהם: "וישם לפניו לאכל ויאמר לא אכל" – ראשי תיבות אלול. רמז לו אליעזר (לקבן), שהוא יושב בתענית, שכן, חדש אלול היה. לגבי הצדקה הענין רמוז בפתוב: "איש לרעהו ומתנות לאביונים" – ראשי תיבות אלול, שהרי גדולת מעלת הצדקה במיוחד בימים נוראים אלו.

בבכיה הדבר רמוז בפתוב "ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה" – ראשי תיבות אלול. בהבאת שלום בין אדם לחברו רמוז הדבר בפתוב "וישאלו איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה", הנה, "וישאלו איש לרעהו לשלום" ראשי תיבות אלול, "ויבאו האהלה" – אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות.

בתפילה רמוז הדבר בפתוב: "ויאמרו לאמר אשירה לה" ראשי תיבות אלול ("שירה" גמטריה תפילה). וזה מה שכתוב בפרשה: "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה". "ראה" – ראשי תיבות ראה אלול הגיע. "אנכי" ראשי תיבות "יגדל נא כח אדני", שבזמן שעושים רצונו של מקום לחזור בתשובה (ובמיוחד בחדש אלול), אז יגדל כח ה' יתברך, ויתגדל שמו בכל העולמות.

(וצריך לדעת שאם איש ישראל עושה תשובה בכל כוחו, מקבל הוא "ברכה וקללה" – ברכה בעולם הזה, שאוכל פירות תשובתו בעולם הזה, "וקללה" ראשי תיבות "והקרן קימת לו לעולם הבא" (פאה א, א)... "יטבול מעצמו")

כאשר עמד הגה"ק רבי משה יוסף הופמן זצ"ל (מחבר הספר "מי באר מים חיים") לעלות לארץ הקדש, לחונן את עפרה, שלח שאלה לידידו הגה"ק רבי שבתאי שעפטיל זצ"ל, וכך שאל: "יש בך רשותי ספר תורה מהודר בכתבתו, אך איני יודע מאומה על הסופר שכתב אותו - האם קדש עצמו כראוי בכתבת הספר? האם רחץ בשרו במים בטוהר פתב כל שם ה' יתברך? האם פגן בכל הפונות הראויות לקון בכתבת זה הספר? ולכן, ספק הוא בידי, האם כדאי וראוי להעלות את ספר התורה עמי לארץ הקדש? או שמא עדיף להשאירו כאן, מפני קדושתה של ארץ ישראל?".

השיב לו הגה"ק רבי שבתאי, ואמר: "עלה נא לארץ ישראל. וספר התורה יבוא על תיקונו בטבילה שיטבול מעצמו...". סתם ולא פרח.

ויהי בעלות רבי משה יוסף ארצה, בהגיעו לחוף ימה של ארץ הקדש, בנמל העיר יפו, באו הרבה מיקירי ירושלים להקביל את פניו. ומיד נשאו את משאותיו וחפציו מסיפון האונייה לסירה קטנה סמוכה (כיון שהאונייה עגנה רחוק מהחוף). והנה, תוך כדי העברת החפצים לסירה, נשטט ספר התורה מידי האוחז בו, ונפל לתוך הים. תיכף ומיד גחן רבי משה יוסף, ומשה את ספר התורה מן המים, מהר ופתח אותו, על מנת לבדוק את הכתב ואת היריעות. והנה, הפלא ופלא, הספר נותר בשלמותו, ולא אונה לו כל רע. אז נוכח לראות את דברי הצדיק הגה"ק רבי שבתאי שעפטיל זצ"ל, שאמר, שהספר יטבול מעצמו בטהרת מי הים, ואכן לא נפל דבר אחד ממה שאמר בדברי קודשו...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"וַנִּתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבֵּךְ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיִךְ" (יג' יח')

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: רָאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **bnai-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"עֵשׂוֹר תַּעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זְרַעְךָ... (יד', כב')

על הכתוב, "עֵשׂוֹר תַּעֲשֹׂר...," דרשו חז"ל במדרש תנחומא (פרשת 'ראה' סימן יג): "עֵשׂוֹר תַּעֲשֹׂר – הָדָא הוּא דְכְּתִיב (=וְהוּא שְׁפָתוֹב) 'לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלַג כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבֶשׂ שָׁנִים' (משלי לא). חֲזַקִּיָּה אָמַר: מִשְׁפָּט רְשָׁעִים בְּגִיהָנָם י"ב חוֹדְשִׁים – שָׁשָׁה חוֹדְשִׁים בְּחֻמָּה, וְשָׁשָׁה חוֹדְשִׁים בְּצִיּוֹנָה. בְּתַחֲלִילָה הִקְב"ה מְכַנְּסֵן בְּחֻמָּה, וְהֵן אוֹמְרִים: זֶה הִיא גִיהָנָם שֶׁל הִקְב"ה. וְאַחֲרָיִם – כֵּן מוֹצִיאֵן (וּמְכַנְּסִים) לְשֵׁלַג, וְהֵן אוֹמְרִים: זֶה הִיא צִיּוֹנָתוֹ שֶׁל הִקְב"ה... יְכוּל אִף לְיִשְׂרָאֵל? תִּלְמוּד לּוֹמֵר: 'כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבֶשׂ שָׁנִים... לְפִיכָךְ מֹשֶׁה מִזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל 'עֵשׂוֹר תַּעֲשֹׂר'."

וְכַדִּי לְהַבִּין עֲנִין זֶה בִּיתֵר שְׂאֵת, הֵבֵה וְנִתְבוּנָן בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי הָאֲרִיזוֹ"ל בְּ"לִיקוּטֵי תוֹרָה" (שְׁמוֹת, 'וַיִּקָּם מֶלֶךְ הַדָּשׁ'), כִּי גִיהָנָם שֶׁל אֲשׁ הוּא כְּדִי לְהַעֲנִישׁ אֶת מִי שְׂמַתְחָמִם לְדַבֵּר עֲבִירָה. וְאֵילוֹ גִּיהָנָם שֶׁל שְׁלַג הוּא לְמִי שְׂמַתְקָרָר לְדַבֵּר מִצְוָה. וְכַפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "יש ב' (סוגי) גִּיהָנָם: שֶׁל אֲש... וְהוּא נֶגֶד הָעוֹבֵר עַל מִצְוֹת 'לֹא תַעֲשֶׂה', שֶׁהוּא מִתְחָמֵם לְעַבֹּר עֲבִירָה. וְיֵשׁ גִּיהָנָם שֶׁל שְׁלַג... נֶגֶד הַמִּתְקָרָר, וְעוֹבֵר (בְּכָךְ) עַל מִצְוֹת 'עֲשֶׂה', שֶׁהוּא מַעֲצִלּוֹת, (וְהָאֲדָם) יוֹשֵׁב בְּיָשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה' (אֶת מִצְוֹת 'עֲשֶׂה')."

וְכַתוּב בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ (תְּרוּמָה קנ', מִתוֹרָגִים): "אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הַדִּין שֶׁל עוֹנְשֵׁי הַגִּיהָנָם כְּבָר לְמַדְנֹה, שֶׁהוּא לְדוֹן שָׁם אֶת הַרְשָׁעִים. (ו) לְמָה הֵם נִידוּנִים בְּאֲשׁ הַגִּיהָנָם? אֲלֵא, גִּיהָנָם הוּא אֲשׁ הַבוֹעֵר יוֹמָם וְלַיְלָה, כְּמוֹ שֶׁהַרְשָׁעִים מִתְחָמְמִים בְּאֲשׁ הַיֵּצֵר הָרַע כְּדִי לְעַבֹּר עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה. בְּכָל חִימוּם וְחִימוּם שֶׁהֵם מִתְחָמְמִים בַּיֵּצֵר הָרַע, כֶּךָ בּוֹעֵר אֲשׁ הַגִּיהָנָם... כִּי אֵין הַגִּיהָנָם בּוֹעֵר, אֲלֵא בְּתוֹקֶף הַחוּם שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁל הַרְשָׁעִים, וּבְאֹתוֹ חִימוּם אֲשׁ הַגִּיהָנָם בּוֹעֵר יָמִים וְלַיְלֹת, וְאֵינוֹ נַח".

בִּיאוֹר הַדְּבָרִים הוּא עַל-פִּי הַיְדוּעַ, שֶׁהָאֲדָם כְּלוּל מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת: אֲשׁ, רוּחַ, מַיִם, עֶפֶר. וְהֵנָּה, יְסוּד הָאֲשׁ בְּקָרְבוֹ מִתְחָמֵם וְדוֹחֵף אֶת הָאֲדָם לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת ה' בְּהַתְּלַהּבוֹת אֲשׁ קֹדֶשׁ, בְּ"קוּם וְעֲשֶׂה", כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר דּוֹד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים לט', ד'): "חֵם לְבִי בְּקָרְבִי, בְּהִגִּי תִבְעֵר אֲש". וְאֵילוֹ יְסוּד הַמַּיִם שֶׁבְּקָרְבוֹ מְצַנֵּן וּמְכַפֶּה אֶת הַתְּלַהּבוֹת הָאֲשׁ שְׁבוּ, הַמְּבַקְשׁוֹ לְעַבֹּר עַל אַחַת מִמִּצְוֹת ה', אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂה.

וְלָכֵן, כַּאֲשֶׁר הָאֲדָם מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם יְסוּד הָאֲשׁ שֶׁבְּקָרְבוֹ לְדַבֵּר עֲבִירָה חֲלִילָה, הָרִי הוּא נֶעֱנֵשׁ לְאַחַר מִיתָתוֹ בְּגִיהָנָם שֶׁל אֲשׁ שְׁנוֹצָר מִיְסוּד הָאֲשׁ (שְׁלוֹ עֲצָמוֹ) שְׁנַפְגָּם בְּחֻטְאֵיו (מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה). וְאֵילוֹ כַּאֲשֶׁר הוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם יְסוּד הַמַּיִם שֶׁבְּקָרְבוֹ כְּדִי לְצַנֵּן אֶת עֲצָמוֹ מִלְּקִיָּם אֶת מִצְוֹת בּוֹרְאוֹ בְּחֻמִּימוֹת וּבְהַתְּלַהּבוֹת (עַד מַגְדֵּל הַקְּרִירוֹת שֶׁבְּקָרְבוֹ, נִהַפֵּךְ יְסוּד הַמַּיִם שְׁלוֹ לְשֵׁלַג), הֵנָּה מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, הוּא נֶעֱנֵשׁ בְּגִיהָנָם שֶׁל שְׁלַג.

יֵשׁ לוֹמֵר שֶׁזֶהוּ בִּיאוֹר הַתּוֹאֵר "יִרְא שָׁמַיִם" שְׁנוֹכַר בְּכַתוּבִים וּבְגִמְרָא. שְׁכֵן, הַמְּלָה "שָׁמַיִם" מוֹרְכֶבֶת מֵאֲשׁ וּמַיִם, כְּפִי שֶׁפָּרְשׁוּ חז"ל: "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקִּיעַ שָׁמַיִם", וּפָרַשׁ רַש"י זצ"ל: "שָׁמַיִם – (הֵם) אֲשׁ וּמַיִם – שְׁעָרֵבֵן (הִקְב"ה) זֶה בְּזֶה". לָכֵן, הַנִּלְחָם כְּנֶגֶד הַיֵּצֵר הָרַע, נִקְרָא בְּתוֹאֵר "יִרְא שָׁמַיִם". שְׁכֵן, הוּא נִזְהָר לְקַיֵּם אֶת רַמ"ח מִצְוֹת "עֲשֶׂה" שֶׁל יוֹצְרוֹ בְּחֻמִּימוֹת וּבְהַתְּלַהּבוֹת אֲשׁ, וּכְמוֹכֵן נִזְהָר הוּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם יְסוּד הַמַּיִם שֶׁבְּקָרְבוֹ כְּדִי לְצַנֵּן אֶת יְצָרוֹ, כְּדִי שְׁלֵא יַעֲבֹר אֶפִּילוֹ עַל אַחַת מִ-שִׁס"ה מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה".

וְרִאוּי לְהוֹסִיף מָה שֶׁהִבִּיא הַ"עֲרוּגוֹת הַבְּשָׂם" (פְּרֻשֵׁת מִשְׁפָּטִים), מָה שֶׁשָּׁמַע מִכ"ק הַרְה"ק מֵהַר"י מִבְּעֻלְזֶע זִיע"א עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת כ', א): "וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמֹּר", וּפָרַשׁ רַש"י בְּשֵׁם הַמְּכִילְתָּא: "לֹאמֹר – מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ עוֹנִיִן (יִשְׂרָאֵל) עַל ה' – הו', וְעַל לְאו' – לְאו'".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין אֶת הַכְּתוּב כֹּאן: מָה הַפּוֹנָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עָנוּ עַל ה' – הו', וְעַל לְאו' – לְאו'? וּפָרַשׁ הַ"עֲרוּגוֹת הַבְּשָׂם" עַל-פִּי דְבָרֵי הַבַּעַשׁ"ט הַקְּדוּשׁ זִיע"א, שֶׁאִם נִזְדַּמְנָה לְפָנֵי הָאֲדָם מִצְוֹת "עֲשֶׂה" אוֹ נִזְדַּמְנָה לְפָנָיו מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה", וּמִתְקַשֶּׁה הוּא לְקִיָּמָה מִחַמַּת הַתְּגַבְרוֹת הַיֵּצֵר הָרַע עָלָיו, יֹאמֵר בְּפֶה מְלֵא אֶת אוֹתָהּ הַמִּצְוָה, כְּפִי שֶׁהִיא כְּתוּבָה בְּתוֹרָה, וְעַל-יְדֵי זֶה יִתְבַטֵּל הַיֵּצֵר הָרַע, וְיִוָּכַל לְקִיָּמָה בְּלִי שׁוּם עֵיכוּב.

וזהו הפירוש על מה שאמרו ישראל על 'הן' - 'הן', ועל 'לאו' - 'לאו'. כלומר, הקב"ה צוה את ישראל שעל פל מצות "עשה", שהיא בבחינת "הן" - יאמרו 'הן', דהינו, שיאמרו את המצוה כפי שהיא כתובה בתורה. וכן גם על כל 'לאו' - מצות "לא תעשה" - יאמרו ישראל 'לאו' - שיאמרו את המצוה כפי שהיא כתובה בתורה, ועל-ידי כך יוכלו לקיים את כל מצות ה"עשה" וה"לא תעשה" ללא כל מניעה ועיכוב מצד יצר הרע.
(על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"וצדקה תציל ממות" (משלי י', ב')

במצות הצדקה אומר הכתוב: "פתח תפתח את ירך לך", הנה "תפתח את ירך" סופי תיבות חתר, הוא שם הפרנסה, לומר לך, שעל-ידי שאנו פותחים את היד לתת צדקה אנו מעוררים פתיחת היד למעלה, שהוא שם "חתך". (וזהו שכתוב: "פתח תפתח" שתי פתיחות, שעל ידי מתן הצדקה=פתיחת היד למטה), אנו מעוררים שתי פתיחות למעלה, פתיחת היד של הקב"ה להשפיע פרנסה, ופתיחת ידו יתברך להשפיע חיים).
נפלא מה שכתב המקובל האלקי רבי יעקב צמח זצ"ל, בהגהותיו על שלחן ערוך של האריז"ל (הלכות צדקה, סעיף ג'), שבפסוק: "וצדקה תציל ממות", רמוזה פעמים תיבת "מות" - אחת בתוך הפסוק, והשניה רמוזה בראשי התיבות "וצדקה תציל ממות" - אותיות מות. והרמז כאן כי הצדקה מסוגלת להציל משתי מיתות: ממיתה רגילה ומעניות, שהרי אמרו חז"ל (זוהר ב' קיט'): "העני חשוב כמת."
"על כן אנכי מצוך לאמר, פתח תפתח את ירך... " (טו' יא')

החכם והמקובל רבי חיים ויטאל (גדול תלמידיו של האר"י הקדוש) מפרש את הפסוק שלפנינו בדרך הבאה: "על כן אנכי מצוך - לאמר פתח תפתח את ירך". לפי זה מורה התורה לכל אדם מישראל, שיאמר לבני ביתו ולשאר הנלוים אליו, שיפתחו ידם לכל עני ואביון המזדמנים אצלם.
פיוצא בכך, מעיר בענין זה החוקר התלמודי רבי יחיאל הלפרין, בעל "סדר הדורות": חז"ל אמרו במצות צדקה (ב"ב ט', עא): "גדול המעשה יותר מן העושה" (=גדול האדם המעורר אחרים לעשות המצוה, יותר מהאדם העושה את המצוה). והנה מרומז רעיון זה בפסוקנו: "על כן אנכי מצוך...". כלומר, לא די בכך, שאתה בעצמך תתן צדקה, אלא מוטלת עליך החובה "לאמר פתח תפתח את ירך לאחריך, לעניך...". - עליך לעורר גם את הזולת, ולומר לו, שיפתח את ידו למתן צדקה, בנדיבות-לב, לכל עני ואביון.
"כי פתח תפתח את ירך לו" (טו' יא')

מעשה בעשיר גדול, שהיה ירא שמים, אך קמצן מאד, ולא היה נותן אפילו פרוטה אחת לעני עירו. ולכן מרוב קמצנותו, לא היה נושא בכיסו מטבעות של כסף או של נחושת, אלא רק של זהב, כדי שאם יפגוש אותו עני בשוק או בבית הכנסת, כדי לבקש ממנו צדקה, יאמר לו שאין לו כסף בחיקו.
יום אחד נסה עני מרוד, לבקש ממנו צדקה ולא הצליח, והבין הוא שאותו עשיר לוקח בכיסו רק מטבעות של זהב, כדי לא לתת צדקה. מה עשה? הלך אחרי העשיר לבית הכנסת, וראה שכאשר היה מגיע לפסוק "פותח את ידך" (תהילים קמה', טז'), היה מאריך הרבה ופותח את שתי ידיו כלפי השמים. שאל העני את ידידו של העשיר, שהיה יושב ליד העשיר, את סיבת הדבר. ספר אותו ידיד לעני, כי אותו עשיר היה בתחילת ימיו עני, ושמע מחכם אחד, שאם מכוונים היטב בפסוק זה זוכים לעושר, וכך עשה והתעשר, וכך הוא ממשיך לעשות בכל יום ויום. (יש לכון בפסוק: "פותח את ידך" ראשי תיבות "פאיי"- וסופי אותיות "חתך", וכן לכון "סאלי" ו"דיקרנוסא")

כששמע העני דברים אלו, התחכם, ואמר בלבבו, שיקח שני דינרי זהב מהעשיר. וכך עשה, בתפילת שחרית בא וישב מולו, וכשהגיע העשיר לפסוק "פותח את ידך", ופתח את ידיו, קפץ אותו עני ועמד לפני העשיר, ופתח את שתי ידיו כדי לקבל ממנו צדקה. בראות העשיר את העני כשידיו פתוחות, הבין שכדאי לו עתה לתת צדקה. שכן, אם הוא לא יתן, אז גם בשמים לא יתנו לו שפע בפתיחת ידיו, ומיד אמר לבנו שישב לידו, שיתן לעני שתי פרוטות נחושת.

אולם, העני אמר לו שאם יתן פרוטות של נחושת, גם בשמים יתנו לו מתנה גרועה, של נחושת. כששמע כך העשיר, אמר לבנו שיתן לו שני דינרים של כסף, ואז אמר לו העני שגם מהשמים יתנו לו מתנה בינונית, ובגלית ברירה הוכרח העשיר לתת לו שני דינרי זהב...

וזהו שאמר הכתוב: "כי פתח תפתח את ירך לו" בלשון כפול. דהינו, שאתה תפתח את ירך לפני השם יתברך לקבל השפע, כמו שתפתח את ירך (לחלק לעניים) - שאם תפתח את ירך לתת לו מתנה חשובה - אזי גם כן אתה תפתח את ירך לפני השם יתברך לקבל שפע מרובה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רָאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) bnei-zion.com ר"ת 20:51 יציאת השבת: 20:09

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעֵרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, מְרַחֵם עָלֵינוּ מִן הַשָּׁמַיִם, וְכָל (מִי) שְׂאִינוּ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, אֵין מְרַחֵם עָלֵינוּ" (שַׁבָּת קנא')

ה'בני יששכר" אומר, שלישראל אין מזל, ואין הם תלויים בטבע ובפוכבים. שכן, יש ביד ישראל את הכח להתעלות מעל הטבע והמזלות על-ידי דבקותם באותיות התורה, שבהן ברא הקב"ה את העולם הזה, את הטבע ואת המזלות (=הפוכבים).

והנה, מקור לכך שעל-ידי התורה הקדושה ישראל מתעלים ושולטים על הטבע והמזלות, למדים אנו גם מדברי הזהר הקדוש, האומר (מתורגם ללשון הקדש): "אלו שלא יודעים סוד זה (שלישראל שולטים על המזל בכח התורה) אומרים: בני חיי ומזוני (=בנים, חיים ומזון) (באים) לא בזכות התורה, אלא על-ידי המזל. והרי אנו רואים, שאברהם ראה במזלו שאינו יכול להוליד, והקב"ה הוציא אותו החוצה, כדכתיב (בראשית טו, ה'): 'ויוצא אתו החוצה, ויאמר הפט נא השמימה'. ולמדנו בגמרא (שבת קנ"א, א'), שאמר הקב"ה לאברהם: צא מאצטגנות (=ראיה בפוכבים) שלך. והעלהו למעלה מעל הפוכבים, ואמר לו: 'הפט נא השמימה וספר הפוכבים...'. (ודע) שכל ברואי עולם, קדם שנתנה התורה לישראל, היו תלויים במזלות, ואפילו בני חיי ומזוני. אבל, לאחר שנתנה התורה לישראל, הוציא הקב"ה את ישראל מהנהגת הפוכבים והמזלות".

ודבר זה, ממשיך הזהר הקדוש ואומר, אנו למדים מאברהם אבינו, משום שעתידיים היו בניו לקבל את התורה, הנרמזת באות ה' של אברהם – חמשה (=ה) חומשי תורה, שעליה נאמר: "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" – ב-ה' בראם. אמר הקב"ה לאברהם: משום ה' זו שנתוסף בשמך, השמים וכל הפוכבים והמזלות יהיו תחתך. ולא עוד, אלא שב-ה' זו יולד לך יצחק, כמו שנאמר: "הא לכם זרע"... ולכן, כל העוסק בתורה – בטלה ממנו הנהגת הפוכבים. (עד כאן דברי הזהר הקדוש).

נמצאו למידים מדברי הזהר הקדוש, שהאות ה', שהוסיף הקב"ה לאברהם, מרמזת על התורה הקדושה, הפלולה מחמשה (=ה) חומשי תורה, שעתידיים לישראל לקבל. ועל-ידי דבקות ולימוד התורה הקדושה, יוכלו ישראל להתעלות מעל הפוכבים והמזלות, ולשנות את הטבע.

וזהו שכתוב בתורה (דברים יח, יד'): "כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעננים ואל קסמים ישמעו, ואתה לא כן...". ופרש המדרש (תנחומא, שופטים יא'): "ואתה לא כן, מדבר באברהם, שהיה רואה באסטרולוגין (=ראיה בפוכבים), שהיה המזל אומר לו, שאין אברם ולא שרי מולידין. מה עשה להם הקב"ה? אמר ר' יהודה ברבי סימון, בשם רבי חנין: כתיב (בראשית יד'): 'ויוצא אתו החוצה... אמר לו הקב"ה (לאברהם): מה שאמרת והנה בן ביתי (דמשק אליעזר) יורש אתי' (בראשית יד'), לא כן הדבר – 'כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך'. אמר לו (אברהם להקב"ה): אתה אומר לי שאני מוליד? אמר לו הקב"ה: צא מן המדה (=הדעה) (שאומרת) (ש)אברם אינו מוליד... (ש)הרי אתה למעלה מן המזל".

ואמר על זה ה"עמודיה שבעה": בשעה שאברהם נקרא "אברם", בלי האות ה', שזה מורה על העדר לימוד וקיום ה' (=חמשת) חומשי התורה, אזי אינו מוליד, כי הוא נמצא תחת שליטת המזלות. אבל, אברהם, בתוספת האות ה', המורה על חמשה חומשי תורה, כשהוא מדבק באותיות התורה, שעל-ידן נבראו הפוכבים והמזלות, ממילא הוא מעל המזלות, ויוכל להוליד – שהרי הוא מעל הטבע.

והנה, כאמור מבואר בזהר הקדוש (פינחס רטז'), שהעולם הזה נברא באות ה', כמו שכתוב: "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", אל תקרי 'בהבראם', אלא 'בה"א בראם". נמצא, כי כל המזלות והפוכבים נבראו באות ה', ומקבלים חיותם ממנה.

על-כן, ברור הוא שהאות ה' היא למעלה מן המזלות, והיא השולטת בהם. ולכן, על-ידי שהוסיף הקב"ה לאברהם את האות ה', זכה אברהם להתעלות על המזלות ולהוליד את יצחק. ועוד מבואר בזהר (שם), שהאות ה' מסוגלת

גם להשפיע זרע, כפי שרומז לנו הפסוק בתורה (בראשית מז, כג): "הא לכם זרע..." – פלומר, מהאות ה' יש לכם זרע של קימא. ובכח האות ה' זכה אברהם לזרע קדש, להוליד את יצחק אבינו.

ומצינו בזוהר עוד, שכמו שהאות ה' מסוגלת להשפיע זרע קימא, כן היא מסוגלת להשפיע גם חיים לכל הנבראים. ולכן, כל הפוגם באות ה', גורם, חלילה, לסילוק החיים, לא עלינו. וכפי שמוכח בזוהר ("נשא" כג, מתורגם): "ב-ה' נברא העולם, ועליה קימים שמים וארץ, וימים וכל הבריות שנבראו, דכתיב: 'אלה תולדות השמים והארץ בהבראם' – 'בה"א בראם'. ואם היא מתרחקת מן העולם אפילו רגע, הכל נחרב ומתבטל, ולא יהיה קיום לעולם. (ואות) ה' זו לא תלך מהגוף... וכאשר היא הולכת, הרי סם המות יבוא וישרה עליו... ובאותו הזמן נקרא בן אדם מת".

והנה, ידוע מהספרים הקדושים, וכן ממה שכתבו תלמידי הבעש"ט הקדוש זיע"א, שתכלית בריאת העולם על-ידי הבורא יתברך היא כדי להיטיב לברואיו. שכן, הקב"ה הוא שרש הטוב, ומאחר ודרך הטוב היא להיטיב עם הזולת, ברא הוא יתברך את העולם כדי להשפיע מטובו לברואיו.

ולמדונו חז"ל כולל גדול (מגילה יב): "במידה שאדם מודד – בה מודדים לו" (=האדם מקבל את גמולו כפי שהוא מתנהג עם הסובבים אותו). וכפי שכתוב בתהילים (קכא, ה): "ה' צלך על יד ימינך". דהינו, שהקב"ה נוהג עמנו במידה כנגד מידה, ולכן, כפי שהצל שלך "עוקב" אחר פעולותיך ותנועות גופך, כך גם הקב"ה הוא "צלך", ומתנהג אתך כפי שאתה מתנהג עם חבריך.

ועוד מובאר בזוהר הקדוש ("לך לך"), שב"אתערוותא דלתתא" יש "אתערוותא דלעילא" (=רק לאחר התעוררות מלמטה יש התעוררות מלמעלה). על-כן, אם רוצים אנו לעורר, שהקב"ה יפתח לנו מלמעלה את ידו הברוכה, בבחינת "פותח את ידך ומשפיע לכל חי רצון", חייבים אנו להקדים "אתערוותא דלתתא" (=התעוררות מלמטה).

נמצא לפי זה, שאם אנו רוצים לעורר את הקב"ה כביכול, שישפיע עלינו שפע רב טוב מהאות ה', שבה נברא העולם, אנו חייבים להקדים אתערוותא דלתתא, שתגרום לפתיחת ידו של הבורא יתברך שמו. (וזאת, כפי ששנינו בגמרא (שבת קנא): "תניא, רבי גמליאל ברבי אומר (דברים יג, יח): 'ונתן לך רחמים ורחמך'.. – כל המרחם על הבריות – מרחמין עליו מן השמים".

ומעתה יפתח לנו פתח להבין מה שמדגיש הכתוב במצות צדקה, "כי פתח תפתח את ידך לו". שכן, על-ידי שאנו פותחים ה' (=5) אצבעות היד, כדי לרחם על הבריות, ולקיים מצות צדקה, אנו מעוררים כביכול אותו יתברך לפתוח את האות ה', שהיא שרש כל השפע, ולהשפיע לנו שפע טוב. וזהו שאומר הכתוב: "נתון נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו... כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך". וכפי שהביא הרמב"ן מדרש אגדה (שמות ג, יג): "ויאמר אלהים אל משה אלהיך אשר אלהיך – ומהו 'אלהיך אשר אלהיך' כשם שאתה הווה עמי – כך אני הווה עמך. (הקב"ה אומר)... אם (ישראל) פותחין את ידיהם, ועושין צדקה, אף אני אפתח את ידי, שנאמר (דברים כח, יב): 'פתח ה' לך את אוצרו הטוב'". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "כי יסיתך אחיך בן אמך" (יג ז')

אמרו חז"ל: רמז לאיסור יחוד מן התורה, מנין? – שנאמר – "כי יסיתך אחיך בן אמך". וכי בן אם מסית וכן אב אינו מסית? – אלא, רומז לנו הכתוב, שלבן מותר להתיחד עם אמו בלבד, ואסור לו להתיחד עם כל העריות שבתורה (קידושין פ). ובענין איסור יחוד (=איסור שהית גבר עם אשה, שאינה אשתו או אמו, ביחידות, וזאת כדי להרחיק את האדם מן העבירה), מסופר על הגאון רבי יעקב, אב בית הדין של ליסא, בעל "נתיבות משפט", שמעשה נורא היה לבתו ולנכדתו, שנסעו פעם אחת עם עגלון גוי לאחת הערים, כדי לקנות בגדים וצרכי חופה עבור שמחה שהיתה להם. הגוי, שהיה רשע, ידע שמצוי כסף בידו, הוליד אותן בעורמה לביתו, וקרא לחבריו הגויים, והם ביחד שדדו את כל כספם של האם ובתה. לאחר שקשרו אותן היטב, הדליקו הרשעים הללו את התנור, בכדי להשליכן לתנור ולשרפן באש, כדי שלא ישאר זכר ועדות למעשיהם. בינתיים הניחו את הכסף על השלחן, והחלו מדיינים ביניהם כיצד לחלק את הכסף.

פתאום נפתחה הדלת, וכנס קצין גרמני. ובראות אותו הגויים, הם נבהלו מאד, ומיד ברחו לנפשם. הקצין התיר את האם ובתה, והוליכן עד האכסניה שבעיר ומיד נעלם. בלילה בא רבי יעקב, בעל "נתיבות משפט", בחלום אל בתו שנצלה, ואמר לה: דעי כי כאשר נודע לי בעולם האמת שאתם בצרה, עליתי למקום גבוה בשמים, ובקשתי רחמים עליכם, ולא הועיל מאומה, וזאת כיון שעברתן על איסור יחוד, כאשר נסעתן לבד עם אותו הגוי. ואז עליתי למקום גבוה עוד יותר, והתחננתי שם שתעמוד לי זכות התורה שהרצתי בישראל בחיבורי "נתיבות משפט", ושם נשמעה תפילתי ושלחו לכם מושיע בדמות קצין גרמני, וכך הצלתי אתכן. ומעתה תהיינה זהירות מאד באיסור יחוד. כל זאת ספרה הבת לאנשי הקהילה בעיר ליסא, מקום רבנותו של הצדיק רבי יעקב, בעל "נתיבות משפט".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רֵאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **bnai-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעֵרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"כי פתח תפתח את ידך לו...כי לא יחדל אביון מקרב הארץ" (טו' ח')

על הפתח בפרשה במצות הצדקה, "כי יהיה בך אביון מאחד אחיך...". אומר "אור החיים" הקדוש חידוש נפלא: הנה בפתח "ולא תקפץ את ידך מאחיד האביון", רמזה לנו התורה על משיח צדקנו. שכן, "אחיד האביון" הוא מלך המשיח, המשתוקק לבוא ולגאול את ישראל מהגלות המרה.

וכפי לשונו הקדושה של "אור החיים": "ובדרך רמז ירמוז להעיר הערה גדולה על אחד המיוחד שבאומה, שאילו אנו מקוים ומצפים מתי יבוא, והוא מלך ישראל, משיחנו, אשר הוא "אביון", וכבר נמשל "לעני", כאומרו (זכריה ט', ט'): "הוא עני ורכב על חמור". ורמז הדבר אשר יסובבנו להיות אביון. ואמר 'כי יהיה בך אביון', פירוש 'בד' בסיתתך(=בגללך), כי **עונותינו** האריכו קצנו. גם רמז בתיבת 'בד' כי הוא אביון בנו(=בכל דור ודור), שמתאנה מתי יבוא לגאול אותנו. וצא ולמד ממה שאמרו רבותינו ז"ל, במעשה רבי יהושע בן לוי, שכשראהו (את) מלך המשיח, שאלו (המשיח) על ישראל...ואמר לו רבי יהושע בן לוי כי הם(=ישראל) יושבים ומצפים לביאתו. כששמע בן (המשיח), געה החסיד(=המשיח) בבכי רבה, מתשוקתו לבוא לגאול אותם. ולכך רמז באמרו 'מאחד אחיך', שהוא המיוחד שבאחיד...".

ומוסיף "אור החיים" הקדוש, ואומר: ויצו ה' לכל איש ישראל שלא יאמץ את לבבו...אלא יתחזק בכל עז ותעצומות למלא חשק האחד המיוחד(=המשיח), כי באמצעות מעשה בני אדם, ובפרט במצות הצדקה (יבוא המשיח ויגאלנו), דכתיב (ישעיה נד', יג'): 'בצדקה תכונני...'(=בזכות הצדקה תכונני(=תכון) מלכות המשיח).

והנה, מה שרמז הפתח במצות הצדקה, שצריך לרחם על "אחיד האביון", שהוא מלך המשיח, הוא משום ש"בצדקה תכונני" - שבמעשה צדקה ישראל יגאלו, כפי שמבואר בגמרא (שבת קלט'): "אין ירושלים נפדית, אלא בצדקה, שנאמר (ישעיה א', כו'): 'ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה'". ולכן אמרו חז"ל: "גדולה צדקה, שמקרבת את הגאולה" (ב"ב י'). - שעל-ידי שישאל נותנים צדקה - מקרבים הם את גאולתם.

והנה, מה שאמרה התורה: "לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיד". הפירוש הפשוט הוא כמוך על העני, שאין לו במה להתפרנס. ואילו הפירוש השני, כפי שהביא "אור החיים" הקדוש, שהפונה בזה היא על מלך המשיח, שהוא בבחינת "אביון" שתאב לבוא ולגאול את ישראל גאולת נצח.

ויש לומר, שמה שסבב הקב"ה, שיהיה אביון בקרב הארץ, כמו שכתוב (דברים טו', יא'): "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ", הוא משום שבקש הקב"ה להזכירנו, שמלך המשיח (שהוא בבחינת אביון) מצפה פעני בפתח, מתי כבר יזכה לבוא ולגאול את ישראל - בניו של הקב"ה.

ומזה נשפיל להבין, שמאחר ופכל גדול הוא בידינו (מגילה יב'), "במידה שאדם מודד - בה מודדים לו"(=האדם מקבל את גמולו כפי שהוא מתנהג עם הסובבים אותו), נמצא שעל-ידי שאנו מרחמים על האביון (שהוא רמז למשיח צדקנו), ונותנים לו צדקה להחיותו, הנה, מידה כנגד מידה גם הקב"ה ירחם עלינו להחיותינו, וישלח לנו את משיח צדקנו, שהוא בבחינת אביון, ויבוא ויגאלנו במהרה בימינו. ומטעם זה אמרו לנו חז"ל: "גדולה צדקה, שמקרבת את הגאולה". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן) **"עשר תעשר... - עשר בשביל שתתעשר" (תענית ט')**

על מצות הצדקה אמרו חז"ל שהיא באה לרמז לנו, שצדקה שהאדם נותן, חוזרת אליו כפל כפלים ועשרת מונים, וכפי שאמרו חז"ל: **"עשר תעשר" - עשר בשביל שתתעשר**. ואין ברצונם של חז"ל לומר לנו, שיש לעשר כדי לקבל פרס ולהתעשר, אלא, יש להדריך את האדם שלא יפחד ממתן צדקה ומעשרות, שמה יהפך לעני על-ידך, משום שהמעשרות גורמות דוקא לעושר, ולא לעוני.

וזאת, כפי שמבטיח הקב"ה (מלאכי ג', י'): "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר...ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארבות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די".

והנה, ידוע כי יש חילוף אותיות בא"ל-י-ב"י, הנקרא "את-בש" (=דהינו האות הראשונה (א') מתחלפת באות האחרונה (ת'), והאות השניה (ב') מתחלפת באות הלפני אחרונה (ש'), וכן הלאה: א-ת, ב-ש, ג-ר, ד-ק, ה-צ, ו-פ, ז-ע, ח-ס, ט-נ, י-מ, כ-ל).

ואנשי חן(=חוכמת הנסתר) דיקו ומצאו, שכאשר קוראים את המלה "צדקה" בסדר "את-בש", נקבל

בחזרה את המלה "צדקה". כפי המלה "ונתנו", שנאמרה בתורה בענין מתן מחצית השקל. שהרי, כאשר קוראים "ונתנו" בסדר הפוך מקבלים שוב את המלה "ונתנו", ללמדנו שכל מה שהאדם נותן לחברו, חוזר אליו בסופו של דבר ככל כפלים. וכמוה גם המלה "נתן", שנקראת "נתן" אף היא מהסוף להתחלה.

ועוד מוסיפים אנשי סוד ואומרים, שמזלו של אדם תלוי במתן צדקה ובהפרשת מעשר. וזאת כיצד? הנה, הכתוב אומר "עשר תעשר". דהינו, תוציא "מעשר" (=תוציא עשירית) מ"תעשר". ולכן נמצא, שבאשר מעשרים (=מחלקים בעשר) את המלה "תעשר", מקבלים את המלה "מזלך". הנה מעשר של תי (=400) במלה "תעשר" שוה מי (=40), מעשר של עי (=70) במלה "תעשר" שוה זי (=7), מעשר של שי (=300) במלה "תעשר" שוה לי (=30), ומעשר של רי (=200) במלה "תעשר" שוה כי (=20), ובסך הכל: "מזלך" - לומר לך, שמזלך תלוי במתן צדקה ובהפרשת מעשר לצדקה. (עפ"י "מנורת הזהב", בשם ספר "דרך משה")

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה" (יא כו')

בספר "מאור ושמשי" (פרשת משפטים) מובא על כוחה הגדול של התפילה בציבור לפתוח שערי פרנסה, וכפי דבריו הקדושים: "בפרט בשעת התפילה צריך כל אדם להזהר מאד מאד להתפלל עם הציבור יחד. ואם מתפללים עם הציבור, יהיה מובטח שפרנסתו תהיה מזומנת לו בכל יום ברוחה, וברכה תהיה מצויה במעשי ידיו". וראוי להביא כאן את דבריו של הרה"ק רבי יצחק מסטיטשין זצ"ל (מובא ב"החכמה מאין"), שאמר: "מוכן אני להבטיח פרנסה ברוח לכל אלו שיתפללו מלה במלה (מהסידור)".

וכפי שאמר גם הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל (בספר "רעה נאמן לישראל"): "אנשים מחפשים סגולות לפרנסה, אני אומר שהסגולה היותר טובה היא לכוון פירוש המלים בתפילת שמונה עשרה". וגיש להוסיף מה שכתב רבנו ה"בן איש חי" על "שיר של יום" שאומרים ביום ראשון: "לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה", שמזמור זה מסוגל מאד לפרנסה (וצריך לכוון בו). ולכן אומרים אותו בכל יום ראשון שבשבוע, וכל זאת כדי להתחיל את השבוע בפרנסה טובה. (שהרי האדם בטל ממלאכתו ביום שבת, ויוצא לפעול ולעבודתו ביום ראשון).

האדמו"ר רבי דוד צבי מלעלוב זצ"ל, ראה פעם אדם אחד שחולץ התפילין לפני גמר התפילה. העיר לו הרבי, שאין לחלוץ את התפילין, אלא בסיום כל התפילה, כי בסופה של התפילה היא ירידת השפע, וטוב לפרנסה להיות אז מעוטר בתפילין דרש"י (ליקוטי דברי דוד").

ואילו "כף החיים" זצ"ל (סימן יז, אות יח) כותב ומבטיח: "יכתוב פרשת הקטורת על קלף או גויל בכתב אשורית כספר תורה, ויקרא בו ונעשה לו סגולה, דהקטורת מעשיר. ומובטח לו דלא יופסק פרנסתו, ותמיד יהיה לו פרנסה טובה וכלכלה ברוח ולא בצמצום". "מובטח לו" - אומר "כף החיים" - "שלא תופסק פרנסתו, ותמיד תהיה לו פרנסה טובה וכלכלה ברוח ולא בצמצום". אם כך, מי מוכן להפסיד הבטחה שכזאת?

הסיפור הוא לכבוד הצדיק רבי יהודה פתיה זצ"ל, שנפטר ב-כ"ז אב תש"ב, זכותו תגן עלינו - אמן

הצדיק רבי יהודה פתיה זצ"ל היה ידוע כעושה "תיקוני נפש" לנפטרים ולדיבוקים - ודבר עם שדים, על מנת להוציאם מגוף האדם. וכן, היה בקיא בפתרון חלומות, ורבים השכימו לפתחו, כדי שזה יאציל עליהם מברכותיו. זכה להיסמך לרב ולמורה הוראה על-ידי רבי עבדאללה סומך, והיה לאחד מגדולי התורה בבגדאד (למד קבלה מרבנו ה"בן איש חי", הרב יוסף חיים, גדול המקובלים שהיה בדורו).

ומעשה היה בדורנו, על אדם שהיה חפץ מאד לבנות בית כנסת על שמו של הגאון והחסיד רבי יהודה פתיה (בשכונת מחנה יהודה בירושלים). הזמין קבלנים וחתם אתם עסקה על סדר הבניה והמחיר הסופי. והנה, כאשר החל הקבלן בעבודתו במקום, נוכח עד מהרה לדעת, שהאדמה המיועדת מלאה סלעים ואבנים, המקשים מאד על הצבת יסודות הבנין. הלה חפץ בדעתו, האם להמשיך בעבודה. שכן, ההוצאות הגדולות של הוצאת הסלעים והעבודה הקשה, בהכרח יעלו את המחיר של הבניה הרבה מאד מעבר למחיר שסופם! ומי ישלם את תוספת הפסף?

והנה, בלילה, כאשר נם אותו קבלן את שנתו, ראה בחלום את רבי יהודה פתיה, בכבודו ובעצמו, פונה אליו ושואלו: "מדוע אתה מתעכב בבנית בית הכנסת על שמי?". ענה לו הקבלן (בחלום): "מפני שגיליתי שכל הקרקע מלאה סלעים קשים, ומחיר הבניה יהיה גבוה מאד". ענה לו רבי יהודה פתיה: "אל דאגה, אני כבר מישר לך את הקרקע מכל הסלעים והאבנים בשטח הבניה". ואכן הקבלן ראה בחלום את הרב יהודה פתיה, כשהוא מפנה בזריזות את האבנים מהמקום, ומיד לאחר כל זאת התעורר. למחרת בבקר הזדרז הקבלן להגיע לאתר הבניה, ומה גדולה היתה תדהמתו לגלות, שכל הקרקע שהיתה מלאה סלעים ואבנים, הנה היא עתה ללא סלעים וללא סימן של אבנים! מיד הלך הוא לחכמי ירושלים, וספר להם על הנס שראה בעיניו. כמובן שלאחר מכן בנה אותו הקבלן בית כנסת במקום לכבודו של הצדיק רבי יהודה פתיה זצ"ל, הלא הוא בית הכנסת הגדול "מנחת יהודה" שבשכונת מחנה יהודה בירושלים.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רָאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **bnai-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"כי יהיה בך אביון...לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיד האביון כי פתח תפתח את ידך לו"

כאשר נתבונן בפרשה במצות הצדקה, כפי שכתוב: "ולא תקפץ את ידך מאחיד האביון, כי פתח תפתח את ידך לו", נראה, שחו"ל מיחסים חשיבות גדולה למצות הצדקה, כפי שמוכח במדרש (ב"ב ט'): "שקולה צדקה כנגד כל המצות". ולעומת זאת, מצינו בתיקוני הזהר (הקדמה ב') דברים נוראים בגנות **הקמצן**, שקופץ ידו ואינו נותן צדקה לאחיו, שאז בודאי (אומר תיקוני הזהר) אין הוא מזרע האבות.

וכפי דברי תיקוני הזהר (מתורגם): "באותה שעה השכינה רוגזת... על נבל (=קמצן) כי ישבע לחם... שהוא קמצן נבל בממונו, נבל בשמו, שאין הוא נדיב ואין הוא מזרע האבות, שעליהם נאמר 'נדיבי עמים נאספו עם אליהי אברהם'". וזה שנאמר: "תחת שלוש רגזה ארץ... תחת עבד כי ימלוך ונבל (=קמצן) כי ישבע לחם". (משלי ל', כא). והנה, בענין זה, של "ולא תקפץ את ידך מאחיד האביון כי פתח תפתח את ידך לו", מביא ה"יד יוסף", החכם הגדול רבי יוסף צרפתי ("ראה") את המדרש (קהלת רבה ה', כ'): "תני (=שנינו) בשם רבי מאיר: כשאדם בא לעולם – ידיו קפוצות. כלומר (כאילו הוא אומר) כל העולם כלו שלי הוא, (ו)אני נוחלו. וכשהוא נפטר מן העולם – ידיו פשוטות (=פתוחות). כלומר, לא נחלתי מן העולם הזה כלום".

ועל-כך מתחנן הקב"ה אל האדם, ואומר לו: "ולא תקפץ את ידך מאחיד האביון" – אל נא תקפוץ את ידך באותה תנועה שבה נולדת, כאומר "כל העולם שלי הוא". שהרי, בסופו של דבר "כי פתח תפתח את ידך לו" – כלומר, בעת פטירתך, כאשר תעזוב את העולם, פתח תפתח את ידך בעל כורחך לפני הקב"ה, כאומר: "לא נחלתי מן העולם הזה כלום".

(כאילו אומר הקב"ה לאדם: אל "תקפץ את ידך מאחיד האביון" – יותר טוב שתפתח את ידך מרצונך הטוב בעודך בחיים, כדי לקיים את מצות הצדקה, אשר בזכותה תנחל לחיי העולם הבא).

ויש להוסיף פאן תבלין על מאמר החכם מפל אדם (משלי י', ב'): "לא יועילו אוצרות רשע, וצדקה תציל ממות". וכן עוד אמר שלמה: (יא, ד'): "לא יועיל הון ביום עברה, וצדקה תציל ממות".

ומפרש הזהר הקדוש (עקב רעג): הנה, שנינו בגמרא (נדרים סד'), שעני חשוב כמת. נמצא, שהנותן צדקה לעני ומפרנסו, הרי הוא בבחינת "מחיה המתים". ולכן, אם חלילה נגזרה על נותן הצדקה גזירת מיתה, גומל לו הקב"ה במידה כנגד מידה, וזוכה הוא לחיים.

אולם, לפי האמור יש לומר שמאחר וכל אדם נולד עם ידים קפוצות, כמכריזו: "העולם שלי הוא". ובכל זאת הוא מתגבר על טבעו ופותח את ידו לתת צדקה לעניים, (כיון ששם הוא לנגד עיניו, לזכור את יום המיתה, שאז יפתח את ידיו בעל כורחו). על-כן, מחשבה טובה זו על יום המיתה, הקב"ה מצרפה למעשה, ולכן אפילו אם נגזרה עליו גזרה חלילה של מיתה, נחשב לו כאילו כבר מת, וזוכה הוא לחיים.

ומה מתוקים הם דברי ה"בן איש חי" (הגה"ק רבי יוסף חיים זיע"א) בספרו "חסדי אבות", על הכתוב במסכת אבות (ב', ח'): "הוא היה אומר, אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך, כי לך נוצרת". ובאר ה"בן איש חי" ואמר, שתיבת "כך", המורכבת מהאותיות כ' כפופה ו-ד' פשוטה/פתוחה, רומזות על לידת האדם ופטירתו מן העולם. שכן, כ' כפופה רומזת על האדם שנוולד עם כפות ידיו קפוצות, לומר שכל העולם שלו.

אבל, כאשר הוא נפטר מן העולם, הוא בבחינת "ד'" שהיא פתוחה. שכן, ידיו פתוחות/פשוטות, לומר שאין הוא נוחל מן העולם הזה מאומה.

וזהו פירוש המשנה: "אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך" – כלומר, אל תבקש להחזיק את הטובה (=את השכר של לימוד התורה) לעצמך לעולם הזה. אלא, בקש ממנו יתברך, שהכל יהיה שמור לך לעולם הבא. וכל-כך למה? והתשובה, "כי לך נוצרת" – ל"כך" דוקא, שנוצרת בבחינת כ' כפופה, ו-ד' פשוטה.

פשוטה/פתוחה. שכן, כל מה שאתה מחזיק בכף ידך הכפופה, אתה עתיד להשאיר בעולם הזה, ולא לקחת כלום, כפי שאומר המדרש: "וכשהוא נפטר מן העולם - ידיו פשוטות(=פתוחות). כלומר, לא נחלתי מן העולם הזה כלום". אם כך, למה תבזבז את שכרך בעולם הזה על דבר שאין בו קיום וממש.

והנה, כבר למדנו, שהאדם נולד בטבעו עם ידיים קמוצות, כמכריז "כל העולם שלי". אולם, אם הוא מתגבר על יצר תאוות הבצע שלו, והוא פותח את ידו לתת מכספו והונו לעניים, הנה ב"אתערווא דלתתא"(=התעוררות מלמטה), אתער לעילא(=יש התעוררות למעלה), וגם הקב"ה כביכול פותח את ידו להשביע לכל חי רצון.

ועל-כך הביא הרמב"ן מדרש אגדה (שמות ג', יג): "ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה - ומהו אהיה אשר אהיה? כשם שאתה הוזה עמי - כך אני הוזה עמך. (הקב"ה אומר)...אם (ישראל) פותחין את ידיהם, ועושין צדקה, אף אני אפתח את ידי, שנאמר (דברים כח', יב): 'יפתח ה' לך את אוצרו הטוב'.

ומעתה יש לומר, שזהו פירוש הכתוב: "ולא תקפיץ את ידך מאחיד האביון" - כדי שלא לגרום בכך חלילה שגם הקב"ה יקפוץ את ידו מלהשביע לך שפע רב טוב. לכן, "פתח תפתח", כדי לרמוז, כי על-ידי שאיש ישראל פותח את ידו לתת צדקה למטה, הוא גורם שגם הקב"ה כביכול יפתח את ידו למעלה. וזהו שכתוב כי פתח תפתח את ידך לו(=להקב"ה), שגם הוא יתברך יפתח את ידו, בבחינת 'פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון'.

"ועשית עלתיך הבשר והדם על מזבח ה'...למען ייטב לך ולבניך אחרריך עד עולם" (על פי "אורה של תורה")

ידוע ומפורסם, כשביית מקדשנו היה קגים, היה הוא מקור הפרנסה והשפע לכל העולם, ולישראל בפרט. וכלשון ה"בת עין" (ויגש): "והנה, כשהיה בית המקדש קגים, היו נשפעים כל הבחינות הטובות וברכות על כל ישראל, מבחינת 'מזבח'...ש'מזבח' בגמטריא זין(=57). ואמרו חז"ל (כתובות י', ב'), שלכן נקרא 'מזבח' לשון מזין (ורש"י פרש: "בזכות הקורבנות העולם ניוון..."). ועתה, שאין לנו קורבנות, תקנו חז"ל שלש תפילות, ותשע-עשרה ברכות בכל תפילה (שהם בגמטריא)...זין". (57=19*3).

כלומר, אומר ה"בת עין", מאחר ובזכות הקרבת הקורבנות על המזבח ניוון העולם. על-כן, עתה, כשחרב בית המקדש, אנו מתפללים שלש תפילות ביום (שחרית, מנחה וערבית), תשע-עשרה ברכות בכל תפילה (בתפילת העמידה), בגמטריא זין(=57), והן כביכול בבחינת 'מזבח'(=57) להוריד שפע לישראל.

ומוסיף האלשי"ך הקדוש ואומר (איכה ב', טו): "נודע מרבותינו ז"ל (תנחומא "בחקתי"), שאילו ידעו הגוים כמה (הם) אבדו בהחריבם (את) בית המקדש, לא החריבוהו...זוהי הסיבה שמיים שחרב בית המקדש כביכול אין שמחה לפניו יתברך. לפי הגמרא (עבודה זרה ג', ב'), (כיון ש) 'נסתתמו כל מעינות השפע, ונפסק הנבואה ורוח הקדש מן העולם'.

וכן מובא ב"דגל מחנה אפרים" (ליקוטים שמחה): "כשהיה בית המקדש קגים היו ישראל אוכלים התמצית וגרמי שדו כלבא(=והעצמות נתנו לכלבים/לאומות העולם), ובחורבנא הוא להיפך". (כלומר, עתה אומות העולם נהנים מן התמצית/מהשפע, ואילו ישראל מקבלים את "העצמות"/השרים).

וזוהי הסיבה לעיכוב הפרנסה ומניעת השפע בימינו. שכן, מאחר וחרב בית מקדשנו ותפארתנו נטרף השפע מישראל על-ידי אומות העולם. ועל-כן צריך כל איש ישראל - להעתיר בתפילה ובתחנונים לפני בורא עולם, שבמהרה בימינו יבנה בית המקדש, ונזכה לישב איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו ברוח ובהרחבה גדולה.

ויש להוסיף מה שכתוב בספר "גן נעול", שמשה רבנו התפלל תקטו(=515) תפילות וביקשות כדי שפרנסת ישראל תהיה מידו המלאה והפתוחה. שהרי, ידוע שיש ביד חמש אצבעות, "וידו המלאה" של הקב"ה היא בבחינת חמש אצבעות. ולכן התפלל משה תקטו(=515) תפילות, שהם חמש פעמים "מזון"(=103), כדי שיושפע לישראל שפע מהקב"ה בכבודו ובעצמו, ברוח גדול, מידו המלאה. (515=103*5) "ויברך ה' אלקיך בכל אשר תעשה"

חסיד אחד השכים לפתחו של הצדיק רבי יחיאל מאוסטרובצה, וקבל בפניו, שפרנסתו דחוקה, ואין בכוחו לפרנס כראוי את בני ביתו. אמר לו הצדיק: נאמר בפרשת "ראה": "ויברך ה' אלקיך בכל אשר תעשה". פתח לך, אפוא, עסק כלשהו, ובעזרת ה' תהא הברכה שרויה במעשי ידך! אבל רבי! - קרא החסיד בהתרגשות - אבי עליו השלום הוריש לי חנות לממכר בגדים, שהיתה מפרנסת אותו בכבוד וברוחה. אך מאז עברה החנות לרשותי, ירד הפדיון פלאים, ועתה אין בה אפילו כדי לפרנס בדוחק את משפחתי. לעיתים קרובות עומד אני יום שלם בחנותי, בלי לראות קונה אחד לרפואה. ומה אתה עושה בימים כאלו, בהם אין קונים פוקדים את חנותך? - שאל הצדיק. אודה ולא אבוש - הפטיר החסיד בשפה רפה - שאני סתם מתבטל או הנני מעין בעיתון כלשהו. אם כך הדבר - קרא רבי מאיר יחיאל בנימה של תרעומת - הוברר לי בעליל מדוע אין ההצלחה שרויה בבידתך. אביד, עליו השלום, היה מנצל כל רגע פנוי - בין קונה לקונה - כדי ללמוד דף גמרא או חמש עם רש"י, וגם ספר התהילים לא מש מעל שלחנו מבקר עד ערב. משום כך היה השטן מזמן לו לקוחות בלא הרף, כדי שיטרידו אותו, ויגרמו לו להתבטל מתלמודו. ואילו אתה, שהנך מבלה זמןך כל היום בהקבל ורעות-רוח, אין לשטן כל ענין להטרידך בלקוחות... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגילוי!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רֵאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **bnai-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"עֵשׂר תַּעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זְרַעְךָ הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שְׁנָה שְׁנָה" (יד', כב')

על הכתוב בפְּרִשְׁתֵּנוּ "עֵשׂר תַּעֲשֹׂר..." מִצְאָנוּ מְאֹמֵר פְּלִיאָה בְּמִדְרָשׁ תְּנַחוּמָא ("ראה" סימן יא): "וְשִׁמְחַת בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאִין טוֹב אֵלָא תוֹרָה, שְׁנֵאמֵר (משלי ד'): 'כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרַתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ, לְפִיכָךְ מִשֶּׁה מִזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל 'עֵשׂר תַּעֲשֹׂר'".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין, מִדּוּעַ מִזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל 'עֵשׂר תַּעֲשֹׂר'??

נִקְדִּים לְהִבִּיא תְחִלָּה מָה שְׁכָתוּב בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת סא'): "דְּרַשׁ רַב נַחֲמָן בַּר חֲסֵדָא: מָאי דְכָתִיב וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּשֵׁתִי יוּדִי"? (ועונה, שְׁשֵׁתִי הַיּוּדִי"ן הֵן כְּנַגְדָּה): שְׁנֵי (ה) יְצָרִים (ש) בְּרָא הַקב"ה (לְאָדָם): אֶחָד יִצַר טוֹב, וְאֶחָד יִצַר רָע".

מִבּוֹאֵר מִפְּאֵן כִּי שְׁשֵׁתִי הַיּוּדִי"ן (=שְׁשֵׁתִי אוֹתִיּוֹת י') שֶׁל "וַיִּצַר" רוֹמְזוֹת אַחַת לְיִצַר הַטּוֹב וְאַחַת לְיִצַר הָרָע. וְהִנֵּה, יְדוּעַ שְׁתְּכִלִּית עֲבוֹדַת הָאָדָם הִיא לְהַפּוֹךְ אֶת הַיִּצָר הָרָע לְטוֹב, דְּהִינּוּ שְׂיַעֲבֹד הָאָדָם אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בְּשְׁנֵי הַיְצָרִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּמִשְׁנָה (בְּרִכּוֹת נד'): "וְאֶהְבֵּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ' – בְּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ – בַּיִצָר הַטּוֹב וּבַיִצָר הָרָע".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכָן, וְכִי אֵיךְ אֶפְשֵׁר לְעֲבֹד אֶת ה' גַּם עִם הַיִּצָר הָרָע?

וַיֵּשׁ לוֹמֵר מָה שְׁכָתָב הַ"קְדוּשָׁת לְוִי" (נח), עַל הַכְּתוּב (תְּהִלִּים קיט', צח'): "מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי" – שְׂרָאוּי לָנוּ לְלִמּוּד אֵיךְ לְעֲבֹד אֶת הַקב"ה, מִהַרְשָׁעִים, שְׁמִשְׁתַּמְשִׁים בְּכָל מִינֵי תַחֲפּוּלוֹת כְּדֵי לְמַלֵּא אֶת תַּאֲוֹת לָבַם. שְׁכָן, רוֹאִים אָנוּ שְׁהַרְשָׁעִים אֶפְּלוּ שֶׁהֵם נִכְשָׁלִים מֵאֶה פְּעָמִים, הֵם אֵינָם מְתִיאֲשִׁים, אֵלָא מְנַסִּים שׁוֹב וְשׁוֹב, וְרוֹדְפִים אַחַר תַּאֲוֹתָם, עַד שְׁמִצְלִיחִים. עַל-כֵּן, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שְׁאָנוּ חַיִּבִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַתַּחֲפּוּלוֹת כְּדֵי לְהַתְגַּבֵּר עַל הַיִּצָר הָרָע, וְלְעֲבֹד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (משלי כד', ו'): "כִּי בַתְּחַבְּלוֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ מִלְחָמָה".

וְזֶהוּ פִירוּשׁ הַפְּסוּק, "מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי". "מֵאִיבֵי", שֶׁהֵם יִצַר הָרָע וְחִילוֹתָיו, "תַּחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ" – אֲנִי מִתְחַפֵּם לְלִמּוּד אֵיךְ לְעֲבֹד אֶת ה' בְּקִיּוֹם הַמִּצְוֹת עִם אוֹתָהּ הַתְּלַהּבוֹת. שְׁכָן, יוֹדֵעַ אֲנִי שְׁהַמִּצְוָה "לְעוֹלָם הִיא לִי" – עוֹמְדַת לִי לְעוֹלָם, וּבִזְכוּתָהּ אֶשְׂאֵר לְנִצְחָה, וְהִיא תְלוּנִי בְּעוֹלָם הַבָּא. וְכָל יֵתֵר הַעֲנִינִים הֵם כְּלָים וְעוֹבְרִים. (המלבי"ם).

מְקוֹר רַעֲיוֹן קְדוּשׁ זֶה הוּא מִדְּבַרֵי הַבַּעַשׁ"ט, כְּמוֹ שֶׁהִבִּיא הַ"תְּפָאֶרֶת שְׁלֹמֹה" (תולדות), "בְּשֵׁם הַבַּעַשׁ"ט, עַל הַפְּסוּק מִיְדוֹת טוֹבוֹת מְכַל אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ, מִהַתְּאֲוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת, (וּמֵה) מִיְדוֹת הַרְעוֹת אֲשֶׁר הַרְגִיל בָּהֶם – מֵהֵם יִקַּח דְרָךְ לְעֲבוֹדַת הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ חֶשֶׁק וּבְאוֹתָהּ הַתְּאֲוָה בִּיתֵר שְׂאֵת".

וַיֵּשׁ לְהַעִיר, שְׂאֵת רַעֲיוֹן זֶה מְצִינוּ כְּבָר בְּ"חֻבַּת הַלְּבָבוֹת" (שַׁעַר חֲשׁוֹן הַנֶּפֶשׁ פ"ג), שֵׁשׁ לְאָדָם לְלִמּוּד זְרִיזוֹת לְדַבֵּר מִצְוָה מְזִרְיוֹתָם שֶׁל עוֹבְרֵי עֲבִירָה לְמַלֵּא תַּאֲוֹתָם. שְׁכָן, אִם הַרְשָׁעִים מְזַדְרָזִים לְדַבֵּר עֲבִירָה, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה רָאוּי לוֹ, לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל, לְהִזְדַּרֵּז לְדַבֵּר מִצְוָה.

וּמַעֲתָה זְכִינוּ לְהִבִּין אֶת פִּירוּשׁ הַמִּשְׁנָה: "וְאֶהְבֵּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ' – בְּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ – בַּיִצָר הַטּוֹב וּבַיִצָר הָרָע". שְׁכָן, הָאָדָם צָרִיךְ לְעֲבֹד אֶת ה' לֹא רַק עִם הַיִּצָר הַטּוֹב, אֵלָא גַם עִם הַיִּצָר הָרָע, שְׁעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי הַשְׁתַּדְּלוּיּוֹת לְמַלֵּא אֶת תְּפִקִּידוֹ לְהַחֲטִיא אֶת הָאָדָם, וּמִמֶּנּוּ (=מִהַיִּצָר הָרָע) צָרִיכִים אָנוּ לְלִמּוּד אֵיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּתַּחֲפּוּלוֹת אֵלּוּ, כְּדֵי לְעֲבֹד בְּהֵן אֶת ה' יִתְבָּרַךְ. וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הָרָע עֲצֻמוֹ, כְּדֵי לְעֲבֹד בּוֹ אֶת ה', הָרִי הוּא הוֹפֵךְ אֶת הַיִּצָר הָרָע לְיִצָר טוֹב (שְׁהָרִי יוֹצֵא מִמֶּנּוּ דְבַר טוֹב). וּבְכָךְ מְקִים הוּא "וְאֶהְבֵּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ' – בְּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ – בַּיִצָר הַטּוֹב וּבַיִצָר הָרָע".

וְזֶהוּ פִירוּשׁ הַכְּתוּב: "וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם". וְדַרְשׁוּ חו"ל: "בְּשֵׁתִי יוּדִי"ן? שְׁנֵי (ה) יְצָרִים (ש) בְּרָא הַקב"ה (לְאָדָם): אֶחָד יִצַר טוֹב וְאֶחָד יִצַר רָע". שְׁכָן, תְּכִלִּית בְּרִיאַת הָאָדָם שְׂיִכְלוֹל בְּתוֹכוֹ אֶת שְׁנֵי הַיּוּדִי"ן שֶׁל "וַיִּצַר" – שֶׁהֵם יִצַר טוֹב וְיִצַר רָע – וַיַּעֲבֹד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ גַּם עִם הַיִּצָר הָרָע, בְּבַחֲיַנַּת "מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ".

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רֵאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **bnai-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"פתח תפתח את ידך לו"

על הפתוב בפרשה במצות הצדקה, "כי יהיה בך אביון מאחד אחיך... פתח תפתח את ידך לו... נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך", שנינו בגמרא (תענית ח): "בימי רבי שמואל בר נחמני היה כפנא ומותנא. אמרי, היכי נעביד? נבעי רחמי אתרתי, לא אפשר. אלא לבעי רחמי אמותנא וכפנא נסבל. אמר להו רבי שמואל בר נחמני: נבעי רחמי אכפנא, דכי יהיב רחמנא שובעא – לחיי הוא דיהיב, דכתוב (תהילים קמה): 'פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון'."

(=בנימיו של רבי שמואל בר נחמני היה **רעב ומיתה**. אמרו חכמים, מה נעשה? הרי אי-אפשר לבקש רחמים על שני דברים. אלא, אמרו החכמים: נבקש רחמים על המות, ואת הרעב נסבול. אמר להם רבי שמואל בר נחמני: עדיף שנבקש רחמים על הרעב. שכן, כאשר הקב"ה נותן שובע – לאנשים חיים הוא נותן את השובע, כמו שכתוב: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון". (דוקא "משביע לכל חי"), ועל-ידי כך ננצל מן הרעב ומן המיתה גם יחד).

ונראה לבאר את עמק עצתו של רבי שמואל בר נחמני על-פי המבואר ב"שער הפונות" לרבינו האריז"ל (תפילת השחר דרוש א'), האומר, שכאשר אנו אומרים (תהילים קמה, טו): "פותח את ידך" – צריך לכוון בשם "חתך", שהוא שם המסוגל לפרנסה, ומקורו של השם הוא מסופי התיבות של הפסוק "פותח את ידך". וכפי דבריו הקדושים של האריז"ל: "והוא (=חתך) שם קדוש, המכונה בספרי המקובלים 'שם הפרנסה'". והנה, על הפתוב בפיוט שאנו אומרים ימים נוראים: "וכל מאמינים שהוא זוכר הברית החותך חיים לכל חי", מבאר האריז"ל (בשער הפונות, תחילת דרושי יום הכיפורים), שצריך להגיד "החתך חיים לכל חי" (חתך חסר ו'). שכן, שם זה שהוא כאמור שם הפרנסה, החותך חיים לכל חי.

וצריך להבין ענין זה. הרי שם "חתך" הוא שם המסוגל לפרנסה, ולא שם המסוגל לתת חיים?

אלא, לפי דברי שמואל בר נחמני הדבר מובן, שכן, מאחר שהקב"ה משפיע מזון רק לחיים, נמצא ששם "חתך" הוא גם שם החיים, שהרי כאמור רק לחיים אפשר להשפיע מזון.

ומעתה יאירו עינינו להבין את עצתו הנפלאה של רבי שמואל בר נחמני, איך להינצל משתי גזרות גם רעב וגם מיתה, אף שאין מתפללים אלא רק על-רק ביטול גזרה אחת. שכן, כאשר מתפללים על הפרנסה, ומכונים בפסוק "פותח את ידך", סופי תיבות "חתך" שהוא שם הפרנסה, הנה, ממילא נושעים גם מגזרת המיתה, שהרי שם זה הוא כאמור משפיע גם חיים, בבחינת "החתך חיים לכל חי".

והנה, דוד המלך הביא לנו ראיה על-כך בכתוב: "פותח את ידך" סופי תיבות חתך, שהוא כאמור שם הפרנסה/המזון. ולמי ממשיך הקב"ה שם זה? הנה, אומר המשך הפסוק "ומשביע לכל חי רצון" – ללמדנו שהקב"ה משפיע מזון רק לכל חי ולא למתים, ומזה מוכח כי שם "חתך" הוא גם שם החיים.

והנה, כולל גדול הוא בידינו (והר"ל לך"), שב"אתערוותא דלתתא" יש "אתערוותא דלעילא" (=רק לאחר התעוררות מלמטה יש התעוררות מלמעלה). על-כן, אם רוצים אנו לעורר, שהקב"ה יפתח לנו מלמעלה את ידו הברוכה, בבחינת "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", חייבים אנו להקדים "אתערוותא דלתתא" (=התעוררות מלמטה).

ויש לומר, שענין זה נעשה על-ידי מצות הצדקה, שהיא בבחינת "פתח תפתח את ידך לו". ועל-ידי כך שנפתח את ידינו למטה, הוא יתברך יפתח את ידו למעלה. וכפי שמביא הרמב"ן (שמות ג, יג): "הקב"ה אומר)... אם (ישראל) פותחין את ידיהם, ועושין צדקה, אף אני אפתח את ידי".

ועתה, בא וראה רמז נכבד לכך שעל-ידי פתיחת ידינו אנו מעוררים את פתיחת ידו יתברך. שכן, בפרשתנו,

במצות הצדקה אומר הכתוב: "פתח תפתח את ידך לו", הנה "תפתח את ידך" סופי תיבות **חתך**, הוא שם הפרנסה, לומר לה, שעל-ידי שאנו פותחים את היד לתת צדקה אנו מעוררים פתיחת היד למעלה, שהוא שם "חתך". (וזהו שכתוב: "פתח תפתח" שתי פתיחות, שעל ידי מתן הצדקה=פתיחת היד למטה), אנו מעוררים שתי פתיחות למעלה, פתיחת היד של הקב"ה להשפיע פרנסה, ופתיחת ידו יתברך להשפיע חיים).
נפלא מה שכתב המקובל האלקי רבי יעקב צמח זצ"ל, בהגהותיו על שלחן ערוך של האריז"ל (הלכות צדקה, סעיף ג'), שבפסוק (משלי י, ב') "וצדקה תציל ממות", רמוזה פעמים תיבת "מות" – אחת בתוך הפסוק, והשניה רמוזה בראשי התיבות "וצדקה תציל ממות" – אותיות **מות**. והרמז כאן כי הצדקה מסוגלת להציל משתי מיתות: ממיתה רגילה ומעניות, שהרי אמרו חז"ל (זוהר ב' קיט'): "העני חשוב כמת".

ולפי דברינו יש קשר בין שני הדברים. שכן, מאחר ועל-ידי פתיחת היד לצדקה אנו מעוררים כאמור את פתיחת היד שלמעלה, שהוא שם "חתך", המסוגל להמשכת פרנסה וגם חיים, הנה על-ידי מצות הצדקה מבטלים גם גזרת **מות** של הגוף, וגם של העניות, כפי שכתוב (משלי יא' כד'): "יש מפזר (כספו לצדקה) ונוסף עוד..."
"עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה"

על הכתוב, "עשר תעשר", דורשים חז"ל (שבת קיט'): "עשר בשביל שתתעשר". ועל-כך אמר הרה"ק רבי ברוך ממז'בוז זיע"א, שכאן יש רמז על הכתוב בתורה (במדבר ז', יד'): "כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת". הנה, "כף אחת עשרה" כף יד שנוטלת אחת מעשרה, שזה מעשר, אותה היד "זהב מלאה" – תתמלא זהב ותעשיר. (ראוי לצין שהתיבה "קטרת"=709) היא בגמטריה "ברכה בכל מעשך")
"כי יהיה בך אביון...פתח תפתח את ידך לו..."

במסכת בבא בתרא (י', עא') מובא המעשה על רב פפא (מגדולי האמוראים בבבל), שהיה עולה במדרגות, ולפתע נשמטו המדרגות מתחת רגליו, ורב פפא היה נתון בסכנה. אמר לו חז"ל בר רב: "שמא עני בא לידך ולא פרנסתו?"

שואלים על-כך חכמי ישראל: על יסוד מה הסיק חז"ל בר רב, שהתקלה שארעה לרב פפא באה כעונש מן השמים על זלזול בקיום מצות צדקה? הסביר זאת הגאון רבי אליהו מוילנא, בדרך הבאה: טעמי המקרא למלים "פתח תפתח את ידך לו..." "שבמצות הצדקה, הם "דרגא תביר", שתרגומם העברי הוא: המדרגה שבורה. בטעם זה מצוי אפוא רמז, שהמדרגה נשברת, חלילה, מתחת רגלי האדם, שאינו מקים פראוי את המצוה של "פתח תפתח את ידך לו..." "ולכן שאל חז"ל בר רב את רב פפא "שמא עני בא לידך ולא פרנסתו?"

"נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו"

על הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א מסופר, שפעם אחת, בעת אחת מנסיעותיו לארה"ב, כדי לאסוף כספים לשיבתו המפורסמת, הגיע לביתו של עשיר קמץן ידוע. הרב נכנס עמו בדברים, והסביר את מטרת בואו, וכמוכן העשיר מסרב ולא רוצה לתת מאומה. ראה רבה של לובלין עם מי יש לו עסק, מיד אמר לו: "אשריך! שאתה מזומן לחיי העולם הבא! תמה העשיר ואמר לרב: "וכי בשביל שאני מסרב ליתן לצדקה אני מזומן לחיי עולם הבא? אמר לו רבה של לובלין: בא ואספר לך מעשה שהיה: לפני שנים רבות מת קמץן אחד שמעולם לא נתן פרוטה לצדקה. אולם, קודם מותו, צוה שיקברו את כל ממונו עמו. והנה, כשבא לפני בית דין של מעלה, בדקו ומצאו שהוא לא קים מצות צדקה מימיו. התחיל הקמץן מלמד סנגוריה על עצמו, ואמר שם: כל ימי הייתי חושש שמא אכשל בבני אדם שאינם מהוגנים, שהרי ישנם רמאים שיש להם כסף באמתחתם, והם פושטים יד לקבל צדקה. לפיכך הבאתי את כל ממוני לכאן, לעולם האמת, שאין בו רמאים ורמאות, וכאן מוכן אני לקים מצות צדקה כהלכתה. עין בית דין של מעלה בדינו, ופסק, שאם ימצאו עוד שנים שעשו כמותו – הדין עמו, ויש לו חלק לעולם הבא. בדקו ולא מצאו אלא אחד, את קרתי, שגם הוא נקבר עם ממונו. והיה הדבר תלוי ועומד עד היום – המשיך רבה של לובלין, ואמר: מעכשיו אתה עתיד להיות השלישי בתבורה, ובמותך תהיה עמהם "מזומן" (=עם המזומנים שלך) לחיי העולם הבא..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: רֵאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **בnei-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך" (טו', י')

מצינו בדברי חז"ל, שהצדקה שקולה כנגד כל המצות, כפי שכתוב בגמרא (בבא בתרא ט'): "שקולה צדקה כנגד כל המצות". ועוד אמרו חז"ל (סופה מט'): "גדול העושה צדקה, יותר מכל הקורבנות". וכן (שבת קלט'): "אמר עולא: אין ירושלים נפדיה, אלא בצדקה, שנאמר: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". ולכן אומרים חז"ל (בבא בתרא י'): "גדולה צדקה, (מכיוון) שמקרבת את הגאולה".

עוד מצינו במעלת הצדקה, שיש בכוחה להפוך את מידת הדין למידת הרחמים, כמו שפרש רש"י, על-פי הפתוב (בראשית יח, טו'): "ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם". ופרש שם רש"י: "כל השקפה שבמקרא (היא) לרעה, חוץ מ'השקפה ממעון קדש' (דברים כו, טו'), שגדול כח מתנות עניים, שהופך מידת הרוע לרחמים". אולם, כמו שמצינו מעלות רבות על המקום מצות צדקה, כך מצינו דברים חריפים מאד בדברי חז"ל, על מי שנמנע מלקיים את מצות הצדקה, כמבואר בגמרא (בבא בתרא י'): "כל המעלים עיניו מן הצדקה, כאילו עובד עבודת פוכבים (=עבודה זרה)".

ומה נוראים הם הדברים שמצינו בתקוני הוזהר (הקדמה ב') בגנות הקמצן, שאינו נותן צדקה (מתורגם): "באותה שעה השכינה רוגזת, וזהו שכתוב (משלי ל' כב) 'תחת עבד פי ימלוך ונבל כי ישבע לחם'... ואף כך היא (=השכינה) רוגזת יותר על נבל כי ישבע לחם... שהוא קמצן נבל בממונו, נבל שמו, שאין הוא נדיב, ואין הוא מזרע האבות, שנאמר עליהם: 'נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם'".

וצריכים אנו להבין מהי החשיבות הגדולה של מצות הצדקה, אשר מצד אחד היא שקולה כנגד כל המצות, ובכוחה לקרב את הגאולה, ומצד שני, כל הנמנע מלקיימה – הרי הוא נבל, וכאילו עובד עבודה זרה. כדי להבין כל זאת צריך לדעת ששרש המלה "צדקה" הוא "צ.ד.ק". ומדברי הוזהר הקדוש (פרשת "האזינו" רצא'), אנו למדים שהמלה "צדק" היא מצד הדין, כמו שכתוב בתהילים (צו, ב'): "צדק ומשפט מוכן כסאו". שהרי, משפט של אמת, הוא על-פי הצדק, ללא שום הקלה לאדם בדין, כפי שמביא רבנו בחיי (דברים טו, יח'): "כי צדק הוא מידת דינו של עולם, דכתיב (תהילים ט' ט'): 'והוא ישפט תבל בצדק'... וזהו שכתוב (שם נח'): 'אך יש אלהים שפטים בארץ'... שופטים כנגד אלהים, שהוא מידת הדין של מעלה".

אולם, כאשר האדם מתנהג במידת החסד, לתת צדקה לעני, שזה היפך הדין, (שהרי לפי הדין לא מגיע הכסף לעני, שכן אין הוא טורח עליו), הנה על-ידי זה מתמתק הדין, וה"צדק", שהוא מידת הדין, הופך ל"צדקה", שזה מידת החסד.

וכפי דברי הוזהר שם (רצב, מתורגם): "בא וראה, כאשר מתמתק ה"צדק" הוא נקרא "צדקה", וכל העולם מתמלא בחסד, כמו שכתוב (תהילים לג, ה'): 'אהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ'". ובפשטות, הביאור הוא, שכאשר האדם מתנהג עם חברו במידת החסד, הנה במידה שאדם מודד מודדין לו, ועל-ידי זה נמתק הצדק/הדין ונעשה מזה "צדקה"/חסד, והוא יתברך מתנהג לפני משורת הדין, ועושה עם אותו אדם צדקה וחסד, להמתיק לו את הדינים מעליו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

חדש אלול בפתח

הנה הוא מגיע, חדש אלול, חדש הרחמים והסליחות. הנה שוב מתדפק בדלתותינו קולו של הקב"ה, המהדהד בחלל העולם, ואומר (שיר השירים ה, ב'): "פתחי לי... רעיתי יונתי תמתי": "...בני (אומר הקב"ה לישראל), פתחי לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, ואני פותח לכם פתחים, שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו... ר' לוי אמר: אילו היו ישראל עושין תשובה, אפילו יום אחד, מיד הם נגאלין, ומיד בן דוד בא" (במדרש רבה שם).

והנה, עצם השם "אלול" מביא לנו עמו זכרונות של ימים נוראים, סליחות ותפילות היוצאות מן הלב, תחינות ובקשות של בן המתחנן לפני אביו שבשמים, לבקש סליחה, מחילה וכפרה. על-כן, בימים אלו מזדככים כל הלבבות, כדי שכל אחד יוכל לשמוע את בת הקול היוצאת מהר חורב, ומבקשת-מתחננת: "שובו (אלי) בנים שובבים".

אלא, שפה ושם מתחילה להתגב מחשבת יאוש לתוך מוחנו: הרי כבר עברנו כמה וכמה פעמים את הימים הקדושים הללו: אלול, ראש השנה, יום הכיפורים, הושענא רבה. ובאמת עשינו תשובה והתחרטנו על העבר, ובקשנו סליחה מבורא עולם על שפגמנו בכבודו, וקבלנו עלינו לקיים את התורה ומצותיה פראוי, ולברך את ברכות הנהנין בכונה, ועוד קבלות כהנה וכהנה, כל אחד לפי מהותו ובחינתו.

ואולם, למרות כל הקבלות וההבטחות שקבלנו על עצמנו, הנה, לצערנו, במשך השנה שכחנו אותן, וחסאנו ועינו ופשענו, ופודאי הוספנו עוד עונות חדשים על הישנים רחמנן לצלן, וכיצד נעזי פנינו לבוא שוב לפני הקב"ה, כדי שיכפר לנו עוד פעם על כל מעשינו הרעים והמקולקלים? וכי יתכן שאחרי כל-כך הרבה פעמים שלא עמדנו בהבטחותנו, יקבלנו הקב"ה שוב בתשובה, ויסלח באמת לכל חטאתינו ועונותינו? האם אין זו חוצפה גדולה מדי מצידנו, לבוא עוד פעם ועוד פעם ולהתחנן לפני בורא עולם?

כדי לענות על כל אלו, נקדים להביא את לשונו הקדושה של רבנו יונה, בספרו "שערי תשובה", הפותב (שער ראשון אות א'): "מן הטובות אשר היטיב השם יתברך עם בראיו, כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם... ולהשיב מעליהם אפו, ולמדם והזהירם לשוב אליו (גם) כי יחטאו לו לרב... ואם הרבו לפשוע ולמרוד, ובגד בוגדים בגדו, לא סגר בעדם דלתי תשובה, שנאמר... (ירמיה ג, כב): 'שובו בנים שובבים ארפה משובתיכם'".

הנה, לומדים אנו כבר מתחילת דבריו הקדושים של רבנו יונה, שמדגיש ענין זה של "כי יחטאו לו לרב" – דהינו שלמרות שישראל שבים חלילה למרים, ושוב חוטאים מדי שנה בשנה – הנה, למרות זאת גם: "...אם הרבו לפשוע ולמרוד ובגד בוגדים בגדו, לא סגר בעדם דלתי תשובה".

וכן כתב עוד רבנו יונה דברים יותר חריפים, בספרו "יסוד התשובה": "... (כל אחד) (ש) לא יבהילוהו רעיוניו, ולא יניחוהו לשוב כי יבוש מחטאיו, כי יחשוב: איך אוכל להעזי פני ולשוב ואני חטאתי, עויתי פשעתי כזאת וכזאת, עשיתי עברתי ושנתיי ושלשתי עד אין ספורות. ואיך אבוא עוד לפניו (יתברך), כבושת גנב כי ימצא? כי בושתי לעמוד לפניו, ואף איך ארמוס חצריו ואיך אשמור חוקיו? אל יחשוב (האדם) פן. כי (היצר) המסית יושב כזוב במפתחי הלב, מתחדש עליו בכל יום, צופה ומביט להכשילו... לעצה הרעה הזאת (=שכביכול כל מי שהרבה לפשוע, אין מחילה וכפרה, חלילה), רק יחשוב כי כן מידת הבורא יתברך, ידו פשוטה לקבל שבים, לכן, טוב לו להשליך פשעיו ולעשות לו לב חדש".

על-פי האמור נוכל להבין כי לא בחינם, תקנו אנשי כנסת הגדולה בתפילת שמונה עשרה לברך (בסיום ברכת "סלה לנו"): "ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח". וזאת, כדי שהיצר הרע לא יוכל להפילנו ברשת היאוש, בטענה שכביכול לחוטא, שהרבה לפשוע, אין מחילה וכפרה, חלילה. לכן מדגישים אנו בברכה זו, שהקב"ה הוא "חנון המרבה לסלוח". דהינו, סליחתו היא בלי גבול וסוף. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

אלול בפתח ("פנינים")

פעם התקבל בפולין חק, לפיו כל בעל דירה תיב לנקות ולטאטא את חלקת המדרכה והרחוב שלפני פתח ביתו. רבים השתמשו מחובה זו, ואז החליטה הממשלה לעשות פיקוח נמרץ על מילוי צו השלטון, ולהציב ביקורת עירונית, על-ידי פקחים ושוטרים, שסבבו ברחובות, ובדקו האם התושבים ממלאים את חובתם. באותם ימים נראה ברחובות ערי פולין מתזה קבוע: כל עוד נראה השוטר מסיר בפנינת הרחוב, היו ממחרים בעלי הדירות לחטוף מטאטא, ולנקות במרץ את המדרכה והרחוב שמולם.

באותה תקופה היה הגה"ק רבי יחזקאל לוינשטיין זיע"א משגיח בישיבה בקלוצק. כשהגיע חדש אלול, זעק בהיכל הישיבה, ואמר לתלמידיו: הנה, נגמר "בין הזמנים", חדש אלול בפתח, וכבר הגיע זמן פרשת "שופטים" ושוטרים...". הבה נתפוס מהר את "המטאטא", ונתחיל לפשפש בחורים ובסדקים (שבנו), ולנקות היטב...!

נא לשמור על קדושת הגליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"וַנִּתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבֵּךְ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיִךְ" (יג' יח')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: רֵאָה "אל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רַחֲמִים" ראשי תיבות "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **beni-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר... - עֶשֶׂר בְּשִׁבִיל שְׁתַּתְעֲשֹׂר" (תַּעֲנִית ט')

כתוב בסידורים בשם האריז"ל, כי כשאומרים אנו בתפילה "פּוֹתַח אֶת יְדֶיךָ", צריך לכוון ולהתפלל על הפרנסה, וכפי שמביא השל"ה הקדוש: "צריך לכוון פּוֹתַח אֶת יְדֶיךָ - ראשי תיבות "פּאִי", כמנין (=גמטריה) של שני השמות "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-ג-י". ולפי דברי הוזהר (תיקונים ז'): "צריך לכוון (כשאומרים 'פּוֹתַח אֶת יְדֶיךָ'), אל תקרא 'יְדֶיךָ', אלא 'יְדֶיךָ' - (פלומר), שתי יודיין שהקב"ה פּוֹתַח: יו"ד של "י-ה-ו-ה", ומשפיע ל-"יו"ד של "א-ד-ג-י", ומשם יושפע לכל העולמות - עליונים ותחתונים".

מבואר מכאן, כי הפרנסה נמשכת משני שמות - "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-ג-י" - שמספרם בגמטריה עולה 91, כמנין "פּאִי". ועיקר השפע נמשך משתי היודיין (=אותיות ה-י) של שני שמות אלו. ועל-כך נאמר: "פּוֹתַח אֶת יְדֶיךָ", אל תקרא 'יְדֶיךָ', אלא 'יְדֶיךָ' - מכיון שהקב"ה פּוֹתַח אֶת שְׁתֵּי הַיּוֹדִיִּין האלה (י של "י-ה-ו-ה" ו י של "א-ד-ג-י"), כדי להשפיע לנו שפע רב טוב.

וזהו שאמרו חז"ל במתק לשונם: "עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר - עֶשֶׂר בְּשִׁבִיל שְׁתַּתְעֲשֹׂר". דהינו, על-ידי פעמים עֶשֶׂר (המרומזים ב"עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר"), שהם שתי היודיין - תוכל להַתְעֲשֹׂר. שכן, שתי ה"יודיין" של שמות הקב"ה ("י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-ג-י") הן צינורות השפע, שדרךן יורד שפע של פְּרֻשָׁה לעולם. ולכן צריך לכוון "פּוֹתַח אֶת יְדֶיךָ", ראשי תיבות "פּאִי", ולכוון גם במקום "יְדֶיךָ" "יְדֶיךָ" (=שתי היודיין), מכיון שמשם משפיע הקב"ה שפע לעולם הזה.

בענין זה של הפְּרֻשָׁה כתוב בגמרא (ב"מ נט'): "אמר רבי חלבו: לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו. שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם, אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית יב): 'ולאברם היטיב (הקב"ה) בעבורה' (=בזכות שרה). והינו דאמר להו רבא לבני מחוזא(=וזהו שאמר רבא לבני מחוזא): אוקירו לנשיכוו כי היכי דתתערתו... (=כפדו את נשותיכם כדי שתתעשרו).

הנה, מבואר מכאן, כי עיקר הַבְּרָכָה בביתו של האדם היא בזכות אשתו. וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע עיקר הַבְּרָכָה בביתו של האדם היא בזכות אשתו, ובזכותה הוא זוכה לעשירות?

נקדים תחילה להביא מה שכתוב בספר הקדוש "אור לשמים" (תולדות), על הפסוק "ויעש להם משתה ויאכלו וישתו": "דהנה, שמעתי מכבוד אדמו"ר הרב ממעזבוש (ה"אוהב ישראל"), שכאשר האדם עושה איזה נישואין לבניו, (הנה) משם באה לו פְּרֻשָׁה. ומצאתי רמז לזה בזה הפסוק (בראשית כו, ל'): 'ויעש להם משתה ויאכלו וישתו'. ויעש להם משתה - דהינו, (מי) שעושה חתונה לבניו, (הנה אז) 'ויאכלו וישתו' - באה לו (=לאדם) פְּרֻשָׁה וכל טוב".

הנה, מבואר מכאן, שכאשר עושה האדם נישואין לבניו, זוכה ובאה לו הפְּרֻשָׁה. וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, איך על-ידי נישואין בין איש ואשה באה הפְּרֻשָׁה?

נראה לבאר את דבריו הקדושים של ה"אוהב ישראל", על-פי מה שהבאנו לעיל, כי שם הפְּרֻשָׁה "פּאִי", היוצא מראשי התיבות של הפסוק "פּוֹתַח אֶת יְדֶיךָ", הוא בגמטריה 91, כמנין (הגמטריה) של שני השמות - "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-ג-י" - שמהם, כאמור, נמשכים כל ההשפעות שיש בעולם.

והנה, ידוע, שעל-ידי נישואי איש ואשה למטה בעולם הזה, הם גורמים כפיכול ליחוד קוב"ה ושכינתיה למעלה בשמים, שהם בעצם השמות "י-ה-ו-ה" ו-"א-ד-ג-י". וכפי שכתב ה"מגן אברהם" למגיד הקדוש מטריסק זיע"א (וישלח): "...אמר לי אאמו"ר צוקללה"ה (המגיד הקדוש ר' מרדכי מצ'רנוביל זיע"א), שהיחוד התחתון בין איש לאשתו הוא דוגמת היחוד העליון שבין זעיר אנפין(=הקב"ה) לנוקבא(=לשכינה)".

ולכן אמרו חז"ל: "כל שאין לו אשה, שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה". וזאת, מכיון שהוא עוצר

וּמְצַמֵּם אֶת הַשְּׁפַע שִׁיּוּרְד לְיִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַיַּחֲוּד הָעֲלִיּוֹן שֶׁל "קוֹב"ה וְשִׁכְנִיתִיה", וּמְמִילָא אֵין הַשְּׁפַע מְגִיעַ גַּם אֵלָיו.

לְפִי זֶה מְבוֹאָרִים הֵיטֵב דְּבָרֵי הַרְה"ק מֵאַפְטָא זִיע"א, שְׁכָאֲשֶׁר אָדָם עוֹשֶׂה נִישׁוּאִין לְבָנָיו, מְשֵׁם בָּאָה לוֹ הַפְּרִנְסָה. שְׁהָרֵי עַל-יְדֵי נִישׁוּאֵי אִישׁ וְאִשָּׁה, גּוֹרְמִים הֵם, כְּאֹמֹר, לְיַחֲוּד/חֵיבוּר בֵּין קוֹב"ה וְשִׁכְנִיתִיה, שְׁהֵם שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת "יִתְהוּה" ו-"אֲדֹנֵי", בְּגַמְטְרִיה "פֵּאֵי", שֶׁהוּא שֵׁם הַפְּרִנְסָה.

וְזֶהוּ מָה שְׁאֵמְרוּ חו"ל: "לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בְּכַבּוּד אֲשֶׁתּוֹ. שְׁאֵין בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, אֲלֵא בְּשִׁבְלֵי אֲשֶׁתּוֹ, שְׁנֵאֲמַר (פְּרָאשִׁית יב): 'וְלֹאֲבָרֶם הֵיטֵיב (הַקִּב"ה) בְּעֵבֹרָה' (=בְּזִכּוֹת שְׁרָה). וְהֵינּוּ דֹאֲמַר לְהוּ רַבָּא לְבָנֵי מַחֲוּזָא (=וְזֶהוּ שְׁאֵמַר רַבָּא לְבָנֵי מַחֲוּזוֹ): אֹקִירוּ לְנִשְׁיָכוּ כִּי הֵיכִי דַתְתַּעְתְּרוּ... (=כִּפְדּוּ אֶת נִשְׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שְׁתַּעֲשְׂרוּ). שְׁכֵן, עַל-יְדֵי נִישׁוּאִין יֵשׁ יַחֲוּד בֵּין הַשְּׁמוֹת "יִתְהוּה" ו-"אֲדֹנֵי", בְּגַמְטְרִיה "פֵּאֵי", שֵׁם הַפְּרִנְסָה, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ הַבְּרָכָה מְצוּיָה בְּבֵית, וְנִמְשָׁךְ לוֹ (=לְאָדָם) עֲשִׁירוֹת.

וְיֵשׁ לְהוֹסִיף מָה שְׁכָתַב ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" (שְׁבַת, מֵאֲמַר ב'), שְׁזֶה לְעוֹמֵת זֶה עֲשֶׂה הָאֱלֹקִים. דְּהֵינּוּ, כְּמוֹ שֵׁישׁ יַחֲוּד זָכָר וְנִקְבָּה מְצַד הַקְּדוּשָׁה (קוֹב"ה וְשִׁכְנִיתִיה, שְׁהֵם הַקִּב"ה וְהַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה), כֶּךָ יֵשׁ יַחֲוּד מְצַד הַקְּלִיפָה/הַטּוֹמְאָה שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה, שְׁהֵם סמא"ל וּבֵת זֹגוּ לִילִית. וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁכָאֲשֶׁר זֶה קָם – זֶה נוֹפֵל. דְּהֵינּוּ, אִם יֵשׁ יַחֲוּד עֲלִיּוֹן בֵּין קוֹב"ה וְשִׁכְנִיתִיה, אֲזִי אֵין יַחֲוּד בֵּין סמא"ל ו-"לִילִית". וְלְהִיפָךְ, חֲלִילָה, שְׁאִם אֵין יַחֲוּד בְּקְדוּשָׁה, יֵשׁ יַחֲוּד בְּטוֹמְאָה בֵּין סמא"ל לְבֵין בֵּת זֹגוּ.

וְאוּלָּם לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים אָנוּ גּוֹרְמִים לְיַחֲוּד בְּקְלִיפָה, בֵּין סמא"ל ו-"לִילִית". וְעַל-יְדֵי כֶּךָ הֵם גּוֹזְלִים אֶת הַשְּׁפַע שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, שְׁכָא מִיַּחֲוּד שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת "יִתְהוּה" ו-"אֲדֹנֵי", בְּגַמְטְרִיה "פֵּאֵי". וְלָכֵן, הַעֲצָה הַיְעוּצָה כְּדֵי לְבַטֵּל אֶת יַחֲוּד הַטּוֹמְאָה (בֵּין סמא"ל לְבֵין לִילִית) הִיא, עַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה.

וּכְפִי דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": "יְדוּעַ (פִּי), הַמְרַכְּבָה (ה) טְמְאָה הֵם דְּכָר (=זָכָר) וְנוֹקְבָא (=נִקְבָּה) שְׁבְקְלִיפָה (=סמא"ל ו-"לִילִית"). (ו) יְדוּעַ (ש) מְסַפְרֵן תְּרִי"א (=611).

וְהֵנָּה, "תּוֹרָה" בְּגַמְטְרִיה תְּרִי"א (=611) – בְּקְדוּשָׁה מְבַטֵּלֵת אוֹתָם. וְשְׁמַעְתִּי מֵאֵת פֶּה קְדוּשׁ מִהָרַב מִהַר"מ סוֹפֵר (מִפְשַׁעוּוֹאֲרִסְק) זְצוּק"ל רְמֹז לְכָד, מִהַמְשָׁנָה (שְׁבַת קַח'ה): 'כּוֹפִין (=מְכּוֹפְפִים) אֶת הַסֵּל לְפָנֵי הָאֶפְרוֹחִים'. 'סֵל' רֵאשִׁי תִיבוֹת (סמא"ל לִילִית, שְׁהֵם) דְּכָר (=זָכָר) וְנוֹקְבָא שְׁבְקְלִיפָה. (כְּלוּמַר), כּוֹפִין אוֹתָן לְפָנֵי 'הָאֶפְרוֹחִים' – הֵינּוּ (אֱלֹה) הַעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, (הַנִּקְרָאִים "אֶפְרוֹחִים"), כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּתִיקוּנֵי הַזֹּהָר (הַקְּדָמָה א').

הֵנָּה, מְבוֹאָר מְכַאֵן, שְׁעַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה מְבַטֵּלִין אֶת סמא"ל וְאֵת לִילִית, שְׁהֵם בְּגַמְטְרִיה תּוֹרָה (=611). וְזֹאת, כְּמוֹ שְׁאֵמַר ה"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר": "כּוֹפִין (=מְכּוֹפְפִים) אֶת הַסֵּל (רֵאשִׁי תִיבוֹת סמא"ל לִילִית) לְפָנֵי הָאֶפְרוֹחִים" – שְׁהֵם לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה.

מְכַל זֶה לְמִדִּים אָנוּ, שְׁכְּדֵי לִזְכוֹת בְּפְרִנְסָה צָרִיךְ הָאָדָם לְשֹׂאת אִשָּׁה. שְׁהָרֵי, אֵמְרוּ חו"ל בְּגַמְטְרָא (יְבָמוֹת סב'): "כֹּל אָדָם שְׁאֵין לוֹ אִשָּׁה... (שְׁרוּי) בְּלֹא תּוֹרָה". נִמְצָא, לְפִי הָאֹמֹר, שְׁכְּדֵי לְבַטֵּל אֶת הַזָּכָר וְהַנִּקְבָּה שֶׁל הַטּוֹמְאָה, חָיֵב הָאָדָם לְשֹׂאת אִשָּׁה. שְׁהָרֵי, רַק כְּאֲשֶׁר הוּא נוֹשֵׂא אִשָּׁה זוֹכֵה הוּא לְתוֹרָה. וְתוֹרָה – כְּפִי שְׁאֵמְרֵנוּ לְעִיל – מְבַטֵּלֵת בְּמִסְפָּר שׁוֹה אֶת סמא"ל לִילִית, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ נִמְשָׁךְ שְׁפַע רַב טוֹב מִיַּחֲוּד קוֹב"ה וְשִׁכְנִיתִיה, הֵם "יִתְהוּה" ו-"אֲדֹנֵי" – בְּגַמְטְרִיה "פֵּאֵי", שֵׁם הַפְּרִנְסָה. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "רֵאָה אֲנִכִי נִתֵן לְפָנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה"

רַבִּי יוֹסֵף זְכַרְיָה זְצוּק"ל זִיע"א הָיָה מְגִדוּלֵי הַדּוֹר הַקּוֹדֵם, וְשִׁמַּשׁ בְּרַבְנּוֹת שְׁבְלִיטָא. יוֹם אֶחָד בָּא אֵלָיו אֶחָד מִשְׁכְּנָיו בְּרִיצָה, וְאָמַר בְּבִהְלָה: "רַבִּי! אֲשֶׁתִּי חוֹלָה בְּמַחְלָה אָנוּשָׁה, וְהָרוּפְאִים אוֹמְרִים שְׁקִצָּה קְרוּב!" נִעֲנָה הָרַבִּי וְאָמַר: "מָה? מָתִי נִהְיִי הָרוּפְאִים 'בְּעֲלֵי בֵית' עַל הַחַיִּים? אֲנִי מְבַטֵּיחַ לָךְ שֶׁהִיא לֹא רַק תַּחֲלִים, אֲלֵא הִיא תַּחֲיָה עוֹד חֲמִשִּׁים שָׁנָה!". וְאָכֵן כֶּךָ הָיָה, כְּפִי שְׁסַפֵּר הָרַב מְרַדְכֵי גִימְפֵל וּוֹלֵק זְצוּק"ל, שְׁפַעַם פִּגְשׁ בְּאָדָם שְׁנוֹלָד בְּלִיטָא, שְׁאֵמַר לוֹ שְׁאִשָּׁה זוֹ הִיא אִמּוֹ. וְעוֹד סִפֵּר לוֹ, שְׁכְּעֵבֹר שְׁנֵתִים לְעָרְךָ, שׁוֹב הֵיְתָה אִמּוֹ חוֹלָה מְאֹד. אוּלָּם, הִיא סְרָבָה לְרֵאוֹת רוּפְאִים, כִּיּוֹן שְׁהָאִמְיָנָה שְׁנוֹתֵר לָהּ עוֹד זְמַן רַב לַחַיּוֹת, לְפִי דְּבָרֵי הָרַב יוֹסֵף זְכַרְיָה זְצוּק"ל, וּבְאִמַּת הָאֲרִיכָה יָמִים. אוּלָּם, כְּשֶׁהֵיְתָה הִיא זְקֵנָה מְאֹד, אֲסַפְּהָ הִיא אֶת כָּל מִשְׁפַּחְתָּהּ, וְאֵמְרָה לָהֶם, שְׁהַיּוֹם מְלָאוּ חֲמִשִּׁים שָׁנִים מִהַיּוֹם שְׁהָרַבִּי הִבְטִיחַ לָהּ שְׁתַּחֲיָה עוֹד חֲמִשִּׁים שָׁנָה, וְצוֹתָהּ אֶת צוֹאֲתָהּ, בְּרָכָה אֶת כָּלָם, נִכְנְסָה לְמִיטָהּ, קְרָאָה "קְרִיאַת שְׁמַע", וּמִיד הַשִּׁיבָה אֶת נִשְׁמַתָּה לְיוֹצְרָה!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"וַנִּתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבֵּךְ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם" (יג' יח')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: רָאָה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **bnai-zion.com** ר"ת 20:51 **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:09**

הַפְּטָרָה: "עֲנִיָּה סְעָרָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"נָתַן תַּתֵּן לוֹ וְלֹא יָרַע לְבַבְךָ בְּתַתֵּךְ לוֹ כִּי בִגְלַל הַדְּבָר הַזֶּה יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ" (טו', י')

בְּפִרְשָׁתְנוּ, פְּרֻשַׁת "רָאָה", אָנוּ לְמַדִּים עַל גְּדֹל מִצְוֹת הַצְּדָקָה, כְּפִי שִׁכְתוּב: "נָתַן תַּתֵּן לוֹ (=לְעֲנִי), וְלֹא יָרַע לְבַבְךָ בְּתַתֵּךְ לוֹ...". וּבְשִׁכְרַ מִצְוָה זוֹ אוֹמְרֵת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: "יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ".

וּבְעֵינֵינוּ הַצְּדָקָה, מְגַלָּה לָנוּ רֵבֵנוּ הָאֲרִיזוֹ"ל בְּ"לְקוּטֵי תוֹרָה" (יִשְׁעִיָּה ל"ב, יז), כִּי בַעֲת נְתִינַת הַצְּדָקָה לְעֲנִי, צָרִיךְ לִיְחַד אֶת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ (=יְהוָה) כִּךְ: צוּרַת הַמְּטַבַּע הַעֲגוּלָה (שְׁנוֹתָנִים לְעֲנִי) הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת י' שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה (=יְהוָה). ה' (=חֲמִשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַנּוֹתֵן הֵן כְּנֶגֶד ה' רֵאוּשׁוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה (=יְהוָה). הַזְּרוּעַ הַפְּשׁוּטָה שֶׁל הַנּוֹתֵן הִיא כְּנֶגֶד הָאוֹת ו' (=יְהוָה), וְ-ה' (=חֲמִשׁ) הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַמְּקַבֵּל (=הַעֲנִי) הֵן כְּנֶגֶד הַ-ה' הַשְּׁנִיָּה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה (=יְהוָה). וְהָרִי קִבְּלָנוּ אֶת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם הַקַּב"ה (=יְהוָה), שֶׁצָּרִיךְ לִיְחַד וּלְכוּן בְּהֵן בַּעֲת נְתִינַת הַצְּדָקָה. וְזֶהוּ מָה שִׁכְתוּב בְּפִרְשַׁת "תְּרוּמָה": "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ, וּפִרַשׁ רִשׁוֹ: "לִי – לְשָׁמִי", כְּלוּמָר, בְּשַׁעַת נְתִינַת הַצְּדָקָה צָרִיךְ לְכוּן לְשֵׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה – עַל אַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת (=יְהוָה).

וְזֶה שְׂרוּמוֹ שֶׁלְמָה הַמְּלַךְ (מִשְׁלֵי כ"ב, ב'): "עֲשִׂיר וָרֶשׁ נִפְגָּשׁוּ, עֲשֵׂה כְּלֵם יְהוָה". כְּלוּמָר, הַקַּב"ה מְסוּבָב כִּךְ, שֶׁהַעֲשִׂיר וְהָרֶשׁ יִפְגָּשׁוּ, כְּדִי שֶׁהַעֲשִׂיר יִתֵּן צְדָקָה לְעֲנִי, וְכִךְ יִיְחַד אֶת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם ה'. וְזֶהוּ "עֲשֵׂה כְּלֵם יְהוָה" – עַל-יְדֵי מִצְוֹת הַצְּדָקָה מִיְחַדִּים אֶת שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ (=יְהוָה). (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"וַנִּתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ"

אוֹמְרִים חוֹ"ל בְּגִמְרָא (שַׁבַּת קנ"א): "תַּנְיָא: רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּרַבִּי אוֹמֵר: 'וַנִּתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ' – כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, מְרַחֲמִין עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם, וְכָל שֶׁאִינוֹ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, אֵין מְרַחֲמִין עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם. וְכֵן אוֹמְרִים חוֹ"ל בְּגִמְרָא (שַׁבַּת קכ"ז, ע"ב): "הַדֵּן אֶת תְּבֵרוֹ לְכַף שֶׁל זְכוּת, דְּנִין אוֹתוֹ (=בְּשָׁמַיִם) לְזְכוּת".

בְּסִפְרֵ הַקְּדוּשׁ "אֲמַרִי פִּינְחָס" (סִימֵן ר"א) לְהַרְה"ק פִּינְחָס מְקוֹרֵיץ זִיע"א מוּבָא, שֶׁהַעֲצָה הַנִּפְלְאָה בְּיוֹתֵר לְהִינָצֵל מִגְּזִירוֹת קְשׁוֹת וְרַעוֹת הִיא לֹא לְלַמֵּד חוֹבָה עַל הָאֲחֵרִים. וְכִפִּי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַרְה"ק פִּינְחָס מְקוֹרֵיץ, בְּתוֹסַפַּת בִּיאוּר: הִנֵּה, כְּתוּב בְּסִפְרֵ קִהְלַת (ה', א'): "כִּי הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם, וְאַתָּה עַל הָאָרֶץ. עַל כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעֻטִּים". וְצָרִיכִים אָנוּ בִּיאוּר עַל דְּבָרֵי שֶׁלְמָה הַמְּלַךְ. שֶׁהָרִי, כָּל בַּר דַּעַת יוֹדַע שֶׁ"הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם", וְאַנְחָנוּ בְּנֵי הָאָדָם "עַל הָאָרֶץ". וְצָרִיךְ גַּם לְהַבִּין, אֵיךְ מִתְקַשֵּׁר עֲנִיָּן זֶה לְהַמְשֵׁךְ הַכְּתוּב "עַל כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעֻטִּים"?

וּבִיאַר עֲנִיָּן זֶה הַרְה"ק מְקוֹרֵיץ וְאוֹמֵר: הִנֵּה, כְּתוּב בְּתִהִילִים (קִיט', פ"ט): "לְעוֹלָם ה' דְּבָרְךָ נִצָּב בְּשָׁמַיִם". וְהַפִּירוּשׁ הוּא, כִּי כַּאֲשֶׁר גּוֹזְרִים מִהַשָּׁמַיִם, חֲלִילָהּ, גְּזִירָה רַעָה עַל הָאָדָם, הִנֵּה, בְּחִסְדֵי ה' יִתְבָּרַךְ, נִשְׁאֲרֵת הַגְּזִירָה בְּשָׁמַיִם, וְאִינָה יְכוּלָה לְרַדֵּת לְמַטָּה, לְעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶהוּ: "לְעוֹלָם ה' דְּבָרְךָ נִצָּב בְּשָׁמַיִם" – בְּזְכוּת ה', שֶׁהוּא שֵׁם הַרַחֲמִים, "דְּבָרְךָ", שֶׁהוּא דִּיבּוּר קִשְׁיָה (=הַגְּזִירָה הַרַעָה) – "נִצָּב בְּשָׁמַיִם", וְאִינוֹ יְכוּל לְרַדֵּת לְמַטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה. אֲבָל, כַּאֲשֶׁר הָאָדָם מְלַמֵּד חוֹבָה עַל תְּבֵרוֹ, וּמוֹצִיא עָלָיו מִשְׁפָּט, וְאוֹמֵר: "הִנֵּה, אָדָם זֶה חָטָא וְעָשָׂה כִּךְ וְכִךְ, וְעַל-כֵּן בְּוֹדָאֵי רְאוּי לְהַעֲנִישׁ אוֹתוֹ" – הִנֵּה, בְּאוֹתוֹ רִגַּע הוּא מוֹרִיד עַל עֲצָמוֹ אֶת הַגְּזִירָה מִן הַשָּׁמַיִם, רַחֲמֵנָא לִיְצַלָּן.

וְזֶהוּ פִירוּשׁ הַכְּתוּב: "כִּי הָאֱלֹהִים (שֵׁם מִידַת הַדִּין) בְּשָׁמַיִם" – מִידַת הַדִּין שֶׁנִּגְזְרָה עַל הָאָדָם, הִיא כַּאֲמוּר בְּחִסְדֵי ה', נִמְצָאֵת בְּשָׁמַיִם וְאִינָה יוֹרְדַת לְמַטָּה, "וְאַתָּה עַל הָאָרֶץ" – רַחוּק מִמְּקוֹם הַגְּזִירָה. וְעַל-כֵּן "יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעֻטִּים", הַעֲצָה הַיְעוּצָה לָךְ, כְּדִי שֶׁלֹּא תוֹרִיד אֶת הַגְּזִירָה מִשָּׁמַיִם לְמַטָּה, הִיא שִׁיחֵנוּ דְבָרֶיךָ מְעֻטִּים – וְאֵל תְּלַמֵּד חוֹבָה עַל אֲחֵרִים... (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"עֲשֵׂר תַעֲשֵׂר...בְּשִׁבִיל שִׁתְּעֵשֶׂר"

כְּתוּב בְּסִידוּרִים בְּשֵׁם הָאֲרִיזוֹ"ל, כִּי כַּשְׂאוּמְרִים אָנוּ בְּתַפִּילָהּ "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ", צָרִיךְ לְכוּן וּלְהַתְפַּלֵּל עַל הַפְּרֻנְסָה, וְכִפִּי שְׁמִבִּיא הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ: "צָרִיךְ לְכוּן 'פּוֹתַח אֶת יָדְךָ' – רֵאוּשֵׁי תִיבוֹת "פִּאִי", כְּמִנְיָן (=גִּימְטְרִיָה) שֶׁל שְׁנֵי

השמות "יהוה" ו-"אדני" ... ולפי דברי הזהר (תיקונים ז): "צריך לכוון (כשואמרים 'פותח את ידך'), אל תקרא 'ידך', אלא 'יודך' – (כלומר), שני יודי"ן שהקב"ה פותח: 'יד' של 'יהוה', ומשפיע ל-'יד' של 'אדני', ומשם יושפע לכל העולמות – עליונים ותחתונים".

מבואר מכאן, כי הפרנסה נמשכת משני שמות – "יהוה" ו-"אדני" – שמספרם בגמטריה עולה 91, כמנין "פאי". ועיקר השפע נמשך משתי היודי"ן (=אותיות ה-י) של שני שמות אלו. ועל-כך נאמר: "פותח את ידך", אל תקרא 'ידך', אלא 'יודך', מכיון שהקב"ה פותח את שתי היודי"ן האלה (י' של 'יהוה' ו-י' של 'אדני') כדי להשפיע לנו שפע רב טוב.

ענין זה פותח לנו פתח כחודה של מחט להבין את שיח סוד של הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א, אשר דבר על מה שנהגו החסידים, בעת רצון, לשמות "לחיים", שהוא סגולה גדולה לפרנסה. שכן, אומר הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן, כאשר מתחברים שני יודי"ן, דהינו שני יהודים, ואומרים "לחיים", הנה אחר-כך, כאשר היודי"ן (=שני היהודים) הולכים לדרךם, נשאר מה"לחיים" לחם, שהוא סימן לפרנסה.

על פי זה יומתק גם להבין את מנהג ישראל: שבעת שתי י"ן כאשר מברכים זה את זה "לחיים", תוקעים יד איש לרעהו. ואמר על-כך הרה"ק מרוז'ין זיע"א, כי יש על-כך רמז בפסוק (משלי א, כא): "יד ליד לא ינקה רע". דהינו, אם מברכים איש את רעהו באמצעות תקיעת "יד ליד", הרומזות לשתי היודי"ן, אז "לא ינקה רע" – אין לרע שום יניקה מזה, ועל-ידי כך נמשכת פרנסה בשפע רב.

וזהו שאמרו חז"ל במתק לשונם "עשר תעשר... בשביל שתתעשר". דהינו, על-ידי פעמים עשר (המרוזים ב"עשר תעשר"), שהם שתי היודי"ן תוכל להתעשר. שכן, שתי ה"יודי"ן של שמות הקב"ה ("יהוה" ו-"אדני") הם צינורות השפע, שדרךם יורד שפע של פרנסה לעולם. ולכן צריך לכוון "פותח את ידך", ראשי תיבות "פאי", ולכוון גם במקום "ידך" "יודך" (=שתי היודי"ן), מכיון שמשם משפיע הקב"ה שפע לעולם הזה.

"כי יהיה בך אביון... פתח תפתח את ידך לו..."

בימי כהונתו של רבי יום-טוב ליפמן הלר (בעל "תוספות יום טוב", על המשנה ברבנות של קהילת קראקא, נתפרסם שם לגנאי עשיר מופלג, על שנמנע מלתת חלקו לצרכי צדקה של עניי המקום, ובשל כך נודע בעירו בכינוי "שמעון קמצן". באותו זמן היו בקראקא שני גבאי צדקה, שמדי שבוע חלקו לעניי העיר נדבות גדולות, וכל מי שנוקק לעזרה כספית דחופה, זכה אצלם לתמיכה נדיבה ומידית. לימים הגיעה שעתו של "שמעון קמצן" להיפטר מן העולם. אותה שעה מצאו אנשי חברה קדישא מקום להיפרע עם האיש על ידו הקפוצה לצרכי הצדקה של העיר, ופרו את קברו במורד בית הקברות ובסמוך לגדר, באי-כבוד מופגן.

לא עברו אלא ימים אחדים, ועניי העיר החלו מתדפקים על דלתו של רבי יום-טוב, והתלוננו על גבאי הקהילה, שלפתע קופצים את ידיהם לכל נצרך, ותמיכתם הכספית נצטמצמה עתה לאין שיעור, לעומת הימים הקודמים. שלח הרב לקרוא את גבאי הצדקה, ואמר להם בצליל של תרעומת: מה ראיתם לשנות עתה ממנהגכם מימים ימימה? כלום חושדים אתם בכל העניינים שבמקום, שנתעשרו לפתע ואינם זקוקים עוד לעזרת הקהילה?

הניעו הגבאים ראשם בעצב, ואמרו: נספר לכבוד הרב את כל האמת בפרשה זו: כל זמן שהיה חי "שמעון קמצן", נהג האיש לתרום בסתר מדי ערב שבת סכום כסף גדול לקופת הצדקה, ובשל כך ספק בידינו לתת לכל נצרך שפנה אלינו כדי מחסורו. אולם עתה, לאחר שהאיש הלך לעולמו, לא נשאר בקופת הצדקה, אלא ממון מועט. לכן עלינו לכלכל את צעדינו בזהירות רבה, ואנו נאלצים, שלא ברצוננו, לקפוץ את ידינו כלפי דרישות העניינים.

ר' יום-טוב היה נפעם ונרגש מדברי הגבאים על האיש, שקיים כל ימיו מצות צדקה לשמה, ולא זכה להפטר טובה מן הבריות על-כך. כאשר הלך לעולמו רבי יום-טוב ליפמן הלר (ב-ו' באולול תי"ד – 1654), נמצא כתוב בצואתו: "לאחר אריכות ימי ושנותי, אל תקברוני, אלא על יד אותך צדיק וקדוש, רבי שמעון זכרוננו לברכה".

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתך" (יג' יח')

פרשת השבוע: ראה "אל שדי יתן לכם רחמים" ראשי תיבות "ישראל" **כניסת השבת: 19:00**

ערש"ק כט' מנחם אב תשע"ח (10.8.18) **rnei-zion.com** ר"ת 20:51 **יציאת השבת: 20:09**

הפטרה: "עניה סערה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל **moshe45@bezeqint.net**) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך" (טו' י')

בפרשתנו, פרשת "ראה", אנו למדים על גדל מצות הצדקה, כפי שכתוב: "נתון תתן לו (=לעני), ולא ירע לבבך בתתך לו..." ובשכר מצוה זו אומרת התורה הקדושה: "יברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך".

אולם, צריכים אנו לדעת, אומרים חז"ל, שבריאת האדם בעולם הנה היתה בזכות מצות הצדקה, שעתידי האדם לעשות. וזאת, כפי שמובא במדרש (בראשית רבה ח', ה'), על הכתוב "ויאמר אלקים נעשה אדם": "...בשעה שבא הקב"ה לברוא את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים וחבורות חבורות, מהם אומרים: אל יברא (האדם), ומהם אומרים: יברא (האדם). ה' הוא דכתיב (=זהו שכתוב) (תהילים פה'): 'חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו'. (ה) חסד אומר 'יברא (האדם)', (מכיון) שהוא גומל חסדים, ו(ה) אמת אומר (ת) 'אל יברא (האדם)', ש(כ)ן פלו שקרים. (ואילו) (ה) צדק אומר 'יברא (האדם)', ש(כ)ן הוא עושה צדקות, ו(ו) שלום אומר 'אל יברא (האדם)', דכליה קטטה (= פלו מריבה)..."

הנה, מבואר מפאן, שבשעה שהקב"ה ברא את העולם, נמלך הוא עם מלאכי מעלה, ושאל אותם: "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו?" וענו המלאכים וקטרגו לפני ה' יתברך, שאל יברא האדם בעולם הזה, שכן, עתיד הוא לחטוא, ולכן אין הוא ראוי כלל להבראות. אולם, למרות זאת, בזכות מצות החסד והצדקה שעתידי האדם לעשות, עשה הקב"ה אף הוא חסד עם האדם, מידה כנגד מידה, וברא אותו.

ובענין זה אומר הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זיע"א, בספרו "לקוטי הרמ"ל": הנה, כתוב בתהילים (קיח' כב'): "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה, מאת ה' היתה זאת..." "אבן" – ראשי תיבות "נעשה אדם בצלמנו". "מאסו הבונים" – אלו המלאכים שקטרגו על בריאת האדם, ואמרו "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו..." – שאין האדם ראוי להבראות. אולם, קטרוגם לא הועיל. שכן, בריאת האדם "היתה לראש" (היתה בראש השנה), בזכות "פנה" – בזכות מצות הצדקה הרמוזה במלה "פנה": ראשי תיבות "פתח תפתח, נתן תתן, העניק תעניק". וכל זאת "מאת ה' היתה זאת..." – מתסדיו ומרחמיו של ה' יתברך, שלא קבל את עצת המלאכים. "עשר תעשר את כל תבואת זרעך..." (יד' כב')

על הכתוב "עשר תעשר..." אומרים חז"ל במדרש תנחומא (פרשת "ראה" סימן יג'): "עשר תעשר" – ה' הוא דכתיב (=זהו שכתוב) 'לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבש שנים' (משלי לא). חזקיה אמר: משפט רשעים בגיהנם י"ב חודשים – ששה חודשים בחמה, וששה חודשים בצינה. בתחילה הקב"ה מכניסן בחמה, והן אומרים: זו היא גיהנם של הקב"ה. ואחרי-כן מוציאן (ומכניסם) לשלג, והן אומרים: זו היא גיהנם של הקב"ה... יכול אף לישראל? תלמוד לומר: 'כי כל ביתה לבש שנים'. (אל תקרא שנים, אלא שנים שנים)... (וזהו שכתוב) 'העניק תעניק', 'נתן תתן', 'פתח תפתח', 'עשר תעשר'. לפיכך משה מזהיר את ישראל 'עשר תעשר'."

ותמהו כל המפרשים על מדרש סתום זה. וכי מה הקשר ומהי המעלה הגדולה של שנים שנים ("העניק תעניק... פתח תפתח..."), שבזכותם ניצולים ישראל מגיהנום? ועוד צריכים אנו להבין: הרי משתמע מהפסוק "לא תירא לביתה משלג...", שבזכות כל אלו השנים ("העניק תעניק... פתח תפתח...") ניצולים ישראל מגיהנום של שלג.

וצריכים אנו להבין, מדוע ניצולים ישראל דוקא מגיהנום של שלג ולא מגיהנום של חמה? בספר הקדוש "אוהב ישראל" להרה"ק מאפטא זיע"א, מובא יסוד גדול וחשוב בעבודת ה', שבכל עת כאשר איש ישראל מקים מצוה בפועל, יכון בשעת המעשה לעשות עצמו כלי של קדושה, כדי שיוכה לקים מצוה זו שנית, ועל-ידי כך, פיון ש"מצוה גוררת מצוה" (אבות ד), יוכל להינצל מהיצר הרע, המצינו מההתלהבות של קיום

המצוה. וכפי דבריו הקדושים של הרה"ק מאפ"ק: "כשהאדם עושה מצוה, ברחילו ורחימו, אזי שכרו הוא ש(הוא) זוכה לעשות מצוה אחרת. ש(כן) 'שכר מצוה – מצוה', דעל-ידי שעושה מצוה ראשונה עושה עצמו כלי הכנה... שיזכה ה' יתברך עוד פעם לעשות מצוה זו... וכשהאדם מתנהג עצמו כך כל ימיו, אז הוא ניצל ממצודת היצר הנמצא בתוכו של האדם, המצנן את לבו... וזוהי כונת התורה הקדושה, שרמזה לנו בפסל התיבות 'נתן תתן... עשיר תעשיר'... שהאדם עושה פעם אחת מצוה... יכון אז במחשבתו... לקיים עוד פעם מצוה זאת – ביתר שאת, וזהו שאומר הכתוב: 'עשיר תעשיר' (אחד במעשה והשני במחשבה).

ומעתה תתבאר היטב כונת המדרש: "כי כל ביתה לבש שנים" (אל תקרא שנים, אלא שנים שנים)... (וזהו שכתוב) 'העניק תעניק', 'נתן תתן', 'פתח תפתח', 'עשיר תעשיר'... והענין הוא על-פי מה שמבואר בספרים הקדושים, כי גיהנום של שמש מיועד לאותם אנשים שהתחממו **באש היצר** לדבר עבירה (ערייות, ניאוף וזנות), ולכן, מידה כנגד מידה, הם נידונים בגיהנום של **אש**. אולם גיהנום של שלג הוא לאותם אנשים שהיו קרים, והתעצלו מלקיים מצוות, ולכן, מידה כנגד מידה, הם נידונים בגיהנום של שלג.

על-כן באה התורה הקדושה ומלמדת אותנו עצה נפלאה, איך להתגבר על היצר המצנן אותנו מלקיים מצוות – שצריך ל"העניק תעניק, נתן תתן, פתח תפתח, עשיר תעשיר" – דהינו, האדם, בשעת מעשה המצוה, צריך לכוון לעשות עצמו כלי של קדושה, שיוכל לקיים מצוה זו שנית. ומחשבה טובה – הקב"ה מצרפה למעשה, ועל-ידי כך יזכה באמת לקימה. וזהו שכתוב "לא תירא לביתה משלג" – כנסת ישראל אינה צריכה לפחד מגיהנום של שלג, שבא על קרירות בקיום המצוות – שכן "כי כל ביתה לבש שנים" – אל תקרא שנים, אלא שנים שנים – "העניק תעניק, נתן תתן, פתח תפתח, עשיר תעשיר" – שזוהי הסגולה איך להינצל מדינה של גיהנום. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"כי יסיתך אחיך בן אמך..." (יג' ז')

פעם נטפל אל רבי יהונתן איבשיץ בישוף נוצרי, ואמר לו: חכמי ישראל מתימרים לקבוע, שכל הוראה המוטלת על היהודים מבוססת על הכתוב בתורה, לפי הכלל המובא בתלמוד (תענית ט', עא): ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא (=אין דבר שאינו מרומז בתורה). לפי זה, אני דורש ממך להצביע על פסוק בתורה, המזהיר את היהודים שלא להאמין בישו, מיסד דתנו, הדת הנוצרית.

קמט רבי יהונתן את מצחו לרגע קט, והשיב לבישוף מיניה וביה: אכן, מצוי פסוק מעין זה, בפרשת "ראה" שבספר "דברים", ושם נאמר: "כי יסיתך אחיך בן אמך... לא תאבה לו ולא תשמע אליו". נשאלת השאלה: מה ראתה התורה להדגיש כאן "אחיך בן אמך"? אלא בהדגשה מיוחדת זו באה התורה ללמדנו, שאם יבוא מסית, שהוא "בן אמך" – שיטען באזניך שיש לו אם, ואין לו אב (כמו שהנוצרים טוענים על ישו) – עליך לדחות את דבריו בשתי ידים, ככתוב: "לא תאבה לו ולא תשמע אליו"... (בקפיצות של חמש אותיות למפרע (=מהסוף להתחלה) מתקבלת המלה "ישו")

"נתון תתן לו, ולא ירע לבבך בתתך לו..."

מעשה בעני, שהיה מחזר על הפתחים כדי לקבל צדקה, כדי להביא "טרף" לביתו. פעם אחת הלך אותו עני ברחוב, ונעליו התלכלכו בפוך מחמת הגשמים הרבים שירדו שם. והנה הגיע לבית עשיר אחד, שהרצפה שבו היתה מרוצפת באבני שיש לבן ויקר מאד. כשנכנס העני, ודרך על רצפת השיש, התמלא העשיר חמה וכעס, והחל לצעוק עליו בקול גדול: "צא מיד מביתי, כי מלכלך אתה את רצפת השיש בפוך ובטיט!"

מיד צוה העשיר את משרתיו להכות ולגרש את העני החוצה. אולם העני סרב לצאת, ואמר לעשיר: "רצוני לומר לו כמה מלים". להפתעתו, הסכים העשיר לשמוע אותו. אמר לו העני: "הנה, ידוע, שבכל יום אנו אומרים בשחרית את תפילת 'ברוך שאמר', וכידוע כתוב שם: 'ברוך מרחם על הארץ, ברוך מרחם על הבריות'.

נמצא מכאן, שאנו משפחים את ה' יתברך, שמרחם גם על הארץ וגם על הבריות. והנה, למדונו חז"ל, שצריך האדם ללמוד ממידותיו של הקדוש-ברוך-הוא. ואילו אתה – רואה אני שלמדת מהקדוש-ברוך-הוא רק לרחם על הארץ. שכן, צר לך מאד על רצפתך היקרה שנתלכלכה. "אבל" – הוסיף העני – "כתוב גם 'ברוך מרחם על הבריות', ולכן צריך אתה לרחם גם על הבריות, ולרחם עלי". כששמע העשיר את דברי העני, התבייש מאד, ונתן לאותו עני חריף צדקה הגונה... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!